

Public Participation in Rehabilitation Care of Returned Workers in the Epidemic Situation of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) in Khlong Kachen Subdistrict Administrative Organization, Mueang District, Phichit Province

Phrakru Sangkarak Sompong Jirasupo (Sueblaorob)¹ and Phratheppariyattimethi²

Received: January 10, 2023

Revised: October 03, 2023

Accepted: October 10, 2023

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study public participation in rehabilitation care of returned workers in the Khlong Kachen Subdistrict Administrative Organization, Mueang District, Phichit Province; and 2) to study the relationship between Saraniyadhamma and public participation in rehabilitation care of returned workers in Khlong Kachen Subdistrict Administrative Organization, Mueang District, Phichit Province. It was a quantitative research by distributing questionnaires to a sample of 383 people. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson correlation coefficient. The results of the research found that 1) participation in rehabilitation care of returned workers according to Saraniyadhamma of the people in Khlong Kachen Subdistrict Administrative Organization, Mueang District, Phichit Province, overall was at a high level ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.24). When classified by each aspect, it was found that it was at a high level in

¹ Dongchaphlu Temple

² Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: sanooknook58@gmail.com

every aspect. While the results of data analysis in rehabilitation care of returned workers according to the principles of participation were found to be at a high level overall ($\bar{X}=4.14$, $S.D.=0.22$). When classified by each aspect, it was found to be at a high level in every area; and 2) the results of the analysis of the relationship between Saraniyadhamma and the principles of participation in rehabilitation care of returned workers in Khlong Kachen Subdistrict Administrative Organization, Mueang District, Phichit Province which were analyzed by finding the Pearson correlation coefficient. It was found that there was a positive relationship. Overall was at a high level ($r=0.784^{**}$) and there were characteristics that followed each other in pairs.

Keywords: Development, Learning, Learning according to Buddhist Principles

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

พระครูสังฆรักษ์สมพงศ์ จิรสุนโท (สีบเหล่านรป)¹ และพระเทพปริยัติเมธี²

Received: January 10, 2023

Revised: October 03, 2023

Accepted: October 10, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของหลักสาราณียธรรมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 383 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นตามหลักสาราณียธรรมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, $S.D.=0.24$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ขณะที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นตามหลักการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$, $S.D.=0.22$) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน และ 2) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสาราณียธรรมกับการมีส่วนร่วมในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์

¹ วัดดงชะพลู

² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ซึ่งวิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($(r)=0.784^{**}$) และมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันเป็นคู่

คำสำคัญ: การพัฒนา, การเรียนรู้, การเรียนรู้ตามแนวพุทธ

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัส (Coronavirus Disease 2019; COVID-19) เดิมเรียกว่า โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 พบรายงานผู้ป่วยโรคปอดอักเสบ ไม่ทราบสาเหตุครั้งแรกเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2562 (ค.ศ. 2019) ที่สาธารณรัฐประชาชนจีน ต่อมาวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) มีรายงานอย่างเป็นทางการว่าโรคปอดอักเสบที่ระบาดที่อยู่อัน มีสาเหตุจาก ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 และพบการแพร่เชื้อจากคนสู่คน โดยสถานการณ์ได้เริ่มจากเมืองอู่ฮั่น และระบาดไปอีกหลายเมืองในเวลาต่อมา ปัจจุบันพบผู้ป่วยติดเชื้อในทุกมณฑล และพบผู้ป่วยยืนยันในหลายประเทศ ข้อมูลตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม 2562 ถึงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2563 ทางกรีน รายงานผู้ป่วยทั้งสิ้น 69,264 ราย เสียชีวิต 1,669 ราย ขณะนี้มีหลักฐานการติดต่อจากคนสู่คน พบผู้ป่วยยืนยันในผู้ที่ไม่มีประวัติการเดินทางไปประเทศจีน แต่มีประวัติใกล้ชิดกับผู้ที่เดินทางมาจากพื้นที่ระบาดของโรค อัตราป่วยตาย ร้อยละ 2.4 ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ไวรัสโคโรนาอยู่ในวงศ์ (Family) Coronaviridae แบ่งเป็น 4 สกุล (Genus) ได้แก่ เอลฟาไวรัส, เบตาไวรัส, แกรมมาไวรัส และเดลตาไวรัส ซึ่งพบเป็นสาเหตุของโรคตั้งแต่ไข้หวัดธรรมดาจนถึงก่อโรครุนแรง สัญญาณที่พบบ่อยของการติดเชื้อ ได้แก่ มีไข้ ไอ หายใจถี่ และหายใจลำบากในกรณีที่รุนแรงมากขึ้นอาจพบอาการปอดอักเสบ โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง ไตวาย จนถึงขั้นเสียชีวิต ไวรัสโคโรนา มีสารพันธุกรรมเป็นอาร์เอ็นเอ มีโปรตีนเป็นเปลือกหุ้มด้านนอกและมีกลุ่มคาร์โบไฮเดรตเป็นปุ่ม ๆ (Spikes) ยื่นออกไปจากอนุภาคไวรัส ซึ่งจะมีลักษณะเป็นเหมือนมงกุฎล้อมรอบเมื่อดูด้วยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน ไวรัสในกลุ่มนี้มีสมาชิกหลากหลายเป็นสาเหตุก่อโรคได้ทั้งคนและสัตว์หลายชนิด เช่น สัตว์ปีก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และสัตว์ป่าอื่น ๆ ซึ่งมีโอกาสแพร่ระหว่างสัตว์และคนได้ทั้งสายพันธุ์ที่ก่อโรค ระบบทางเดินหายใจ ระบบทางเดินอาหาร และระบบประสาท

ในขณะนี้ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เป็นรอบที่ 4 มีผู้ติดเชื้อจำนวน 2,361,702 คน (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2565) แน่นอนว่าในแต่ละรอบ คนทำงานคือกลุ่มที่ได้รับผลกระทบแบบเต็ม ๆ จากข้อมูลของเว็บไซต์จัดหางาน JobsDB พบว่า สถานการณ์ของตลาดแรงงานน่าเป็นห่วง อัตราการว่างงานเพิ่มสูงขึ้นที่สุดในรอบ 5 ปี อยู่ที่ 1.96% จากที่เคยอยู่ในระดับราว 1% มาโดยตลอด ส่วนในอีกทางหนึ่ง GDP ของประเทศจะเป็นส่วนกลับของอัตราการว่างงาน โดยในปี 2563 ที่ผ่านมา ไทยมี GDP ติดลบถึง 6.10% ส่วนไตรมาส 1 ปี 2564 มี GDP ติดลบ 2.6% ส่วนในปี 2564 คาดการณ์ว่า GDP จะเติบโตได้ราว 1.8% ตามการคาดการณ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย JobsDB ให้ข้อมูลจำนวนการประกาศงานออนไลน์ทั้งหมดในประเทศไทย พบว่าสถานการณ์โควิด-19 รอบ 4 สถานการณ์ไม่เหมือน 3 รอบที่ผ่านมา (Brandinside, 2022) ซึ่งทำให้ประชาชนที่ถูกเลิกจ้างต้องกับพื้นที่บ้านเกิดของตนเองเพื่อพัฒนาอาชีพดั้งเดิมในพื้นที่ของตนเองและในพื้นที่เองก็ยังมีการระบาดทุกรอบที่มีการระบาดในประเทศไทย (ไทยพีบีเอส, 2565)

จังหวัดพิจิตรเป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดทุกระลอกก็จะมีผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 มากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละวันแต่ก็สามารถรับมือได้เป็นอย่างดีมาตลอดแต่ก็ยังมีความยากลำบากของการทำงานบางคนไม่กล้าที่จะออกจากบ้านไปทำงานบางคนต้องการหาพื้นที่ทำสวนทำไร่สวนผสมเพื่อเลี้ยงชีพ ส่วนปัญหาการว่างงานการเลิกจ้างที่ไม่แตกต่างจากพื้นที่เมืองหลวงของประเทศแต่ในการระบาดยังมีจำนวนน้อยกว่าในเมืองหลวงจึงทำให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดพิจิตรที่ไปทำงานในเมืองหลวงได้กลับมายังบ้านเกิดของตนเองบางคนต่อสู้เพื่อเลี้ยงชีพต่อในเมืองหลวง หลายคนไปต่อไม่ไหวต้องกลับมาตั้งหลักที่บ้านเกิดก็พบกับปัญหาการแพร่ระบาดในพื้นที่ของจังหวัดพิจิตรและจนถึงปัจจุบันมีผู้ติดเชื้อโควิด จำนวน 5713 คน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร, 2565) และในอำเภอเมืองพิจิตร จำนวน 1,013 คน ในส่วนของตำบลคลองคะเชนทร์จำนวน 10 หมู่บ้านของพื้นที่ในการทำงานวิจัยมีผู้ติดเชื้อจำนวน 40 คน (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองคะเชนทร์, 2565) ซึ่งทำให้ประชาชนคนพื้นที่ของคลองคะเชนทร์เกิดปัญหาการว่างงานขาดอาชีพบ้านไหนมีพื้นที่ไร่สวนผสมก็พอที่จะไปต่อได้จากอาชีพดั้งเดิมหลายคนต้องไปหาเป็นลูกจ้างตามพื้นที่ต่างเพื่อการดำรงชีพต่อไป

จากความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ผู้วิจัยมีความคิดว่าประชาชนในพื้นที่ที่จะมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูดูแลแรงงานคืนถิ่นซึ่งเป็นลูกหลานของตนเองได้อย่างไรโดยการใช้

หลักสารณียธรรมและหลักการมีส่วนร่วมมาเป็นกรอบในการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความสัมพันธ์กันของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูดูแลประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของหลักสารณียธรรมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) แจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 383 คน จากประชากรทั้งหมด จำนวน 8,812 คน ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ทั้งนี้มีวิธีการศึกษาใน 3 ลักษณะ ประกอบด้วย

1. การศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร เพื่อค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับหลักสารณียธรรมและหลักการมีส่วนร่วมตามหลักการมีส่วนร่วมของ Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1980) รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องข้างต้น
2. การวิจัยเชิงปริมาณ ได้ทำการแจกแบบสอบถามเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ จำนวน 8,812 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์, 2564) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากการสุ่มโดยใช้สูตรทราโรยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 383 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ตามหลักสารานุกรม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ ตามหลักการมีส่วนร่วมของ Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อคำถามเท่ากับ 0.6-1.00 และมีค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (ประยูร อาษานาม, 2551) อยู่ที่ .971 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ตามหลักสารานุกรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.12, S.D.=0.24) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ตามหลักสารานุกรม อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ด้านเมตตาทายกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.14, S.D.=0.38) ด้านเมตตาวจีกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.11, 0.46) ด้านเมตตาโมรกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.05, S.D.=0.38) ด้านสาธารณะโภคี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.14, S.D.=0.36) ด้านศีลสามัญญตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.12, S.D. = 0.48) และ ด้านทิฏฐิสามัญญตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.15, S.D.=0.40)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ตามหลักการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.14, S.D.=0.22) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจในการวางแผน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.14, S.D.=0.49) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อการป้องกันและแก้ไขโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.14, S.D.=0.38) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากป้องกันและแก้ไขโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.15, S.D.=0.38) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.15, S.D.=0.37)

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสราณียธรรมกับตามหลักการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff ในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 383 คน มีค่าความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์ในทางบวกหรือความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกันเป็นคู่ โดยภาพรวมจะอยู่ในระดับสูง ($r = 0.784^{**}$)

ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสราณียธรรม และหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร												
	X1	X2	X3	X4	X5	X6	Y1	Y2	Y3	Y4	รวม(r)	รวม(r)
	(r)	(r)	(r)	(r)	(r)	(r)	(r)	(r)	(r)	(r)		
1	1	.731**	.791**	.562**	.261**	.261*	.326**	.368**	.714**	.541**	.756**	.569**
2		1	.860**	.676**	.290**	.382**	.391**	.484**	.738**	.669**	.839**	.665**
3			1	.739**	.373**	.408**	.435**	.578**	.840**	.738**	.885**	.755**
4				1	.576**	.564**	.577**	.495**	.625**	.586**	.861**	.669**
5					1	.818**	.831**	.564**	.442**	.464**	.687**	.678**
6						1	.739**	.631**	.438**	.495**	.720**	.693**
1							1	.639**	.463**	.489**	.699**	.765**
2								1	.670**	.773**	.659**	.896**
3									1	.843**	.804**	.867**
4										1	.740**	.901**
รวม											1	.849**
Y												
รวม												1
X												

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์

ตามหลักสาราณียธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.24) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านเมตตาทายกรรม (การปฏิบัติต่อกันด้วยความเป็นพี่เป็นน้องหรือคนในครอบครัวเดียวกัน) พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.38) เนื่องจากประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนช่วยเหลือหรือบริจาคสิ่งของที่จำเป็นในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนพล สุขแจ่ม (2564) พบว่า สภาพความสามัคคีของบุคลากรในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตอัมพราสัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านเมตตาวิจิตรกรรม (การพูดหรือการสื่อสารในสิ่งที่ดีงาม ที่แสดงออกถึงความรักความปรารถนาดีกับแรงงานคืนถิ่นอย่างเป็นพี่เป็นน้องหรือคนในครอบครัวเดียวกัน) พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.46) เนื่องจากมีส่วนร่วมในการถามไถ่ความเสี่ยงเกี่ยวกับโควิดของแรงงานคืนถิ่นที่กลับเข้ามาในตำบล และการถามไถ่สารทุกข์สุกดิบกับแรงงานคืนถิ่นที่กลับเข้ามาในตำบลรวมทั้งการให้กำลังใจกับแรงงานคืนถิ่นที่กลับเข้ามาในตำบล สอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดวรธนา ญาณวโร (สุวรรณเพ็ง) (2561) พบว่า ระดับปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาของครูผู้สอน โดยใช้หลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาวิจิตรกรรม (การพูดแต่สิ่งที่ดีงาม) โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$)

1.3 ด้านเมตตาเมโนกรรม (การมีจิตสำนึก จิตอาสา จิตสาธารณะ การมีความอดทน อดกลั้น แห้มแข็งต่อการเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.38) เนื่องจากประชาชนและคณะกรรมการหมู่บ้าน ตำบล มีความอดกลั้นต่อทุกความกดดันที่เกิดขึ้นในการสนับสนุน ช่วยเหลือแรงงานคืนถิ่นที่กลับเข้ามาในหมู่บ้าน ตำบลและมีจิตสำนึกอาสาที่จะช่วยเหลือ เกื้อกูล หรือสนับสนุนแรงงานคืนถิ่นที่กลับเข้ามาในตำบลเสมือนพี่น้องหรือคนใน

ครอบครัวเดียวกันและระลึกเสมอว่าแรงงานคืนถิ่นที่กลับเข้ามาในตำบล คือพี่ คือน้อง หรือคนในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดวรธนา ญาณวโร (สุวรรณเพ็ง) (2561) พบว่า ระดับปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีการจัดการเรียนรู้ วิชาพระพุทธศาสนา ของครูผู้สอน โดยใช้หลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ด้านเมตตาภิธรรม (การสร้างความประทับใจด้วยไมตรีจิตมิตรภาพ ตั้งจิต ปราบณาคติ) โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$)

1.4 ด้านสาธารณโภคี (การรู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือ เกื้อกูล สิ่งของที่เป็นต่อการดำรงชีพของแรงงานคืนถิ่นอย่างเป็นพี่เป็นน้องหรือคนในครอบครัวเดียวกัน) พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.36) เนื่องจากประชาชนมีส่วนร่วมในการแบ่งปัน ช่วยเหลือ เกื้อกูล เสื้อผ้าหรือที่หลับที่นอนให้กับแรงงานคืนถิ่นอย่างเป็นพี่เป็นน้องหรือคนในครอบครัวเดียวกันรวมทั้งแบ่งปัน ช่วยเหลือ เกื้อกูล ยารักษาโรคหรือสมุนไพรในครอบครัวให้กับแรงงานคืนถิ่นอย่างเป็นพี่เป็นน้องหรือคนในครอบครัวเดียวกันและมีส่วนร่วมในการแบ่งปัน ที่ช่วยเหลือ เกื้อกูล อยู่อาศัยหรืออาคารสถานที่ให้กับแรงงานคืนถิ่นได้พักอาศัยอย่างเป็นพี่เป็นน้องหรือคนในครอบครัวเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาธนวิชญ์ ญาณธโร (กิจเดช) (2561) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ 2 ข้อ คือข้อที่ 1 แบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดยชอบธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และข้อที่ 4 แม้เป็นของเล็กน้อยก็แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 รองลงมา คือ ข้อที่ 2 จัดสรรจากงบประมาณ หรือการจัดสวัสดิการสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78

1.5 ด้านศีลสามัญญตา (ข้อตกลงหมู่บ้าน ตำบล ในการดูแลฟื้นฟูลูกหลานที่เป็นแรงงานคืนถิ่น ที่กลับเข้ามาในหมู่บ้านตำบลในช่วงการแพร่ระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.48) เนื่องจากประชาชนมีมติร่วมกันในการจัดหาพื้นที่สำหรับจุติรักษาพยาบาลรองรับแรงงานคืนถิ่นที่กลับเข้ามาในหมู่บ้านตำบลเสมือนเป็นพี่เป็นน้องหรือคนในครอบครัวเดียวกันทั้งนี้ยังมีมติร่วมกันในการออกข้อบังคับ ข้อตกลงร่วมกัน ในการดูแลแรงงานคืนถิ่นที่กลับเข้ามาในหมู่บ้านตำบลเสมือน

เป็นพี่เป็นน้องหรือคนในครอบครัวเดียวกันและมีมิตรร่วมกันในการจัดหาพื้นที่สำหรับจุดพักคอยรองรับแรงงานคืนถิ่นที่กลับเข้ามาในหมู่บ้านตำบลเสมือนเป็นพี่เป็นน้องหรือคนในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดวรรณ ญาณวโร (สุวรรณเพ็ง) (2561) พบว่า ระดับปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีการจัดการ เรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาของครูผู้สอน โดยใช้หลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านศีลสามัญญตา (ความประพฤติสุจริตดีงาม ถูกต้องตาม ระเบียบวินัย) โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$)

1.6 ด้านทฤษฎีสามัญญตา (ทัศนคติหรือมุมมองที่มีต่อแรงงานคืนถิ่นอย่างเป็นพี่เป็นน้องหรือคนในครอบครัวเดียวกัน) พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.40) เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการให้แนวคิด มุมมองที่มีต่อแรงงานคืนถิ่นที่กลับเข้ามาในตำบลกับคนในหมู่บ้าน ตำบล อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการสร้างการยอมรับว่าทุกคนในหมู่บ้านหรือตำบล ต่างก็มีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อหรือเจ็บป่วยเฉกเช่นเดียวกับแรงงานคืนถิ่นและมีส่วนร่วมในการให้ช่วยปรับจนแนวคิด มุมมองที่มีต่อแรงงานคืนถิ่นที่กลับเข้ามาในตำบลกับคนที่เห็นต่างหรือเห็นแย้งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาธนวิชัย ญาณธีโร (กิจเดช) (2561) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุดข้อที่ 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดข้อที่ 4 หลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 รองลงมา คือ ข้อมี 3 ยึดถืออุดมคติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ตามทฤษฎีการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.22) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจในการวางแผน จากการศึกษาพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.49) เนื่องจากมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายระดับตำบลในการตัดสินใจให้มีการคัดกรองอย่างเข้มข้นสำหรับแรงงานคืนถิ่นที่กลับเข้ามาใน

หมู่บ้านตำบล ทั้งนี้เพื่อช่วยต่อการบริหารจัดการอีกทั้งมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายระดับตำบลในการตัดสินใจที่จัดบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ไว้รองรับแรงงานคืนถิ่นที่กลับเข้ามาในหมู่บ้านตำบลและยังมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายระดับตำบลในการตัดสินใจที่จะเปิดจุดรับบริการหรือรองรับแรงงานคืนถิ่นที่กลับเข้ามาในหมู่บ้านตำบล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระนุชิต นาคเสโน (โพวิชัย) (2561) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานกำจัดมูลฝอยของเทศบาลตำบล ห้วยหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานกำจัดมูลฝอยของเทศบาลตำบลห้วยหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินโครงการ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อการป้องกันและแก้ไข จากการศึกษาพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.14, S.D. = 0.38) เนื่องมาจากการส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายระดับตำบลในการติดตามและเฝ้าระวังความเคลื่อนไหวของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในกลุ่มแรงงานคืนถิ่นอีกทั้งยังมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายระดับตำบลในการคัดกรองกลุ่มแรงงานคืนถิ่น เพื่อนำไปสู่การดูแลรักษา หรือฟื้นฟูและมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายระดับตำบลในการนำส่งกลุ่มแรงงานคืนถิ่นที่มีติดเชื้อและเจ็บป่วยเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระนุชิต นาคเสโน (โพวิชัย) (2561) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานกำจัดมูลฝอยของเทศบาลตำบล ห้วยหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานกำจัดมูลฝอยของเทศบาลตำบลห้วยหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานกำจัดมูลฝอยของเทศบาลตำบลห้วยหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ใน ระดับมากทุกข้อ

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากป้องกันและแก้ไข จากการศึกษาพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = 0.38) เนื่องจากมี

ความปลอดภัย ปลอดภัย จากการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อีกทั้งหมู่บ้านของท่านปลอดภัย ปลอดภัย จากการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และแรงงานคีนถิ่นในพื้นที่ปลอดภัย ปลอดภัย จากการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระนุชิต นาคเสโน (โพวิชัย) (2561) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานกำจัดมูลฝอยของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานกำจัดมูลฝอยของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ใน ระดับมากทุกข้อ

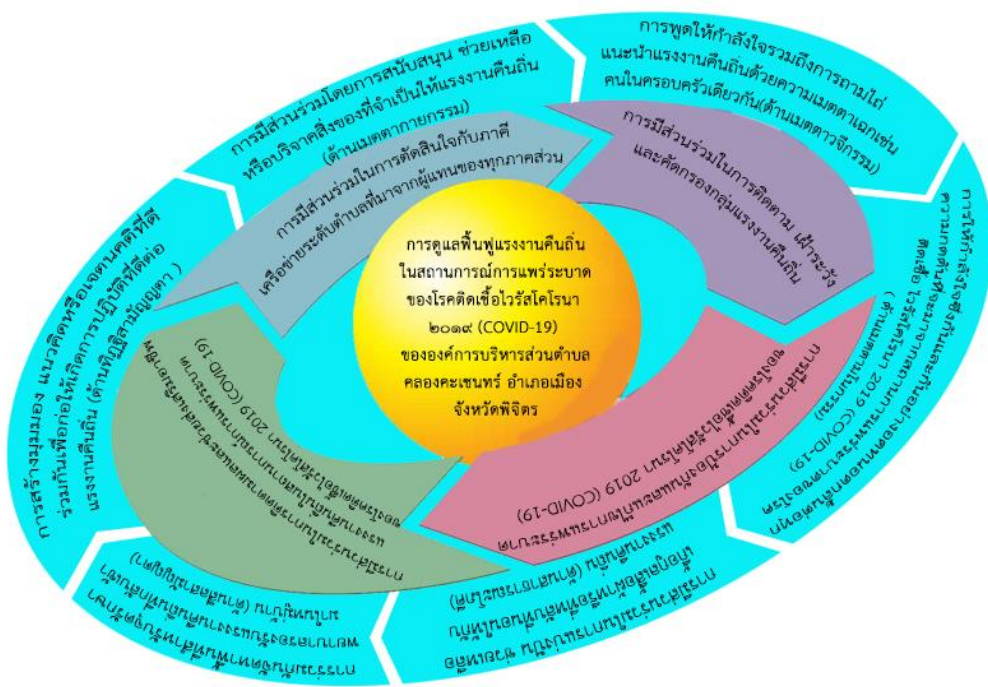
2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม จากการศึกษาพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคีนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = 0.37) เนื่องจากการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายระดับตำบลในการติดตามและส่งเสริมอาชีพให้กับกลุ่มแรงงานคีนถิ่นในพื้นที่ อีกทั้งยังมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายระดับตำบลในการติดตามและส่งเสริมสุขภาพหรือสุขภาพอนามัยในกลุ่มของแรงงานคีนถิ่นในพื้นที่และมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายระดับตำบลในการติดตามและส่งเสริมรายได้ให้กับกลุ่มแรงงานคีนถิ่นในพื้นที่ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพระนุชิต นาคเสโน (โพวิชัย) (2561) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานกำจัดมูลฝอยของเทศบาลตำบล ทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานกำจัดมูลฝอยของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินโครงการ อยู่ในระดับมาก คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการตอบแบบประเมินผลการปฏิบัติงานพนักงานรักษา ความสะอาดของเทศบาล ($\bar{X}$ = 3.56, S.D. = 1.041) และประชาชนมีส่วนร่วมช่วยประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานการจัดการมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X}$ = 3.48, S.D. = 1.060) ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ความสัมพันธ์ของหลักสาราณียธรรมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคีนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร พบว่า หลักสาราณียธรรม 6 ประการ และหลักการมีส่วนร่วม กับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน

การดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ โดยมีค่าความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์ในทางบวกหรือความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกันเป็นคู่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง (Pearson Correlation (r) = 0.784**) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรกิจ สุวรรณแกม (2561) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักพรหมวิหารธรรมของ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านทักษะ อยู่ในระดับสูง ($r=0.822$ **) การปฏิบัติตนตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับสูง ($r=0.833$ **) การปฏิบัติตนตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านทางสังคม อยู่ในระดับสูง ($r=0.781$ **) การปฏิบัติตนตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับสูง ($r=0.758$ **) การปฏิบัติตนตามหลักพรหมวิหารธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($r=0.867$ **)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร” มีรายละเอียดดังต่อไปนี้



ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกระเซนท์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตรนั้น กระบวนการมีส่วนร่วมในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นนั้นควรประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับภาคีเครือข่ายระดับตำบลที่มาจากผู้แทนของทุกภาคส่วน 2) การมีส่วนร่วมในการติดตาม เฝ้าระวัง และคัดกรองกลุ่มแรงงานคืนถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลในเตรียมความพร้อมเพื่อการดูแลรักษา หรือฟื้นฟูสุขภาพจิตให้ดีขึ้นตามลำดับ 3) การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามผลและช่วยส่งเสริมอาชีพแรงงานคืนถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ลำดับต่อมาในการดูแลฟื้นฟูแรงงานคืนถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) บนพื้นฐานของการขับเคลื่อนพัฒนาตามหลักสารณียธรรมนั้น

ประชาชนในเขตพื้นที่จะต้องแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมโดยการสนับสนุน ช่วยเหลือ หรือบริจาคสิ่งของที่จำเป็นให้แรงงานคืนถิ่นที่กลับเข้ามาในตำบลอย่างเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน (ด้านเมตตากรรม) การพูดให้กำลังใจรวมถึงการถามไถ่ แนะนำแรงงานคืนถิ่นด้วยความเมตตาเช่นคนในครอบครัวเดียวกัน (ด้านเมตตาจริกรรม) การให้กำลังใจซึ่งกันและกันอย่างอดทนอดกลั้นต่อทุกความกดดันที่จะมาจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (ด้านเมตตาโมกรรม) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปัน ช่วยเหลือ เกื้อกูล เสื้อผ้าหรือที่หลับที่นอนให้กับแรงงานคืนถิ่นอย่างเป็นพี่เป็นน้องหรือคนในครอบครัวเดียวกัน (ด้านสาธารณะโภคิ) การร่วมกันจัดหาพื้นที่สำหรับจัดรักษาพยาบาลรองรับแรงงานคืนถิ่นที่กลับเข้ามาในหมู่บ้าน (ด้านศีลสามัญญตา) และที่สำคัญอีกประการก็คือการสร้างมุมมอง แนวคิด หรือเจตนาที่ดีร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดการปฏิบัติที่ดีต่อแรงงานคืนถิ่นที่กลับเข้ามาในตำบลให้เป็นเสมือนกับคนในหมู่บ้าน ตำบล เหมือนเป็นพี่น้องหรือคนในครอบครัวเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรกำหนดแนวทาง นโยบายในการดูแลฟื้นฟูแรงงานนั้นจะต้องวางแผนและระเบียบในการเบิกจ่ายงบประมาณที่ได้รวดเร็วทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดโครงการพัฒนาคุณภาพแรงงานคืนถิ่นจะต้องใช้เวลาในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและควรติดตามประเมินผลให้สอดคล้องกับงบประมาณที่เบิกจ่าย
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดสรรงบประมาณจากทางภาครัฐเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืนต่อไป และสามารถพัฒนาไปสู่วิสาหกิจชุมชนที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยประยุกต์สารานุกรม มาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรม

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารและพนักงาน ศึกษาเรียนรู้ หลักสารณียธรรมในทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เพื่อเข้าใจหลักธรรมทั้ง 6 ด้าน เมื่อรู้และ เข้าใจในเจตนารมณ์ของหลักสารณียธรรมแล้วก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในองค์กรและสอดคล้อง ต่อการบริหาร ในภาวะวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรนำผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแล พื้นที่แรงงานคืนถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ไปพัฒนาต่อยอดเพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานภาครัฐ

เอกสารอ้างอิง

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองคะเชนทร์. (2565). จำนวนผู้ติดเชื้อโควิด. (อัดสำเนา) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2565). สถานการณ์โควิด 19. เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/470988516420706/photos/a.484135618439329/1861172050735672/>

ข่าวไทยพีบีเอส. (2565). วันที่ไทยรู้จัก COVID-19. เข้าถึงได้จาก <https://news.thaipbs.or.th/content/290347>

ชนพล สุขแจ่ม. (2564). แนวทางการสร้างความสามัคคีของบุคลากรในสถานศึกษาตามหลักสารณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตอัครราษฎร์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิจัยวิชาการ, 5(2), 157-168.

พระนุชิต นาคเสโน (โพธิชัย). (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานกำจัดมูลฝอย ของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. (วิทยานิพนธ์รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย.

พระปลัดวรธนา ญาณวโร (สุวรรณเพ็ง). (2561). การจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ของ ครูผู้สอนโดยใช้หลักสารณียธรรม 6 แผนกสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. (วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย.

- พระมหาธนวิชัย ญาณธีโร (กิจเดช). (256). *การอยู่ร่วมกันของชุมชนพหุวัฒนธรรมตามหลักสาราณียธรรม 6 : ชุมชนวัดหงส์รัตนารามและชุมชนมัลลียัตถ์สน กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร. (2565). *รายงานสถานการณ์โควิด-19.* เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/phichitpublichealth>
- สุรกิจ สุวรรณแกม. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*
- องค์การบริหารส่วนตำบลคลองคะเชนทร์. (2564). *เขตปกครอง.* เข้าถึงได้จาก <https://www.khlongkhachen.go.th/condition>
- Brandinside. (2565). *โควิดรอบ 4 วิกฤตคนทำงาน: อัตราว่างงานเพิ่ม สวนทางความต้องการแรงงานลดที่ลดลงเกือบ 50%.* เข้าถึงได้จาก <https://brandinside.asia/covid-19-wave-4-effect-on-thai-employment/>.
- Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1980). *Participation's Place in Rural Development : Seeking Clarity Through Specialty. World Development, 8(3), 219-222.*

Leadership of Local Executives in Managing the Epidemic of Coronavirus Disease 2019 in Phra Luang Subdistrict, Sung Men District, Phrae Province

Pornsiri Supon¹ and Sayan Innunjai²

Received: January 04, 2023

Revised: September 07, 2023

Accepted: October 10, 2023

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the leadership level of local executives in managing the epidemic of Coronavirus disease 2019 in Phra Luang Subdistrict, Sung Men District, Phrae Province; 2) to study the relationship between Sappurisdhamma 7 and the leadership of local executives; and 3) to study problems, obstacles, and suggestions for leadership approaches of local executives in managing the epidemic of Coronavirus disease 2019 in Phra Luang Subdistrict, Sung Men District, Phrae Province. This was a mixed methods research. Quantitative research was conducted by distributing questionnaires to a sample of 357 people. Qualitative research used in-depth interviews with 9 informants. The results of the research found that 1) the leadership level of local executives in managing the epidemic of Coronavirus disease 2019 in Phra Luang Subdistrict, Sung Men District, Phrae Province, in all 4 areas, overall was at a high level ($\bar{X}$ = 3.60, S.D. = 0.47) 2). For the relationship between Sappurisdhamma and the leadership of local executives, overall, there was a very high positive relationship (r = .934**); and 3) problems and

¹⁻² Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phrae Campus

Corresponding author, e-mail: supon150@hotmail.com, Tel 080-4289990

obstacles were found that 3.1) Phra Luang Subdistrict still lacked personnel with knowledge about the Coronavirus disease to educate the people; 3.2) village headmen and subdistrict headmen still lacked knowledge and understanding about the Coronavirus disease. As a result, work was still not as good as it should be; 3.3) people were confused about the rules, and regulations that the village headmen and subdistrict headmen have announced to be followed within the community; 3.4) people did not cooperate when holding meetings as they should. Suggestions were found that (1) officials must be sent to receive regular training; (2) village headmen and subdistrict headmen must be more clear about the rules, and regulations that people must follow; (3) village headman and subdistrict headman must hold various meetings during time that was convenient for the people so that people had more opportunities to participate.

Keywords: Leadership, Local Executives, Management, Coronavirus Disease 2019,
Phra Luang Subdistrict

ภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

พรศิริ สุพล¹ และสายัณห์ อินันใจ²

Received: January 04, 2023

Revised: September 07, 2023

Accepted: October 10, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปริสธรรม 7 กับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ และ 3) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการแจกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 357 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 9 รูป/คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.47) 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปริสธรรม 7 กับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .934^{**}$) และ 3) ปัญหาอุปสรรค พบว่า 3.1) ตำบลพระหลวงยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน 3.2) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ทำให้การปฏิบัติงานยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร 3.3) ประชาชนเกิดความสับสนในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้ประกาศให้ปฏิบัติ

¹⁻² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

Corresponding author, e-mail: supon150@hotmail.com, Tel 080-4289990

ภายในชุมชน 3.4) ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือเมื่อมีการจัดประชุมเท่าที่ควร ข้อเสนอแนะ พบว่า (1) ต้องส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ (2) กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ต้องเพิ่มความชัดเจนเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ประชาชนจะต้องปฏิบัติตามให้มากยิ่งขึ้น (3) กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ต้องจัดการประชุมต่าง ๆ ในช่วงเวลาที่ประชาชนสะดวกเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้ปกครองท้องถิ่น, การบริหารจัดการ, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, ตำบลพระหลวง

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) เป็นตระกูลของไวรัสที่ก่อให้เกิดอาการป่วยตั้งแต่โรคไข้หวัดธรรมดาไปจนถึงโรคที่มีความรุนแรงมาก เช่น โรคระบบทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS-CoV) โรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS-CoV) โดยเป็นสายพันธุ์ใหม่ที่ไม่เคยพบมาก่อนในมนุษย์ซึ่งก่อให้เกิดอาการป่วยเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจในคนและสามารถแพร่เชื้อจากคนสู่คนได้ องค์การอนามัยโลกจึงตั้งชื่อการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่นี้ว่า “โรคโควิด-19”

ในอดีตเคยมีการระบาดจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ คือ การเกิดโรค SARS (พ.ศ. 2545) และ MERS (พ.ศ. 2557) ซึ่งทั้งสอง โรคนี้ผู้ป่วยมีอาการหนักทั้งหมดและต้องอยู่ในโรงพยาบาลจึงสามารถระงับการแพร่โรคได้เร็ว ไวรัสโคโรนาที่ก่อโรคในคนในปัจจุบันมี 7 ชนิด ดังนี้ ชนิดที่ 1-4: โรคหวัดธรรมดา ชนิดที่ 5: โรค SARS (ซาร์ส) จากไวรัสสายพันธุ์ใหม่ พ.ศ. 2545 ชนิดที่ 6: โรค MERS (เมอร์ส) จากไวรัสสายพันธุ์ใหม่ พ.ศ. 2557 ชนิดที่ 7: โรค COVID-19 (โควิด-19) จากไวรัสสายพันธุ์ใหม่ พ.ศ. 2562 การระบาดที่ใกล้เคียงกับโควิด-19 มากที่สุด คือ การระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (Influenza A (H1N1) pdm09 Virus) พ.ศ. 2552 (ค.ศ. 2009) ซึ่งเริ่มจากอเมริกาแล้วระบาดหนักไปทั่วโลก ทั้งนี้ คนที่ติดเชื้อโควิด-19 สามารถแพร่เชื้อได้นานกว่าและส่วนใหญ่มีอาการน้อยหรือไม่มีอาการ จึงควบคุมการระบาดได้ยากจนเกิดระบาดไปทั่วโลกในเวลาไม่กี่เดือน

กระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2563 กำหนดให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ COVID-19 เป็นโรคติดต่ออันตราย ลำดับที่ 14 ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการเป็นไปตามข้อกำหนดซึ่งออกตามความมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และสามารถควบคุมการแพร่ระบาดของโรคฯ จึงได้ออกหนังสือด่วนที่สุด เรื่อง กำชับการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ และคณะกรรมการหมู่บ้าน สำหรับสถานการณ์การระบาดและการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับจังหวัดแพร่ นั้น จังหวัดแพร่ได้มีมาตรการในการเฝ้าระวังติดตามผู้ที่เดินทางกลับเข้ามาในจังหวัดแพร่ โดยความร่วมมือทั้งจากฝ่ายปกครอง สาธารณสุข กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เฝ้าระวังในพื้นที่อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการป้องกันกรณีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ COVID-19 ของจังหวัดแพร่ให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ และบูรณาการการปฏิบัติงานในการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ผู้ประสบภัยจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชนและเครือข่ายภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดแพร่ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 มาตรา 17 มาตรา 18 มาตรา 19 และมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 จังหวัดแพร่จึงจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดแพร่ (เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ COVID-19 ณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ชั้น 2 เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานการปฏิบัติและเป็นศูนย์ข้อมูลกลาง และแต่งตั้งคณะกรรมการประจำศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดแพร่ พร้อมทั้งมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่ภาคส่วนรับผิดชอบ สัณ ณ วันที่ 6 มีนาคม 2563 เป็นต้นไป

สถิติจำนวนผู้ป่วยติดเชื้อโควิด 19 ตั้งแต่เดือนมกราคม 2565 จนถึงเดือนเมษายน 2565 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระหลวง มีจำนวน 378 คน ถือว่าเป็นจำนวนที่สูงและมีการเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ และยังไม่สามารถที่จะควบคุมการแพร่ระบาดได้ในทันที การทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการบริหารจัดการกับโรคโควิด-19 ยังถือเป็นเรื่องใหม่ การติดต่อสื่อสารกับประชาชนภายในชุมชนบางครั้งอาจเกิดการติดขัด มีความตึงเครียด เนื่องจากประชาชนภายในชุมชนมีจำนวนมากเกิดคลาดเคลื่อนของการสื่อสารที่เข้าใจไม่ตรงกัน ด้วยเหตุดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการบริหารจัดการการ

แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ที่มีการรับมือกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 อย่างไรบ้าง ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการเสริมศักยภาพในการแก้ไขปัญหาในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ โดยศึกษาตามกรอบหน้าที่และกฎหมายที่ได้กำหนดไว้ ตามคำสั่ง/ประกาศของจังหวัดแพร่ ที่ได้ดำเนินการตามกระบวนการดำเนินงานที่ได้ปฏิบัติอยู่ โดยนำหลักสัปปุริสธรรม มาบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีการคำนวณความเชื่อมั่นของเครื่องมือใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สามารถคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งสองฉบับได้เท่ากับ 0.880 ซึ่งมีตัวแปรอิสระ ประกอบไปด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ 5) รายได้ และหลักสัปปุริสธรรม

ปริศธรรม ได้แก่ 1) ธัมมัญญุตารู้จักเหตุ 2) อตถัญญุตารู้จักผล 3) อตตัญญุตารู้จักตน 4) มัตตัญญุตารู้จักประมาณ 5) กาลัญญุตารู้จักกาล 6) ปริสสัญญุตารู้จักชุมชน 7) ปุคคลัญญุตารู้จักบุคคล และตัวแปรตาม ประกอบไปด้วย ทฤษฎีภาวะผู้นำ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำบอกให้ทำ 2) ภาวะผู้นำขายความคิด 3) ภาวะผู้นำมีส่วนร่วม 4) ภาวะผู้นำมอบหมายงาน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งคำนวณได้มาจากประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ จำนวน 3,245 คน ตามพื้นที่การปกครองของตำบลพระหลวง ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน ได้ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 357 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. การวิเคราะห์เชิงสถิติพรรณนา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด ตามลำดับความสำคัญ

2. การวิเคราะห์เชิงสถิติอนุมาน เลือกใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐาน เนื่องจากระดับของตัวแปรที่ใช้เป็นระดับอันตรภาค และสามารถคำนวณได้ทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยทั่วไปนิยมใช้สัญลักษณ์ (r) แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มการบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์ จะใช้ตัวเลขค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ +1 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงแต่หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงการความสัมพันธ์กันในระดับน้อยหรือไม่มีเลย

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 รูป/คน 2) กลุ่มผู้ปกครองท้องที่ตำบลพระหลวง จำนวน 3 คน 3) กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 1 คน 4) กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข จำนวน 2 คน และ 5) กลุ่มผู้นำชุมชนตำบลพระหลวง จำนวน 2 คน โดยผู้วิจัยกำหนดแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของ

ผู้ให้การสัมภาษณ์ในเรื่องการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรม 7 กับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย วิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) และสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.47) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านภาวะผู้นำมอบหมายงาน ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.57) ด้านภาวะผู้นำบอกให้ทำ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.55) ด้านภาวะผู้นำมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.57) และด้านภาวะผู้นำขยความคิด ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.64)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 กับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .934^{**}$) จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า หลักสัปปุริสธรรม 7 กับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน

3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

ปัญหา อุปสรรค พบว่า 1) ตำบลพระหลวงยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาฯ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน 2) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาฯ จึงทำให้การสื่อสารข้อมูลข่าวสารออกไปหรือการปฏิบัติงานยังทำได้ไม่เต็มกำลังความสามารถ 3) เนื่องจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาฯ เป็น

โรคติดต่ออุบัติใหม่ที่ทุกคนยังไม่เคยได้สัมผัสและยังทำความรู้จักกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาฯ ยังไม่ดีพอ ในบางครั้งประชาชนจึงเกิดความสับสนในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้ประกาศให้ปฏิบัติภายในชุมชน 4) ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ทำอาชีพเกษตรกรรม ด้วยภาระของการทำมาหากินในแต่ละวัน จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือเมื่อมีการจัดประชุมเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ พบว่า 1) ต้องมีการส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่และสามารถนำองค์ความรู้นั้นกลับมาอธิบายต่อให้กับประชาชนได้อย่างเพียงพอและถูกต้อง 2) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรจะต้องเพิ่มความชัดเจนเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ประชาชนจะต้องปฏิบัติตามให้มากยิ่งขึ้น เช่น การให้ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม) แบ่งเขตการดูแลประชาชนในแต่ละพื้นที่และเข้าไปให้คำแนะนำกับประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตัวในช่วงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาฯ ตามครัวเรือนอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ 3) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องคำนึงถึงเรื่องของวันและเวลาในการจัดประชุมต่าง ๆ โดยเน้นช่วงเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่ว่างเว้นจากการทำมาหากิน เพื่อให้ประชาชนได้มีเวลาและมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสองแคว จังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำบอกให้ทำ พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สามารถอธิบายหรือแสดงให้เห็นแก่เจ้าหน้าที่ ประชาชน ในการจัดทำข้อตกลงภายในชุมชน แจ้งถึงกฎระเบียบในการแก้ไขปัญหาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาฯ ให้เจ้าหน้าที่ ประชาชน ได้รับทราบ บอกขั้นตอนและวิธีการทำงานอย่างชัดเจน คอยกำกับ ดูแล อำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าหน้าที่ ประชาชน และจัดให้เจ้าหน้าที่ประสานงานกับประชาชนปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล (2563) พบว่า ภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา ผู้นำทางการเมืองที่มีความซื่อสัตย์สุจริตมีความพยายามทำกิจกรรมทางการเมือง ปฏิบัติงานเพื่อประชาชนผู้นำทางการเมืองต้องมีการส่งเสริมภาวะผู้นำโดยเริ่มต้นจากผู้เสียสละทุกอย่างเข้ามาอาสาทำงานขับเคลื่อนนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน เมื่อผู้นำเข้ามาสู่ตำแหน่งแล้วสถานะความเป็นผู้นำย่อมกลายเป็นที่

คาดหวังของประชาชนผู้เลือกผู้นำเข้ามาทำงานรับใช้ประชาชนต้องรู้จักสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ความเสมอภาค เห็นประโยชน์ของประชาชนมากกว่าประโยชน์ของตนเอง ด้านภาวะผู้นำขยายความคิดพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มุ่งให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ประชาชน ในการแก้ไขปัญหาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาฯ ซึ่งแนะนำให้เจ้าหน้าที่ ประชาชน เห็นถึงปัญหาของโรคที่กำลังเกิดขึ้น แนะนำแนวทางในการปฏิบัติงานให้เจ้าหน้าที่ ประชาชน คิดหาวิธีการเป็นผู้สอนงานที่ดี ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระเมธี สิริปัญญา (วังใน) (2564) พบว่า ด้านรูปแบบขยายความคิด การเป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ เสนอแนวทางใหม่ ๆ ในการทำงานรวมถึงการแก้ไขปัญหา การเสนอแนวทางการทำงานร่วมกันให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงานที่เป็นประโยชน์มีส่วนร่วมที่จะชักจูงให้ผู้คนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน การนำข้อเสนอของผู้อื่นมาเป็นแนวทางในการตัดสินใจร่วมกัน การได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นและได้เสนอแนวคิดแนวทางการปฏิบัติให้กับผู้อื่นได้เรียนรู้และได้ปฏิบัติตามแนวทางเดียวกัน เปิดโอกาสให้คนในชุมชนทำงานอย่างเสรี ได้แสดงความสามารถและให้กำลังใจในการทำงานตลอด การเสริมสร้างความมั่นใจในความสามารถของทีมพร้อมทั้งตั้งคำถามที่ท้าทายศักยภาพของทีม ติดตามผลการปฏิบัติงาน ด้านภาวะผู้นำมีส่วนร่วม พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยอมรับความคิดและความสามารถที่หลากหลายของเจ้าหน้าที่ ประชาชน คอยกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ ประชาชน อยากมีส่วนร่วม พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ รับรู้ปัญหาเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ ประชาชน มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น สอดคล้องกับงานวิจัยของธิดิธิรพีพัฒน์ รุ่งพรหมมา (2564) พบว่า ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ขาดการวางแผนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นไปตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดฯ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน และการประเมินผลการพัฒนาชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงยังมีน้อย และผู้นำท้องถิ่นยังขาดการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และยังไม่สามารถนำมาสัมพันธ์ให้แก่ประชาชนได้มากเท่าที่ควร และด้านภาวะผู้นำมอบหมายงาน พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กำหนดงานให้มีความเฉพาะเจาะจง เพื่อลดอุปสรรคในการทำงาน จัดสรรหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเสมออย่างเสมอภาค โปร่งใสและยุติธรรม มุ่งบริหารงานโดยยึดประสิทธิภาพและความสามารถของบุคคลเป็นสำคัญ มอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจเสมือนเป็นผู้นำ

คนหนึ่ง และมอบหมายงานตามความถนัด ความสามารถ ของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูวิชัยธรรมโสภณ (สุวัณฐิตโสภณ) (2563) พบว่า ด้านความสามารถทางการบริหารภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองตามทรรศนะของพระสงฆ์ในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอनावัง จังหวัดหนองบัวลำภู อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักการเมืองมีความสามารถในการทำความเข้าใจต่อ ปัญหา วิจัยปัญหาและแก้ปัญหาได้ดี จัดบุคคลเข้าทำงานได้อย่างเหมาะสม ตามความรู้ความสามารถและความถนัด มีความสามารถในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงาน มีความสามารถในการควบคุมและบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน มีความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาตามนโยบายให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปริสธรรมกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก ($r=.934^{**}$) กล่าวคือ เมื่อตำบลพระหลวงบูรณาหลักสัปปริสธรรม 7 ประการ กับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ ก็จะส่งผลให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาฯ เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูพิศาลปริยัตยานุกูล (อนันต วฑฒโน) (2561) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$, $S.D.=0.51$) ในการบริหารงานบุคคลผู้บริหารควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานให้เป็นระบบ ควรจัดประชุมมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติ ควรเปิดโอกาสให้บุคคลได้แสดงความคิดเห็นมีการรับฟังความคิดเห็นควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ วางตัวให้เหมาะสม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการรักษาระเบียบวินัยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ส่งเสริมให้บุคลากรได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ สนับสนุนสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน ควรศึกษาและทำความเข้าใจยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคลเพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัฐกุล เสนารา (2563) พบว่า ด้านการดำเนินงาน ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนในอำเภอกู่เวียง จังหวัดขอนแก่น มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่อมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 ในการมีส่วนร่วมในการป้องกันบุคคลกลุ่มเสี่ยงให้หลีกเลี่ยงการใกล้ชิดผู้อื่น โดยเฉพาะเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้ป่วย และสตรีมีครรภ์ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติตามมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 การมีส่วนร่วมในการแนะนำให้ความรู้

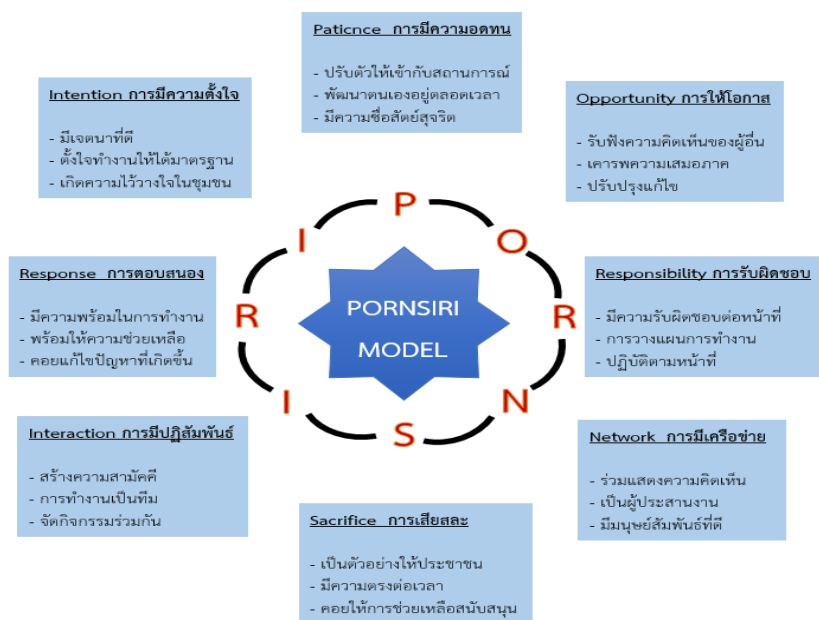
เกี่ยวกับมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 การมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังโรคโควิด-19 ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ การมีส่วนร่วมในการคัดกรองบุคคลที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในระดับชุมชน อยู่ในระดับมากทุกข้อ

3. ปัญหาและอุปสรรคภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า 1) ตำบลพระหลวงยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน 2) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา จึงทำให้การสื่อสารข้อมูลข่าวสารออกไปหรือการปฏิบัติงานยังทำได้ไม่เต็มกำลังความสามารถ 3) เนื่องจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา เป็นโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่ทุกคนยังไม่เคยได้สัมผัสและยังทำความรู้จักกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ยังไม่ดีพอ ในบางครั้งประชาชนจึงเกิดความสับสนในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้ประกาศให้ปฏิบัติภายในชุมชน 4) ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ทำอาชีพเกษตรกรรม ด้วยภาระของการทำมาหากินในแต่ละวัน จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือเมื่อมีการจัดประชุมเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของนันท์ชนันท์ภรณ์ ฝ่ายเทศ (2562) พบว่า การกำหนดเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติงานไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรยังไม่ชัดเจนและเหมาะสม ประชาชนมองว่า บุคลิกภาพของผู้นำทางการเมืองเข้าถึงได้ยาก การแสดงออกทางสีหน้าการแสดงอารมณ์ มีความสำคัญต่อประชาชนในการติดต่อประสานงานไม่สื่อสารปัญหาโดยตรงไปตรงมาไม่ครบถ้วน ขาดความชัดเจน การติดต่อประสานงานเป็นเรื่องที่ยังทำได้ยาก ขาดการประสานงานกับชุมชนเพื่อรับทราบปัญหาที่แท้จริง ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นยังขาดการลงคลุกคลีกับประชาชนกับชุมชน เพื่อรับทราบปัญหาที่แท้จริงที่ต้องการการแก้ไข การประสานงานกับชุมชนบางครั้งทำได้ยากเพราะประชาชนไม่มีเวลา และสอดคล้องกับงานวิจัยของอารยา ยอดโอวาท (2564) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนให้เข้ามาดูแลรักษาสาธารณประโยชน์ส่วนร่วมภายในชุมชน และการซ่อมบำรุงดูแลยังไม่ทั่วถึงทั้งชุมชน การสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนภายในชุมชนยังไม่เพียงพอ ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบในการดูแลรักษาความสงบภายในชุมชนและยังขาดอุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ งบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรม และยังขาดกิจกรรมการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนยังไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะแนวทางภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า 1) ต้องมีการส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่และสามารถนำองค์ความรู้นั้นกลับมาอธิบายต่อให้กับประชาชนได้อย่างเพียงพอและถูกต้อง 2) กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ควรจะต้องเพิ่มความชัดเจนเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ประชาชนจะต้องปฏิบัติตามให้มากยิ่งขึ้น เช่น การให้ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม) แบ่งเขตการดูแลประชาชนในแต่ละพื้นที่และเข้าไปให้คำแนะนำกับประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตัวในช่วงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาฯ ตามครัวเรือนอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ 3) กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ต้องคำนึงถึงเรื่องของวันและเวลาในการจัดประชุมต่าง ๆ โดยเน้นช่วงเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่ว่างเว้นจากการทำมาหากิน เพื่อให้ประชาชนได้มีเวลาและมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของพระประสิทธิ์ สุขธิโต (บุญหนา) (2563) พบว่า แนวทางภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นตามหลักสัปปริสธรรม 7 ในองค์การบริหารส่วนตำบลลูกน้ำใส อำเภोजัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ผู้นำท้องถิ่นควรยึดถือหลักการและการบริหารจัดการองค์การอย่างมีขั้นตอน วางนโยบายที่มีเป้าหมายและคุ้มค่า มีจิตใจโอบอ้อมอารี และเสียสละ แสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ กำหนดนโยบายในการบริหารงานได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านเวลาและงบประมาณ นำนโยบายไปปฏิบัติได้ตามกรอบเวลา ประสานงานกับทุกองค์กรและทุกภาคส่วน และสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิชญ จิรวทฒนเมธี (2562) พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ประชาชนต้องการและให้ความสำคัญในแต่ละด้าน มีดังนี้ คือ ด้านความรู้ความสามารถ คือ ผู้แทนราษฎร ต้องเก่ง มีความรู้ มีความสามารถ ผู้แทนต้องเก่ง ดี ฉลาด มีไหวพริบ ผู้แทนต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม คือ ต้องการผู้แทนที่มีความจริงใจ มารยาทงาม อ่อนน้อมถ่อมตนแบบคนพุทธ เห็นใจคนแก่ เอาใจใส่เด็ก สามารถควบคุมตนเองได้ ด้านวิสัยทัศน์ คือ ผู้แทนต้องมองการณ์ไกล มองกว้าง ทันทกาล สร้างอาชีพให้กับคนในพื้นที่ ผู้แทนต้องมองไกลไปข้างหน้า ผู้แทนต้องเป็นนักวางนโยบายที่ดี ด้านบุคลิกภาพ คือ ผู้แทนต้องอ่อนน้อมทั้งก่อนและหลังเลือกตั้ง ให้เป็นนิสัย ผู้แทนมีบุคลิกภาพที่มีความจริงใจ และผู้แทนรู้จักการใช้อำนาจและไม่เบ่งเมื่อมีโอกาส

องค์ความรู้ใหม่

ภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลพระหลวง อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ ถือว่าทำให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดความยอมรับต่อสถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาฯ ที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน ปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ภาครัฐบาลได้ดำเนินการสั่งการลงมา โดยนำมาประยุกต์กับหลักสัปปุริสธรรมซึ่งถือว่าเป็นหลักธรรมของสัปปุริสชน คือ คนดี มีคุณสมบัติความเป็นคนที่สมบูรณ์ และถือเป็นคุณธรรมที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่สมบูรณ์ เมื่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนนำมาประพฤติปฏิบัติก็จะทำให้ตนเองปฏิบัติตนได้ดีแล้วยังเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้สามารถรักษาความเป็นมนุษย์ของตนไว้ได้ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้จากการวิจัยได้ PORNISIRI : MODEL ดังนี้



ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

P = Paticnce การมีความอดทน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องทำงานด้วยความตั้งใจ เต็มใจ มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ของตนเอง มีความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะ

เกิดขึ้นภายในชุมชนและสามารถปรับตัวให้เข้าได้กับสถานการณ์นั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี พัฒนาตนเอง อยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะได้นำความรู้ที่มีไปพัฒนาชุมชนอย่างเต็มความสามารถต่อไป

O = Opportunity การให้โอกาส ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องมีการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ตลอดเวลา เคารพในความเสมอภาคของประชาชนทุกคน และยอมรับความผิดพลาดเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น

R = Responsibility การรับผิดชอบ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานของตนเอง มีการวางแผนการทำงาน กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน มีขั้นตอนการทำงานที่เข้าใจง่าย และปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตัวเองอย่างเต็มความสามารถ

N = Network การมีเครือข่าย ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกันประชาชนภายในชุมชน โดยต้องเป็นคนที่มีความสัมพันธ์ที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงความจริงใจให้ประชาชนได้เห็นเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานที่ดีภายในชุมชน มีการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันได้ตลอดเวลา

S = Sacrifice การเสียสละ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องเป็นคนที่มีความเสียสละต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นการเสียสละเวลา ร่างกาย ความคิด เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้ประชาชนได้เห็น เป็นคนตรงต่อเวลาและคอยให้การช่วยเหลือประชาชนภายในชุมชนอยู่เสมอ

I = Interaction การมีปฏิสัมพันธ์ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องเล็งเห็นถึงความสำคัญของการทำงานเป็นทีม สร้างความรักความสามัคคีให้เกิดขึ้นภายในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ตลอดเวลา

R = Response การตอบสนอง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะทำงานอยู่ตลอดเวลา พร้อมในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนภายในชุมชน และไม่ว่าจะเกิดปัญหาอะไรขึ้น ก็ต้องเป็นผู้คอยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้สามารถผ่านพ้นลุล่วงไปได้ด้วยดี

I = Intention การมีความตั้งใจ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องมีตั้งใจที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ ได้มาตรฐาน มีเจตนาที่ดีในการทำงาน และทำให้เกิดความไว้วางใจภายในชุมชน

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำเป็นที่จะต้องส่งเสริม คือ 1) P = Patience การมีความอดทน 2) O = Opportunity การให้โอกาส 3) R = Responsibility การรับผิดชอบ 4) N = Network การมี

เครือข่าย 5) S = Sacrifice การเสียสละ 6) I = Interaction การมีปฏิสัมพันธ์ 7) R = Response การตอบสนอง 8) I = Intention การมีความตั้งใจ เพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนา ประชาชนมีความเข้าใจ ยอมรับและสามารถรับมือกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้ปกครองท้องถิ่นควรสนับสนุนนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ภาครัฐบาลได้สั่งการลงมา

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้ปกครองท้องถิ่นที่ต้องเป็นผู้นำในการลงมือทำงานอย่างจริงจัง และเป็นแบบอย่างให้กับประชาชน แสดงความรู้ความสามารถเต็มที่ในการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน
2. ผู้ปกครองท้องถิ่นที่จะต้องประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอให้มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้แก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ
3. องค์การบริหารส่วนตำบลพระหลวงและผู้ปกครองท้องถิ่นในเขตตำบลพระหลวงควรจัดหาและเลือกสรรบุคลากรที่มีความรู้ ในเรื่องเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มาให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ
4. องค์การบริหารส่วนตำบลพระหลวงและผู้ปกครองท้องถิ่นในเขตตำบลพระหลวงควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในชุมชนอย่างอิสระเปิดกว้าง
5. ผู้ปกครองท้องถิ่นที่จะต้องประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดหามูลค่าบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มาให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ
6. ผู้ปกครองท้องถิ่นควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ หรือชักชวนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมต่าง ๆ ได้ทราบอย่างทั่วถึง

เอกสารอ้างอิง

- ธิตศิริพัฒน์ รุ่งพรหมมา. (2564). *บทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอดงขั้ว จังหวัดแพร่*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นนท์จันทร์กรณ์ ฝ่ายเทศ. (2562). *คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล. (2563). *การบูรณาการหลักธรรมาภิบาลเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูพิศาลปริยัตยานุกูล (อนันต์ วฑฒโน). (2561). *แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 7 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูวิชัยธรรมโสภณ (สุวัฒน์ ฐิตโสภณ). (2563). *ภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองตามทรรศนะของพระสงฆ์ในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระประสิทธิ์ สุขเชิโต (บุญหนา). (2563). *ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารตำบลกุดน้ำใส อำเภอดงขั้ว จังหวัดชัยภูมิ*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวิชญ จิรวฑฒนเมธี. (2562). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ*. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระเมธี สิริปัญญา (วังโน). (2564). *ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร่*. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัฐกุล เสนารา. (2563). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 ในอำเภอกู่เวียง จังหวัดขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อารยา ยอดโอวาท. (2564). *บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ตำบลวังธง อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร่*. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Results of Online Learning Management Using the KWDL Technique Together with Mathematics Skills Exercises on Ratio, Proportion, and Percentage to Promote Mathematical Problem Solving of Mathayomsuksa 1 students

Kanungnit Yodpanan¹

Received: December 29, 2022

Revised: September 03, 2023

Accepted: October 10, 2023

Abstract

The purposes of this research article were 1) to develop mathematics skills exercises on Ratio, Proportion and Percentage by organizing online learning management using the KWDL technique; 2) to compare learning achievement in mathematics before and after studying; 3) to compare the ability to solve mathematical problems; and 4) to study student satisfaction of the learners. The sample group was 37 Mathayomsuksa 1 students who were studying in the 2nd semester of the 2021 academic year at Wat Don Kaeo Municipal School under the Mae Sot Municipality, which were obtained from random sampling. The tools used in this research were 1) mathematics skills exercises on Ratio, Proportion, and Percentage by organizing online with the KWDL technique to promote mathematical problem solving. It had an efficiency equal to $E_1 = 83.00/E_2 = 84.77$; 2) achievement test with a confidence value of 0.73; 3), a test of ability to solve mathematical

¹ Wat Don Kaeo Municipal School

Corresponding author, e-mail: nuntidagirl@gmail.com

problems on Ratio, Proportion and Percentage. The test had a difficulty value (p) from 0.43-0.56 and the discriminatory power (r) from 0.50-0.79; and 4) for student satisfaction questionnaire, the reliability of the questionnaire was 0.89. The data was then used to analyze the efficiency of the process, the efficiency of the results, the average, and standard deviation. The results of the research found that the mathematics skills exercises on Ratio, Proportion, and Percentage were more effective than the specified criteria. The students' achievement in mathematics after studying was higher than before studying at a statistical significance at the .05 level. The students' ability to solve mathematical problems after studying had higher scores than before studying, and students were at the highest level of satisfaction.

Keywords: Mathematics Skills Exercises, Online Learning, KWDL Techniques, Ability of Solving Mathematics Problem

ผลการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL ร่วมกับแบบฝึกทักษะ คณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คณิงนิจ ยอดปานันท์¹

Received: December 29, 2022

Revised: September 03, 2023

Accepted: October 10, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนเทศบาลวัดดอนแก้ว สังกัดเทศบาลนครแม่สอด จำนวน 37 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ 1) แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ด้วยเทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ $E_1 = 83.00/E_2 = 84.77$ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73 3) แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ แบบทดสอบมีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.43-0.56 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.50-0.79 และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.89 แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพของกระบวนการประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ มี

¹ โรงเรียนเทศบาลวัดดอนแก้ว

Corresponding author, e-mail: nuntidagirl@gmail.com

ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ หลังเรียนของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนผู้เรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน และผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์, การเรียนออนไลน์, เทคนิค KWDL, ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

บทนำ

คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ เป็นศาสตร์ที่มุ่งเน้นให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ทำงานอย่างเป็นระบบ มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วน รอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและศาสตร์อื่น ๆ คณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) คณิตศาสตร์มีความสำคัญต่อการพัฒนาคนและการพัฒนาประเทศ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาในชีวิตได้อย่างมีเหตุ มีผลและยังเป็นพื้นฐานในการพัฒนากระบวนการคิดเพื่อนำไปสู่ความเจริญในด้านต่าง ๆ ดังที่สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2555) ได้ระบุว่าคณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการคิดของมนุษย์ การคิดทางคณิตศาสตร์ทำให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างรอบคอบ ช่วยในการวางแผน ตัดสินใจ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์นั้นมีความจำเป็นที่จะต้องเน้นเรื่องทักษะกระบวนการทางการแก้ปัญหาเป็นหลัก เนื่องจากในระหว่างที่มีการแก้ปัญหานั้น ผู้เรียนมีการแสดงออกในการให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมาย การนำเสนอข้อมูล รู้จักเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และเกิดความคิดสร้างสรรค์ควบคู่ไปด้วย (สถานส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2556) ทักษะการแก้โจทย์ปัญหานั้น ปัจจุบันยังพบว่า มีปัจจัยหนึ่งที่

ส่งผลให้การประเมินคุณภาพทางการศึกษาในวิชาคณิตศาสตร์ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด อันเนื่องมาจากธรรมชาติของวิชาคณิตศาสตร์ซึ่งเป็นทักษะการคำนวณ ทำให้ผู้สนใจตั้งเรียนจริงจังมีน้อย อีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนไม่อยากเรียนคณิตศาสตร์ คือ ผู้เรียนยังไม่เห็นความสำคัญและเป้าหมายการเรียนคณิตศาสตร์ในห้องเรียนเพราะเนื้อหาและวิธีการสอนไม่น่าสนใจ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ ทำให้นักเรียนขาดความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ และส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอีกด้วย การเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนไม่สามารถทำความเข้าใจและคิดด้วยตนเองได้ทั้งหมด ด้วยเหตุนี้ครูส่วนใหญ่จึงใช้วิธีสอนแบบบรรยายและแสดงเหตุผลพร้อมกับยกตัวอย่างในการแก้โจทย์ปัญหา เมื่อนักเรียนพบตัวอย่างที่แตกต่างไปจากตัวอย่างที่ครูเคยอธิบาย นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถแก้โจทย์ปัญหานั้นได้ ประกอบกับลักษณะของโจทย์ปัญหาไม่ได้มีเพียงโจทย์ปัญหาที่มีขั้นตอนเดียวแล้วได้มาซึ่งคำตอบ แต่ยังมีโจทย์ปัญหาที่มีกระบวนการแก้ปัญหามากมายขั้นตอน มีความซับซ้อน ครูผู้สอนควรศึกษาและพัฒนาทักษะในการแก้โจทย์ปัญหาในชีวิตประจำวันให้กับนักเรียน เพื่อฝึกทักษะให้นักเรียนได้เกิดความคิดรวบยอด การคิดคำนวณ และใช้เหตุผล ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้แก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวันได้จริง (สราญจิต อ้นพา, 2561) ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่สำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องพยายามจัดการเรียนการสอนที่เอื้อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล และมีความเชื่อมั่นในการแก้ปัญหาและสามารถเชื่อมโยงไปยังการแก้ปัญห่อื่น ๆ ที่ไม่ใช่คณิตศาสตร์ได้ ดังนั้นพฤติกรรมการสอนของครูจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อทักษะการแก้ปัญหของนักเรียนแล้วนักเรียนประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ การที่นักเรียนจะเรียนรู้ลำดับขั้นของการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ได้นั้นครูเป็นผู้ช่วยส่งเสริม ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง และให้ความช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในการเรียนให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความเข้าใจและประสบความสำเร็จในการแก้ปัญห

การสอนด้วยเทคนิค KWDL เป็นเทคนิคการเรียนรู้ที่พัฒนามาจาก KWL ของโอเกิล (Ogle, D. M., 1986, อ้างถึงใน วัชรรา เล่าเรียนดี, 2554) ที่ต้องอาศัยทักษะการอ่านเป็นฐาน นั่นคือ นักเรียนมีความสามารถในการอ่านก่อนที่จะสามารถพัฒนาทักษะการอ่านมากขึ้น ต่อมาเทคนิค KWL ได้มีการพัฒนา นำไปใช้และเพิ่มขั้นตอนให้สมบูรณ์ขึ้นโดย Ogle and Car และใช้ชื่อว่า เทคนิค KWDL การสอนด้วยเทคนิค KWDL ซึ่งวัชรรา เล่าเรียนดี (2554) ได้กล่าวถึง โดยมีขั้นตอนดำเนินการเช่นเดียวกับเทคนิคการสอนแบบ KWL แต่จะเพิ่ม D ในขั้นตอนที่ 3 จากเดิม 3 ขั้นตอน

มาเป็น 4 ขั้นตอน เพื่อให้เหมาะสมในการใช้แก้ปัญหาโจทย์คณิตศาสตร์ เทคนิค KWDL แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ K: เรารู้อะไร (What We Know) โจทย์บอกอะไรเราบ้าง W: เราต้องการรู้/ต้องการทราบอะไร (What We Want To Know) โจทย์ให้/บอกอะไรบ้าง D: เราทำอะไร/อย่างไร (What We Do) เรามีวิธีการหาคำตอบอย่างไร L: เราเรียนรู้อะไรจากขั้นตอนที่ 3 (What We Learned) วิธีการศึกษาคำตอบและการคิดคำนวณ และอีกวิธีการหนึ่งที่น่าจะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ การสอนคณิตศาสตร์ เพื่อช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น คือ แบบฝึกทักษะ เพราะแบบฝึกทักษะได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อย มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก มีตัวอย่าง และแบบฝึกทักษะที่มีความยากง่ายเหมาะสม ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคน ใช้เวลาที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะการเรียนรู้ของแต่ละคนจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนเกิดกำลังใจในการเรียนรู้ (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2553)

ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนเทศบาลวัดดอนแก้ว สังกัดเทศบาลนครแม่สอด มีความสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นพื้นฐานทักษะ การแก้ปัญหา เพื่อช่วยพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้นักเรียนฝึกหาวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างหลากหลาย และส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจะเป็นการพัฒนาความสามารถและความรู้ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนให้สูงขึ้นได้อีกวิธีหนึ่ง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยจัด

การเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้
ด้วยแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์
ด้วยเทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ
คณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค
KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียน
เทศบาลวัดดอนแก้ว สังกัดเทศบาลนครแม่สอด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ห้องเรียน รวม
นักเรียน 73 คนและดำเนินการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนเทศบาลวัดดอนแก้ว สังกัดเทศบาลนครแม่สอด จำนวน
37 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบสุ่ม (Cluster Random Sampling) ดังนี้

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นข้อสอบ
แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการ
แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ จำนวน 10 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้
เวลา 1 ชั่วโมง

2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง
อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 18 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 18
ชั่วโมง โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยจัดการเรียนรู้
แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 เล่ม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างศึกษา ใบความรู้ทำ
แบบฝึกทักษะ ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของแบบฝึกทักษะแต่ละเล่ม ซึ่งก่อนเรียน
ด้วยแบบฝึกทักษะแต่ละเล่มให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน และเมื่อเรียนจบด้วยแบบฝึก

ทักษะแต่ละเล่มให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 10 ข้อ ใช้เวลาทำครั้งละ 10 นาที จนครบทั้ง 6 ชุด

3. เมื่อดำเนินการสอนเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และ ร้อยละ โดยจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert) จำนวน 15 ข้อ

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ จำนวน 10 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพของกระบวนการเท่ากับ 83.00 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับ 84.77 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละโดยจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

แบบฝึกทักษะเล่มที่	ผลคะแนนทั้งหมด	ผลรวมคะแนนที่ได้	ผลคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (1,110)
เล่มที่ 1 อัตราส่วน	1,480	1,204	941
เล่มที่ 2 อัตราส่วนที่เท่ากัน	1,480	1,232	
เล่มที่ 3 อัตราส่วนของจำนวนหลาย ๆ จำนวน	1,480	1,228	

แบบฝึกทักษะเล่มที่	ผลคะแนน ทั้งหมด	ผลรวม คะแนนที่ ได้	ผลคะแนนการทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน (1,110)
เล่มที่ 4 สัดส่วน	2,220	1,853	
เล่มที่ 5 ร้อยละ	2,220	1,851	
เล่มที่ 6 บทประยุกต์	1,480	1,231	
ผลรวม	10,360	8,599	
ค่าเฉลี่ยร้อยละ	83.00		84.77
ประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) = 83.00/84.77			

จากตารางที่ 1 พบว่า แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพของกระบวนการเท่ากับ 83.00 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับ 84.77 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.57 และ 25.43 คะแนนตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	S.D.	$\sum_{i=1}^n d_i$	$\sum_{i=1}^n d_i^2$	t
ก่อนเรียน	37	16.57	1.144	328	2942	55.223*
หลังเรียน	37	25.43	0.929			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.24 และ 35.38 คะแนนตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลดังตาราง 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	S.D.	$\sum_{i=1}^n d_i$	$\sum_{i=1}^n d_i^2$	t
ก่อนเรียน	37	25.24	0.955	375	3851	52.143*
หลังเรียน	37	35.38	0.639			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้การเรียนออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.81, S.D.= 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่ 3 ช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}$ = 4.97, S.D.=0.18) มากที่สุด รองลงมา คือ ข้อ 14 ส่งงานออนไลน์ ทำให้ไม่เปลืองกระดาษ ($\bar{X}$ = 4.93, S.D.= 0.25) และข้อ 7 การเรียนด้วยวิธีนี้ ทำให้นักเรียนรู้จักเทคโนโลยีใหม่ ๆ ($\bar{X}$ = 4.90, S.D.= 0.40) ตามลำดับ ปรากฏผลดังตาราง 4

ตารางที่ 4 ผลศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL ร่วมกับแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ข้อที่	รายการ	n = 37		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	การสอนวิธีนี้ทำให้นักเรียนได้รับความรู้มากขึ้นเข้าใจบทเรียนมากขึ้น	4.67	0.48	มากที่สุด
2	นักเรียนรู้สึกมีความสุขกับการเรียนด้วยวิธีนี้	4.83	0.38	มากที่สุด
3	ช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.97	0.18	มากที่สุด
4	ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมและกล้าแสดงความคิดเห็น	4.67	0.48	มากที่สุด
5	ช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น	4.77	0.43	มากที่สุด
6	การเรียนด้วยวิธีนี้ ทำให้นักเรียนใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีทางการศึกษาได้ดีขึ้น	4.67	0.48	มากที่สุด
7	การเรียนด้วยวิธีนี้ ทำให้นักเรียนรู้จักเทคโนโลยีใหม่ ๆ	4.90	0.40	มากที่สุด
8	การเรียนด้วยวิธีนี้ ทำให้นักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้เก่งขึ้น	4.87	0.35	มากที่สุด
9	นักเรียนต้องการให้มีการนำเทคโนโลยี มาใช้ในรายวิชาอื่น ๆ	4.83	0.38	มากที่สุด
10	ใช้งานเชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ ของ Google เช่น Google Doc, Google Sheet, Google Draw	4.50	0.51	มาก
11	เชื่อมโยงไปยังแหล่งข้อมูลและสื่อบนอินเทอร์เน็ต เช่น คลิปวิดีโอ เว็บไซต์	4.87	0.35	มากที่สุด
12	มีระบบที่ใช้งานง่ายและสะดวกและปลอดภัย	4.97	0.18	มากที่สุด
13	สามารถใช้ Google Classroom ได้ทุกที่ ทุกเวลา ทุกอุปกรณ์ สามารถใช้งานได้จากสมาร์ตโฟน และ Tablet pc	4.83	0.38	มากที่สุด
14	ส่งงานออนไลน์ ทำให้ไม่เปลืองกระดาษ	4.93	0.25	มากที่สุด
15	หน้าตาของระบบสวยงาม น่าใช้	4.83	0.38	มากที่สุด
รวม		4.81	0.37	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL ร่วมกับแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 6 เล่ม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.00/84.77 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการสร้างตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาหลักการสร้างแบบฝึกทักษะ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เรียนรู้การใช้งานระบบออนไลน์นั้นมีความสะดวกและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อีกทั้งสามารถใช้ร่วมกับโปรแกรมอื่น ๆ ของ Google และเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ สามารถช่วยในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับผลการวิจัยของธนพล รามฤทธิ์ และชินานาง สวัสดิ์รัมย์ (2563) พบว่า ผลการหาประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนแบบออนไลน์มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเชื่อมั่นสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาศิลปประดิษฐ์ ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์หน่วยจัดการศึกษา โรงเรียนจันทราวาส (ศุภราชบุรีวิทยา) อำเภอลำปลายมาศ 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน ก่อนเรียน และหลังเรียน พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ธ) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ K A'yun., et al. (2019) พบว่า การใช้งาน Google Classroom ในช่วงการระบาดของ Covid-19 ต้องเรียนรู้ผ่านออนไลน์จำเป็นต้องมีการนำแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่มีไปใช้ รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sudarsana, I Ketut., et al. (2019) อธิบาย ว่าแอปพลิเคชันที่หลากหลายใน Google Classroom มีรูปแบบและลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ สามารถเป็นสื่อกลางสำหรับการสื่อสารกับนักเรียน ส่งข้อคิดเห็น และการให้การบ้าน การนำ Google Classroom เข้ามาใช้ในการดำเนินการทางการศึกษาในอินโดนีเซียกลายเป็นการพัฒนาคุณภาพของและเป็นการใช้เทคโนโลยีของนักเรียนอย่างชาญฉลาด เป็นต้น นอกจากนี้ สราญจิต อ้นพา (2561) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะช่วยทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้นเนื่องจากการ

ได้ฝึกทันทีหลังจากเรียนเนื้อหาและฝึกซ้ำ ๆ ในเรื่องที่เรียน นอกจากนี้ยังทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนอีกด้วย เช่นเดียวกับจำเนียร แซ่เล่า (2561) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะนั้นมีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับว่าเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนควรจะสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการประกอบการเรียนในแต่ละบท เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนเพื่อเพิ่มทักษะเกี่ยวกับการคิดคำนวณให้มากขึ้น ช่วยย้ำความเข้าใจ และทำให้เกิดความชำนาญ ความแม่นยำ สามารถนำหลักการหรือวิธีการไปใช้ในการคิด อ่านวิเคราะห์โจทย์และโจทย์ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ผู้สอนต้องสร้างเจตคติที่ดีต่อการใช้แบบฝึกทักษะ ในการฝึกที่ชัดเจนผู้สอนต้องดูแล และจัดการฝึกให้เหมาะสมกับผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของกัญญาวัด ธรรมสุข (2563) กล่าวว่า แบบฝึกมีประโยชน์ต่อการเรียนทั้งครูและผู้เรียน เป็นส่วนที่ทำให้ครูได้พัฒนาตนเองในการสร้างเครื่องมือและส่งผลให้นักเรียนพัฒนาทั้งด้านการอ่าน การสื่อสาร และทักษะต่าง ๆ จึงมีประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์เนื่องจากคณิตศาสตร์นั้นจำเป็นต้องฝึกฝนบ่อย ๆ จึงจะทำให้ชำนาญในการแก้โจทย์ปัญหา

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากเทคนิค KWDL จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาสติปัญญา พัฒนาทักษะทางสังคม พัฒนาทักษะและความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ที่ช่วยให้เกิดผลสะท้อนหลายรูปแบบทางคณิตศาสตร์ ซึ่งจะส่งผลให้เป็นนักแก้ปัญหาที่ดี นอกจากนี้ให้นักเรียนพิจารณาจากข้อความหรือคำถามที่กำหนดไว้ให้แล้ว ซึ่งเป็นการกำหนดกรอบความคิดไม่ให้เบี่ยงเบนไปในทิศทางอื่น ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เปรียบเทียบแยกแยะก่อนหาข้อสรุปด้วยตนเอง และยังช่วยให้นักเรียนอ่อน ปานกลางและเก่งมาก มีโอกาสได้เรียนรู้ได้รับการฝึกวิธีคิดอย่างมีระบบและขั้นตอนร่วมกัน (สราญจิต อันพา, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของขวลิต ด้วงเหมือน (2561) พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องโจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทิศทางเดียวกับปรียาณัฏสนากร สุ่มมาตย์ (2562) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่อง โจทย์ปัญหาร้อยละ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการ

เรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยวดี ศรีสังข์ (2563) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง ร้อยละ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ก่อนเรียนคะแนนเฉลี่ยเท่า 16.57 คะแนน คะแนนหลังเรียน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.43 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน จะเห็นว่านักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการแก้ปัญหาคิดเป็นร้อยละ 29.54 เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกทักษะโดยใช้เทคนิค KWDL ซึ่งเป็นเทคนิคการแก้โจทย์ปัญหาที่ช่วยให้นักเรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 K (What We Know) สิ่งที่เราบอกให้ทราบมีอะไรบ้าง ขั้นที่ 2 W (What We Want To Know) โจทย์ต้องการทราบอะไร ขั้นที่ 3 D (What We Do To Find Out) หาคำตอบตามที่โจทย์ต้องการ และขั้นที่ 4 L (What We Learned) นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ Shaw Et Al. (1997) สอดคล้องกับวัชร เล่าเรียนดี (2554) ได้กล่าวว่า การดำเนินการตามลำดับขั้นตอน KWDL จะช่วยชี้นำการคิดแนวทางในการอ่านและหาคำตอบของคำถามสำคัญต่าง ๆ จากเรื่องนั้น จากนั้นสามารถนำมาใช้ในการเรียนรู้ตามความต้องการเข้าใจผู้เรียนเป็นอย่างดีสอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมวิภา ปานใจ (2560) พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์โดยใช้เทคนิค KWDL มีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับปิยะทิพย์ เชาว์ฉลาด (2561) พบว่า ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค KWDL หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับชวลิต ด้วงเหมือน (2561) พบว่า ทักษะการแก้โจทย์ปัญหาเรื่องโจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมไปถึงปริยาณัฏสนากร สุ่มมาตย์ (2562) พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยวดี ศรีสังข์ (2563) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ

ละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยการใช้การเรียนออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนนั้น มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นส่วนในการนำเสนอเนื้อหาการเรียนรู้และเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนกับนักเรียนซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวนี้สนับสนุนความพร้อมในการใช้งานอยู่แล้ว มีเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวก ได้แก่ สมาร์ทโฟน Tablet และคอมพิวเตอร์จึงเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้อยู่เสมอ โดยปกติแล้วความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้เมื่อนักเรียนสามารถจัดการความเครียด ความกระวนกระวาย และสร้างความคาดหวังที่มีต่อการเรียนรู้ เมื่อนักเรียนได้รับการตอบสนองตามความต้องการของนักเรียน คือการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีนี้ ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดี ลดความตึงเครียด มีทัศนคติที่ดีต่อรายวิชา เกิดความรู้สึกลอยการเรียนรู้ จนสามารถผลักดันตนเองในการเรียนรู้ การทำงานส่งอาจารย์ การแก้ไขงานที่ดีขึ้น นอกจากนี้วิธีการเรียนนี้ทำให้นักเรียนได้รู้จักเทคโนโลยีใหม่ ๆ สามารถค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้เก่งขึ้น และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีทางการศึกษาได้ดีขึ้น ในชีวิตประจำวัน นักเรียนจะใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิตอยู่แล้ว การนำเนื้อหาวิชาอื่นให้นักเรียนได้เป็นรายบุคคล ทุกที่ ทุกเวลาที่นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ ก็จะช่วยสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนการสอนช่วยให้บทเรียนน่าสนใจและมีคุณค่าต่อนักเรียนมากขึ้น สื่อการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายและเรียนรู้ได้เร็วขึ้น นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น สนุกสนานเพลิดเพลิน และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี ผู้เรียนฝึกฝนได้ด้วยตนเองทำให้นักเรียนมีอิสระทางความคิด และการแสดงออกอย่างเต็มที่โดยไม่รู้สึกดัดดันส่งผลให้บรรยากาศในการเรียนรู้เต็มไปด้วยความสุขโดยเฉพาะในการทำกิจกรรมนักเรียนจะมีความตั้งใจในการทำงานมาก ทุกคนจะถ่ายทอดความรู้ที่ได้เรียนมาในกิจกรรมของตัวเอง และสามารถสอดแทรกเรื่องที่ตนเองมีข้อมูลมาเพิ่มเติมได้อีกด้วย สอดคล้องกับปพิชญา ปานใจ (2560) พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์โดยใช้เทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์เรื่อง

อัตราส่วนและร้อยละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รวมถึงชวลิต ดั่งเหมือน (2561) พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยุวดี ศรีสังข์ (2563) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง ร้อยละ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.77, S.D. = 0.41) รวมไปถึงผลการศึกษาค้นคว้าแบบออนไลน์ ขณะที่ทรงยุทธ ต้นวัน (2563) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์ โดยใช้ Google Classroom ในสถานการณ์โควิด-19 รายวิชาการพัฒนาคูณภาพชีวิตและสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.65, S.D. = 0.77)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้จากการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ด้วยเทคนิค KWDL ช่วยส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนเทศบาลวัดดอนแก้ว สังกัดเทศบาลนครแม่สอด ซึ่งเป็นพื้นฐานทักษะ การแก้ปัญหา พัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทำให้นักเรียนฝึกหาวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างหลากหลาย และส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา จะเป็นการพัฒนาความสามารถและความรู้ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนให้สูงขึ้นได้อีกวิธีหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ควรให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในการทำงานของตนเองมากที่สุด
2. ระบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้ได้กับทุกรายวิชา ดังนั้นผู้ที่นำระบบดังกล่าวไปใช้ควรพิจารณาถึงจุดมุ่งหมาย เป้าหมายของรายวิชาและข้อจำกัดด้านกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. โรงเรียนควรมีการศึกษาถึงความพร้อมของนักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการเรียนตามระบบ Google Classroom ที่ต้องอาศัยเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัย ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รวมถึงความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัญญาภัค ธรรมสุข. (2563). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- จำเนียร แซ่เล่า. (2561). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการคูณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. (รายงานการวิจัย). กระทรวงศึกษาธิการ : โรงเรียนบ้านขอนแก่น อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3.
- ขวลิต ด่วงเหมือน. (2561). *ผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกลบ คูณ หารระคน ด้วยเทคนิค KWDL ร่วมกับการใช้แผนภาพ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ ทักษะการแก้โจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา). คณะวิทยาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทรงยุทธ ต้นวัน. (2563). *การพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้ Google Classroomในสถาน การณ์ โควิด-19 สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 21(2), 1-9.
- ธนพล รามฤทธิ์ และชินานาง สวัสดิ์รัมย์. (2563). *การใช้ Google Classroom กับการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสร้างกราฟิกवेक्टर*. *วารสารมนุษยสังคมสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 19(33), 161-178.

- ปพิชญา ปานใจ. (2560). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์โดยใช้เทคนิค K-W-D-L เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 9(1),200-220.
- ปรียาณัฏสนากร สุ่มมาตย์. (2562). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาร้อยละ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปิยะทิพย์ เชาว์ฉลาด. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค KWDL. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 9(1),180-199.
- ยุวดี ศรีสังข์. (2563). การพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง ร้อยละ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2554). รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด. (พิมพ์ครั้งที่ 7). นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). *ทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สาธิตลาดพร้าว.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2556). *การวัดผลประเมินคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- สรณจิต อันพา. (2561). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับแนวคิด Flipped Classroom เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ). คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2553). *นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินติ้ง.

K A'yun., et al. (2019). Google Classroom as the Online Learning Platform During the Covid-19 Pandemic for the Management Business Student at SMK Negeri 1 Lumajang. In *3rd International Conference on Environmental Geography and Geography Education*, IOP Conf. Series : Earth and Environmental Science, 747 (2021)012025. doi:10.1088/1755-1315/747/1/012025.

Ogle, D. M. (1986). K-W-L: A Teaching Model That Develops Active Reading of Expository Text. *Reading Teacher*, 39, 564-570.

Shaw, J. M., et al. (1997). Cooperative Problem Solving: Using K-W-D-L as an Organizational Technique. *Teaching Children Mathematics*, 3(9), 482-486.

Sudarsana, I Ketut., et al., (2019). The use of Google classroom in the learning process. in *1st International Conference on Advance and Scientific Innovation (ICASI)*. IOP Conf. Series: Journal of Physics: Conf. Series 1175 (2019) 012165, doi:10.1088/1742-6596/1175/1/012165. Abstract.

Developing a Set of Learning Activities on Looking at Nature Together with the Use of the Google Earth Program of Prathomsuksa 5 students at Bandonkrachay School, Phayuha Khiri District, Nakhon Sawan Province

Kitchaphat Chaisunan¹ Pitsamai Robchanachai Poolsuk² and Chaowarit Jongkatkorn³

Received: January 05, 2023

Revised: September 03, 2023

Accepted: October 10, 2023

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the efficiency of developing a learning activity set on Looking at Nature together with the use of the Google Earth program of Prathomsuksa 5 students according to the 80/80 criterion; 2) to compare the learning achievement before learning and after learning the activity set as well as developing a set of learning activities on Looking at Nature together with the use of the Google Earth program; and 3) to study student satisfaction towards learning by developing a set of learning activities on Looking at Nature together with the use of the Google Earth program of Prathomsuksa 5 students. This was a pre-experimental research with a population of 8 people. The data was analyzed by finding efficiency according to the E_1/E_2 criteria, finding the IOC value, testing, and finding the average and standard deviation from the satisfaction questionnaire. The results of the research found that 1) the efficiency was equal to (E_1) 80.42/ (E_2) 87.50,

¹ Nakhon Sawan Primary Education Service Area Office 1

²⁻³ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: kitchaphat54@gmail.com, Tel 093-3846954

which met the criteria of 80/80; 2) to compare the learning achievement before and after learning, the learning achievement of students was at a higher rate. The mean score before use was 24.13 and the mean score after use was 26.25. The mean score after use was higher than the mean score before use and after use. It had a smaller standard deviation than before using it, statistically significant at the .01 level; and 3) the results of student satisfaction after using the learning activity set: No. 1 in terms of content, satisfaction was at a high level ($\bar{X}$ =4.40); No. 2 in terms of value and the benefits received, satisfaction was at a high level ($\bar{X}$ =4.21); No. 3 was illustrations and maps, satisfaction was at a high level ($\bar{X}$ =4.08); No. 4 in language use, satisfaction was at a high level ($\bar{X}$ =3.81) and No. 5 in terms of exercises at the end of the chapter, satisfaction was at a high level ($\bar{X}$ =3.68).

Keywords: Activity Set, Google Earth Program, Efficiency, Learning Achievement, Satisfaction

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์

กิจพัฒน์ ไชยสุนันท์¹ พิสมัย รบชนะชัย พูลสุข² และเชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์³

Received: January 05, 2023

Revised: September 03, 2023

Accepted: October 10, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนชุดกิจกรรมการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น ประชากร จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 การหาค่า IOC แบบทดสอบ และหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากแบบสอบถามความพึงพอใจ ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพเท่ากับ $(E_1) 80.42/ (E_2) 87.50$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนมีอัตราสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้ เท่ากับ 24.13 และคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ เท่ากับ 26.25 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนใช้ และหลังใช้ มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่าก่อนใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3)

¹ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Corresponding author, e-mail: kitchaphat54@gmail.com, Tel 093-3846954

ผลความพึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ลำดับที่ 1 ด้านเนื้อหา ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X}$ =4.40) ลำดับที่ 2 ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X}$ =4.21) ลำดับที่ 3 ด้านภาพประกอบและแผนที่ ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X}$ =4.08) ลำดับที่ 4 ด้านการใช้ภาษา ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X}$ =3.81) และลำดับที่ 5 ด้านแบบฝึกหัดท้ายบท ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X}$ =3.68)

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรม, โปรแกรม Google Earth, ประสิทธิภาพ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจ

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารมาตรา 65 ได้กำหนดไว้ว่า “ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้ความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ” จากบัญญัติที่เกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนที่จะต้องมีความรู้ และความเข้าใจ ในการปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน และมีการเตรียมความพร้อม ในการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รู้จักการนำเทคโนโลยีที่มีอยู่มาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน เช่น การสืบค้นเนื้อหาสาระหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาบทเรียน การพัฒนาสื่อการเรียนรู้เป็น มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาความรู้ และทักษะของตนอยู่เสมอ โดยอาศัยเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาตนเอง เรียนรู้เทคนิค รูปแบบและวิธีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับลักษณะของนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาอย่างง่ายตาย รวดเร็ว แม่นยำ ถูกต้อง ซึ่งผู้เรียนยังสามารถทบทวนความรู้ ความเข้าใจได้ตลอดเวลา และที่สำคัญผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสถานที่ต่าง ๆ ได้ ขอเพียงเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ ดังนั้นการศึกษาจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้วยการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัย สู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

สาระภูมิศาสตร์ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจลักษณะทางกายภาพของโลก ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วิถีการดำเนินชีวิต เพื่อให้รู้เท่าทันปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสามารถใช้ทักษะ กระบวนการความสามารถทางภูมิศาสตร์ และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์จัดการทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมตามสาเหตุและปัจจัย อันจะนำไปสู่การปรับใช้ในการดำเนินชีวิต จนเกิดจิตสำนึกและมีส่วนร่วม ในการพัฒนาที่ยั่งยืน ลักษณะทางกายภาพของโลก การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ ปัญหาทางกายภาพ และภัยพิบัติ ความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกัน แผนที่ และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ การใช้ภูมิสารสนเทศ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับการสร้างสรรค์วิถีการดำเนินชีวิต กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม ความร่วมมือ ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในประเทศและระหว่างประเทศ และกาจัดทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ในการจัดการเรียนรู้ของช่วงชั้นที่ 2 นักเรียนต้องเข้าใจลักษณะทางกายภาพของโลกและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกัน ใช้แผนที่ และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลตามกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนใช้ภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม ภูมิศาสตร์เป็นลักษณะกายภาพของโลก แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกการใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน Google Earth เป็นรูปแบบสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจ เป็นซอฟต์แวร์ (Software) บนอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนในวิชาภูมิศาสตร์ เพราะการเชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลที่ทันสมัย จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ

ในวิชาภูมิศาสตร์มากขึ้น ด้วยรูปแบบในการนำเสนอที่เป็นลักษณะสื่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ 3 มิติ และสามารถพานักเรียนไปสถานที่ต่าง ๆ ได้ทุกมุมโลก อีกทั้งยังเป็นการให้บริการแบบไม่คิดมูลค่า ทำให้ Google Earth เป็นสื่อการเรียนการสอนที่น่าจะนำมาพัฒนาร่วมกับรูปแบบการเรียนด้วย E-learning เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ที่สำคัญคือ เครื่องมือใน Google Earth ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม สามารถนำมาใช้เป็นการเรียนแบบร่วมมือ สามารถแบ่งปันความรู้ และอภิปรายร่วมกันเพื่อองค์ความรู้ใหม่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภูมิศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนบ้านดอนกระชายอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่ง พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50 โดยผู้วิจัยได้นำปัญหาวิเคราะห์หาข้อบกพร่องและพิจารณาสอบถามนักเรียนเพื่อทราบถึงปัญหา พบปัญหาหลายประการ ดังนี้ คือ การจัดการเรียนการสอน ช่วงชั้นที่ 2 จะเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มอื่น ๆ จึงทำให้การเรียนรู้ในสาระภูมิศาสตร์ ลดความสำคัญลงไป การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะเน้นครูผู้สอนเป็นสำคัญ กล่าวคือ ครูจะเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเองนักเรียนต้องเป็นผู้ปฏิบัติตาม จึงทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการฝึกทักษะและกระบวนการคิดขาดความรับผิดชอบในตนเอง (โรงเรียนบ้านดอนกระชาย, 2564)

จากเหตุผลของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงได้คัดค้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สามารถกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในรายวิชาภูมิศาสตร์ ชุดกิจกรรมในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความตระหนักในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มรดกธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัด นครสวรรค์ ในการจัดการเรียนรู้เป็นสื่อการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองในการสร้างการใช้ Google Earth ในการจัดการเรียนรู้เป็นสื่อจะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข เพราะประกอบด้วยภาพที่นักเรียนสนใจ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้า และประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นจะเห็นได้จากการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะทางภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และวิจัยความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียน เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ จำนวน 5 ชุด ของเลิศศิริ เต็มเปี่ยม (2557) พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์

หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะ ภูมิศาสตร์โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก

จากเหตุผลดังกล่าวเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยจัดการจัดการเรียนรู้การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร ตลอดจนนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนชุดกิจกรรมการพัฒนา ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Research) ประกอบด้วย ประชากรหรือกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 แผน ๆ ละ 1

ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น 6 ชั่วโมง ประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมที่ 1 เรียนรู้ธรรมชาติภาคเหนือ 2) ชุดกิจกรรมที่ 2 เรียนรู้ธรรมชาติภาคกลาง 3) ชุดกิจกรรมที่ 3 เรียนรู้ธรรมชาติภาคตะวันออก 4) ชุดกิจกรรมที่ 4 เรียนรู้ธรรมชาติภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5) ชุดกิจกรรมที่ 5 เรียนรู้ธรรมชาติภาคตะวันตก 6) ชุดกิจกรรมที่ 6 เรียนรู้ธรรมชาติภาคใต้

การหาคุณภาพการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มองดูธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ มีดังนี้

1.1 นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มองดูธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการออกแบบความเหมาะสมกับวัยผู้เรียน และด้านเนื้อหาสาระไปพิจารณาความสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และปรับแก้ไขตามคำแนะนำ

1.2 ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลพะเยา (วัดพระพรหม) อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยการเลือกนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 1 คน และเรียนอ่อน 1 คน รวมจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบหาข้อที่จะพัฒนาให้ดีขึ้นของการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มองดูธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เกี่ยวกับเนื้อหา การใช้ภาษา ภาพประกอบ รูปเล่ม และความเหมาะสม จากนั้นได้นำไปแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องให้ถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำไปทดลองใช้ในครั้งต่อไป

1.3 หลังจากปรับปรุงแก้ไขการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มองดูธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดลองกับนักเรียนโรงเรียนอนุบาลพะเยา (วัดพระพรหม) อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยเลือกนักเรียนเก่ง 3 คน ปานกลาง 4 คน และเรียนอ่อน 3 คน รวมจำนวน 10 คน โดยทำการทดลองเหมือนกับครั้งที่ 1 จากนั้นนำผลที่ได้ไปปรับปรุงให้เหมาะสมกับนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น และนำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 ข้อ โดยแบบทดสอบนี้ได้ผ่านการพิจารณาสอดคล้องของแบบทดสอบและจุดประสงค์ ความเหมาะสมของภาษามาหาค่าดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และได้ทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนอนุบาลพะเยา (วัดพระพรหมหลวง) อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้วิธี Brennan ผู้วิจัยคัดเลือกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่มีความเที่ยงตรงในเนื้อหาได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .20-.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20-1.0 นำมาเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ และนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผ่านเกณฑ์ และคัดเลือกไว้ จำนวน 30 ข้อ (หรือมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับตามวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน-20 (KR-20) (Kuder-Richardson 20)

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 ข้อ ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลพะเยา (วัดพระพรหมหลวง) อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ที่ผ่านการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach) และนำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปใช้จัดกิจกรรมกับประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 8 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมด้วยตนเองใช้เวลารวมทั้งสิ้น 6 ชั่วโมง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ทั้งนี้ไม่รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ แล้วทำการเก็บข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

3.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แต่ละเรื่องได้ดำเนินจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

3.3 การทดสอบหลังเรียน (Post-test) เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการศึกษาแล้วให้นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับแบบก่อนเรียน

3.4 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยแบบสอบถามชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 ข้อ และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นหลังจากการทดสอบหลังเรียน

3.5 นำผลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ และศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80.42/87.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนมีอัตราสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ก่อนการใช้ชุดกิจกรรม เท่ากับ 24.13 และคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) หลังการใช้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.25 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ชุดกิจกรรม สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนใช้และหลังใช้ มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่าก่อนใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	ΣX	μ	σ
ก่อนเรียน	8	193	24.13	1.24
หลังเรียน	8	210	26.25	1.48

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มองดูธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนกระชายพบว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเท่ากับ 24.13 ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนเท่ากับ 26.25 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มองดูธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ($\bar{X} = 4.04$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านเนื้อหา ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) ลำดับที่ 2 ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) ลำดับที่ 3 ด้านภาพประกอบและแผนที่ ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) ลำดับที่ 4 ด้านการใช้ภาษา ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) และลำดับที่ 5 ด้านแบบฝึกหัดท้ายบท ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$)

อภิปรายผลการวิจัย

เสนอเป็นความเรียงและให้เชื่อมโยงกับผลการวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน

1. ผลการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มองดูธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80.42/87.50 สูงกว่าเกณฑ์ปกติ 80/80 ที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่กำหนดไว้ว่า การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มองดูธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอพยุหะคีรี จังหวัด

นครสวรรค์มีประสิทธิภาพสูงกว่า 80/80 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดทำเนื้อหา ข้อมูลแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือได้ จากการศึกษาของผู้วิจัยได้ตามขั้นตอนการสร้างมัลติมีเดีย ได้แก่ บทนำเรื่อง (Title) คำชี้แจงบทเรียน (Instruction) การวัตถุประสงค์ของบทเรียน (Objective) แนะนำอธิบายความคาดหวังของบทเรียน รายการเมนูหลัก (Main Menu) แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre Test) เนื้อหาบทเรียน (Information) แบบทดสอบท้ายบทเรียน (Post Test) บทสรุปและการนำไปใช้งาน (Summary Application) สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตรา นุ่มสุวรรณ (2558) พบว่า 1) คุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้แบบ E-Learning ด้วย Google Earth จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมีค่าคะแนนรวมเท่ากับ 4.76 ซึ่งอยู่ในระดับดีมากและค่าประสิทธิภาพจากการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 85/90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนของนักเรียนมีค่าเท่ากับ 0.826 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองมีค่าสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ผลการเรียนรู้เนื้อหาวิชาของนักเรียนกลุ่มทดลองเมื่อเรียนผ่านไป 2 สัปดาห์มีคะแนนสูงกว่าคะแนนหลังเรียน และ 5) นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ในระดับความพึงพอใจมากมีค่าเฉลี่ยรวมกันเท่ากับ 4.44 สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรวิทย์ สารขวัญ และคณะ (2562) พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นที่ระดับนัยยะสำคัญที่ 0.05 2) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบการค้นพบโดยใช้โปรแกรม Google Earth ในแต่ละข้อคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทิยา วงษ์รัมย์ (2563) พบว่า 1) ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับโปรแกรม Google Earth เรื่อง ท้องโลกเอเชียของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 91.2 8/83.62 2) ผลการเรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องท้องโลก

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนมีอัตราสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 24.13 และคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) หลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 26.25 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะชุดกิจกรรมการเรียนรู้น่าสนใจ ทำท่าย และ

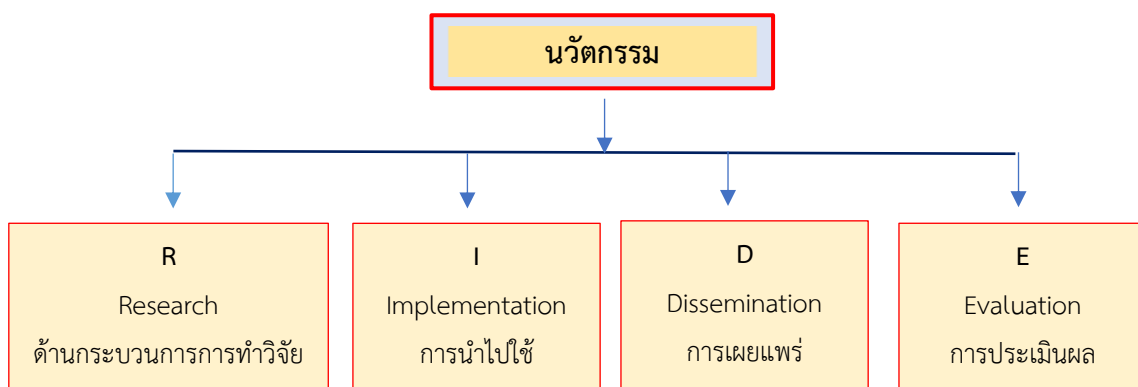
มีรูปภาพประกอบ ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนตื่นเต้นระหว่างการทำกิจกรรม ทำให้หาพิศภาคต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจ การหาตำแหน่งที่ตั้งแข่งกันอย่างสนุกสนาน มีแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน ทำให้นักเรียนที่เรียนรู้คะแนนตัวเองและอยากพัฒนาคะแนนของตัวเอง การทำแบบฝึกหัดให้สูงขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของเลิศศิริ เต็มเปี่ยม (2557) พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้เรื่องลักษณะภูมิศาสตร์โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอพริล (April, C., 2011) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการทำงานร่วมกันขึ้นและปรับปรุงชุดทักษะทางภูมิศาสตร์ขึ้นเมื่อได้รับการฝึกฝนตามโครงการในท้ายที่สุดนักเรียนจะสามารถใช้ทักษะที่เรียนรู้ในหน่วยนี้และเชื่อมต่อกับภูมิศาสตร์ที่สัมผัสชีวิตของตนเองนอกห้องเรียน

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มองดูธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่มาก ($\bar{X} = 4.04$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านเนื้อหา ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) ลำดับที่ 2 ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$) ลำดับที่ 3 ด้านภาพประกอบและแผนที่ ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) ลำดับที่ 4 ด้านการใช้ภาษา ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) และลำดับที่ 5 ด้านแบบฝึกหัดท้ายบท ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่เรียนรู้คะแนนจากการทำแบบฝึกหัด ทำให้เกิดการพัฒนาตนเองในการทำกิจกรรม และยังสามารถนำความรู้จากการเรียนชุดกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้สอดคล้องกับงานวิจัยของออกตาเวียนโต และสุมานิ (Oktavianto, D.A., & Sumarmi, B.H., 2017) พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับโปรแกรม Google Earth นั้นมีอิทธิพลอย่างมากต่อทักษะการคิดเชิงพื้นที่ของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบข้อดีที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นฐานร่วมกับโปรแกรม Google Earth พบว่า 1) ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการแก้ปัญหาจึงผ่านกิจกรรมคิดเป็นร้อยละ 88 2) นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 100 3) ประสิทธิภาพการทำงานของนักเรียนเสร็จสมบูรณ์เป็นระเบียบมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 96 4) นักเรียนมีความยืดหยุ่นมากขึ้นในการดำเนินโครงการคิดเป็นร้อยละ

100 5) นักเรียนมีแรงจูงใจที่จะแข่งขันเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ที่ดีที่สุดคิดเป็นร้อยละ 98 และ 6) นักเรียนได้เพิ่มทักษะการคิดเชิงพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 89

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มงกุฎธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ทำให้เกิดองค์ความรู้ คือ R-I-D-E



ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

R = Research การวิจัยได้ความรู้ด้านกระบวนการทำวิจัยและประเมินผล เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วยแนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัย รูปแบบการวิจัย การออกแบบการวิจัย กระบวนการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำผลการวิจัยมาใช้ตลอดจนการเขียนรายงานการวิจัยและบทความวิจัย

I = Implementation การนำไปใช้ เรียนรู้นวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ ได้เรียนรู้การสร้างนวัตกรรม ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

D = Dissemination การเผยแพร่ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิจัย เพื่อนำนวัตกรรมไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาโดยการนำ

สิ่งประดิษฐ์หรือแนวความคิดใหม่ ๆ ในการเรียนการสอนนั้นเผยแพร่ไปเพื่อนครู อาจารย์ท่านอื่น ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างอีกรูปแบบในการสอนวิชาเดียวกันได้นำแนวความคิดไปปรับปรุงใช้หรือผลิตสื่อการสอนใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

E = Evaluation การประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพในการวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มองดูธรรมชาติ ร่วมกับการใช้โปรแกรม Google Earth ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ผลการศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการผลิตการใช้ Google Earth ในเนื้อหาอื่น ๆ ที่หลากหลายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและการนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. โรงเรียนควรนำการใช้ Google Earth ที่สร้างส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น
3. โรงเรียนควรทำเป็นบทเรียนออนไลน์บนเว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะการคิดได้หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางสาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ. ศ. 2560)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ธีรวิมล สารขวัญ และคณะ. (2562). *การพัฒนาการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบการค้นพบโดยใช้โปรแกรม Google Earth ในวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

- นัฐติยา วงษ์รัมย์. (2563). การพัฒนาการเรื่องภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับโปรแกรม Google Earth. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- โรงเรียนบ้านดอนกระชาย. (2564). รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา SAR. กลุ่มบริหารงานวิชาการ : โรงเรียนบ้านดอนกระชาย. (อัคราเสนา)
- เลิศศิริ เต็มเปี่ยม. (2557). การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ด้วยการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การสอนสังคม). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุจิตรา นุ่มสุวรรณ. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบ e-learning ด้วย Google Earth ในวิชาภูมิศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- April, C. (2011). *Improving Geographic Literacy: The Effects of Motivation Project-based Instruction and Collaborative Learning Master Thesis*. San diego : Teaching and Learning (Curriculum Design) University of California.
- Oktavianto, D.A. & Sumarmi, B.H. (2017). The Effects of Project-Based: Learning Assisted Google Earth to Spatial. *Jurnal Teknodik*, 21(1), 1-15.

Role of Local Politicians in Community Development for Ban Lao Subdistrict Administrative Organization, Sung Men District, Phrae Province

Thanadon Khanyankan¹ and Somjit Konwong²

Received: January 05, 2023

Revised: August 29, 2023

Accepted: October 10, 2023

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the role of local politicians in community development for Ban Lao Subdistrict Administrative Organization, Sung Men District, Phrae Province; 2) to study the relationship between Aparihaniyadhamma 7 and the role of local politicians in community development for Ban Lao Subdistrict Administrative Organization, Sung Men District, Phrae Province; and 3) to study problems, obstacles, and suggestions regarding the role of local politicians in community development for Ban Lao Subdistrict Administrative Organization, Sung Men District, Phrae Province. This was a mixed methods research. Quantitative research was conducted by distributing questionnaires to a sample of 303 people. Qualitative research used in-depth interviews with 9 informants. The results of the research found that 1) the overall level of the role of local politicians in community development according to Aparihaniyadhamma 7 was at a high level ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.52); 2) the relationship between Aparihaniyathamma 7 and the role of local politicians in community development, Ban Lao Subdistrict

¹⁻² Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: thanadonzakrub@gmail.com, Tel. 094-7120352

Administrative Organization, Sung Men District, Phrae Province, overall, had a very high positive relationship ($r = 0.933^{**}$); and 3) problems, obstacles, and suggestions regarding the role of local politicians in community development, Ban Lao Subdistrict Administrative Organization, Sung Men District, Phrae Province found that the water supply was not sufficient for household use, and in some areas there was still no road repair and it was not convenient to travel during the rainy season. Local agencies did not regularly publicize knowledge about seasonal infectious diseases. People were not encouraged to pursue a career. There were not lack of training and education about drugs for children and youth within the community and lack of promotion of democratic governance for citizens to receive equality and have rights and freedoms. Suggestions found that the water supply system should be reserved or there should be an agency to inspect groundwater in the area. An urgent road improvement project should be organized. There should be media or community leaders to publicize knowledge about infectious diseases to the public. There should be promotion and support for people in the area to have careers that can be extended. Knowledge and punishments about drugs should be given to children and youth in the community on a regular basis. People should be instilled in them to exercise their right to freedom of expression that was correct and within the framework of good morals. Local wisdom should be promoted and supported for the community to develop into a source of learning. And morality and ethics should be instilled in the youth.

Keywords: Role, Local Politician, Community Development

บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล บ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่

ธนดล ขยันการ¹ และสมจิต ขอนวงศ์²

Received: January 05, 2023

Revised: August 29, 2023

Accepted: October 10, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารนิยธรรม 7 กับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ และ 3) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ โดยระเบียบวิธีวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมวิธี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการแจกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 303 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 9 รูป/คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.52) 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารนิยธรรม 7 กับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = 0.933^{**}$) และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า น้ำประปาไม่เพียงพอต่อการใช้ในครัวเรือน และในพื้นที่บางส่วนยังไม่มีรถซ่อมแซมถนนและยังไม่สะดวกในการเดินทางในช่วงฤดูฝน หน่วยงานในพื้นที่ไม่

¹⁻² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Corresponding author, e-mail: thanadonzakrub@gmail.com, Tel. 094-7120352

ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อประจำฤดูอย่างสม่ำเสมอ ประชาชนไม่ได้รับการส่งเสริมในการประกอบอาชีพ ขาดการฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่เด็กและเยาวชนภายในชุมชน และขาดการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้ประชาชนได้รับความเสมอภาค และมีสิทธิเสรีภาพ ข้อเสนอแนะ พบว่า ควรที่จะสำรองระบบน้ำประปาหรือให้หน่วยงานมาตรวจสอบน้ำบาดาลในพื้นที่ ควรจัดให้มีโครงการปรับปรุงซ่อมแซมถนนอย่างเร่งด่วน ให้มีสื่อหรือผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อแก่ประชาชน ควรที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพที่สามารถต่อยอดได้ ควรให้ความรู้และโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่เด็กและเยาวชนในชุมชนเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ ควรปลูกฝังให้ประชาชนใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่ถูกต้องและอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีงาม ควรส่งเสริมสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับชุมชนพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และควรปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชน

คำสำคัญ: บทบาท, นักการเมืองท้องถิ่น, การพัฒนาชุมชน

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีการบริหารราชการแผ่นดินโดยใช้หลักการรวมอำนาจ แบ่งอำนาจ และกระจายอำนาจ โดยหลักการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นถือเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐในระบอบประชาธิปไตย โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่น สอดคล้องกับบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 ในการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี มาตรา 35 (3) ให้มีกลไกการบริหารที่มีประสิทธิภาพในการป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งกลไกในการกำกับและควบคุมให้การใช้อำนาจรัฐเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและประชาชน และ (6) ให้มีกลไกการบริหารที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความเข้มแข็งของหลักนิติธรรม และการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วนและทุกระดับ (ศักดิ์สุนทร ขวาลาจันทร์, 2558)

การบริหารราชการแผ่นดินขององค์กรบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรการบริหารส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การ

บริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (ฉบับที่ 7) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2562 มาตรา 67 และมาตรา 68 4 ด้าน คือ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย และ 4) ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น และยังกำหนดบทบาทหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา 59 คือ กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติและนโยบาย สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

ส่วนหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา 67 คือ รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้มีและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำ รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ป้องกันและระงับโรคติดต่อ ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และจากการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ คือ ปัญหาการเติบโตของเมือง ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยการจราจร การพักผ่อนหย่อนใจของคนในเมืองเป็นต้น ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นเมืองเพิ่มมากขึ้นในสังคมไทย รวมถึงมีสภาพปัญหาของเมืองหรือชุมชนที่สลับซับซ้อนและมีความต้องการใช้บริการจากหน่วยงานของรัฐค่อนข้างมาก ดังนั้น หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงค่อนข้างจะมีมากมายและสลับซับซ้อนตามระดับความเจริญของชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ความสลับซับซ้อนในหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเพิ่มมากขึ้นตามขนาดและระดับขององค์การบริหารส่วนตำบล ()

จากแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ (2564) พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่าก็ประสบปัญหาในการพัฒนาชุมชน คือ 1) ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ปัญหาด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ปัญหาด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม

และการรักษาความสงบเรียบร้อย 4) ปัญหาด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากนักการเมืองท้องถิ่นบางคนไม่ได้เข้ามามีบทบาทอย่างจริงจัง ขาดการเสียสละอุทิศเวลาทำงานและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน รวมถึงการไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชน และยังขาดการติดต่อประสานงานระหว่างชุมชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผลให้ชุมชนยังประสบปัญหา ทั้งนี้การพัฒนาชุมชนต้องอาศัยนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนามีประสบผลสำเร็จและตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิชุกร นาครณ, 2550)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ หลักอปริหานิยธรรม 7 ประการ ได้แก่ 1) ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ 2) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม 3) ด้านการไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบเดิม 4) ด้านมีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา 5) ด้านให้ความเคารพต่อเพศสตรี 6) ด้านให้ความเคารพต่อสถานที่ 7) ด้านให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือน ซึ่งหลักอปริหานิยธรรม 7 ประการนี้ พระพุทธเจ้าทรงตรัสแสดงแก่เจ้าวัชชีทั้งหลายผู้ปกครองรัฐโดยระบอบสามัคคีธรรม ทั้งนี้ที่ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ เนื่องจากผู้นำท้องถิ่นเป็นบุคคลสำคัญกลุ่มหนึ่งที่จะเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนและใกล้ชิดกับประชาชน จึงสามารถเข้าใจสภาพชุมชนได้อย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำหลักธรรมประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความเจริญก้าวหน้ามั่นคงในทุกด้าน ให้มีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อประชาชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอปริหานิยธรรม 7 กับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีตัวแปรอิสระ ประกอบไปด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 1) เพศ 2) อายุ 3) สถานภาพสมรส 4) ระดับการศึกษา และ 5) อาชีพ, หลักอปริหานิยธรรม 7 ได้แก่ 1) ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ 2) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม 3) ด้านการไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบเดิม 4) ด้านความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา 5) ด้านความเคารพต่อเพศสตรี 6) ด้านความเคารพต่อสถานที่ 7) ด้านความดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือน และตัวแปรตาม ประกอบไปด้วย บทบาทของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย 4) ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

การค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สามารถคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งสองฉบับได้เท่ากับ 0.860

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งคำนวณได้มาจากประชากรที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปที่อยู่อาศัยอยู่ในตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ประจำปีงบประมาณ 2564 ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2564 จำนวน 2,512 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากประชาชนจำนวน 303 คน ที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ .05

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. การวิเคราะห์เชิงสถิติพรรณนา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด ตามลำดับความสำคัญ

2. การวิเคราะห์เชิงสถิติอนุมาน เลือกใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐาน เนื่องจากระดับของตัวแปรที่ใช้เป็นระดับอันดับ และสามารถคำนวณได้ทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยทั่วไปนิยมใช้สัญลักษณ์ (r) แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มการบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์ จะใช้ตัวเลขค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ $+1$ แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงแต่หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงการความสัมพันธ์กันในระดับน้อยหรือไม่มีเลย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (Statistical Software) เพื่อให้ผลการวิจัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องแม่นยำ และบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 รูป 2) ผู้บริหารหรือกำหนดนโยบาย จำนวน 1 คน 3) ผู้ปฏิบัติงานหรือปฏิบัติตามนโยบาย จำนวน 2 คน 4) ผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 2 คน นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 3 คน โดยผู้วิจัยกำหนดแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารนิยธรรม 7 กับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.72) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.70) รองลงมา ได้แก่ ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.73), ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.74) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.70)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารนิยธรรม 7 กับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = 0.933^{**}$) จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าหลักการบริหารนิยธรรม 7 กับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า จังหวัดแพร่ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ปัญหา อุปสรรค พบว่านักการเมืองท้องถิ่นขาดความพร้อมเพรียงในการเข้าร่วมการประชุม หรือมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เนื่องจากติดภารกิจส่วนตัว ส่งผลให้ขาดการติดต่อประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับชุมชน นักการเมืองท้องถิ่นมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันในเรื่องการพัฒนาชุมชน การรับฟังปัญหาจากชุมชนบางครั้งนักการเมืองท้องถิ่นอาจจะยังไม่เข้าใจถึงปัญหาอย่างแท้จริง รวมถึงปัญหาของงบประมาณและรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะนำมาพัฒนาชุมชนไม่เพียงพอ ต้องรองบประมาณจากส่วนกลาง ทำให้การพัฒนาชุมชนและการตอบสนองความต้องการของชุมชนเกิดความล่าช้า

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้าน 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า นักการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีโครงการก่อสร้างและซ่อมแซมถนนคอนกรีต ถนนลาดยาง นักการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมการบำรุงรักษาเสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า 2) ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต พบว่า นักการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมสถานศึกษาในสังกัดได้รับการพัฒนา มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอทันสมัยเด็กได้รับโอกาสทางการศึกษา 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย พบว่า นักการเมืองท้องถิ่นจัดโครงการศูนย์ปฏิบัติการร่วมใจในการช่วยเหลือประชาชน 4) ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า นักการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมการจัดกิจกรรมประเพณีท้องถิ่นและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นประจำ เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของพระศกลวัณ จิตตปญโญ (วงวิวงษ์) (2563) พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนาด อำเภอรือเสาะ จังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.31) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.50) อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.67$, S.D.= 0.50) อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X} = 3.29$, S.D.= 0.40) อยู่ในระดับปานกลาง และด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ($\bar{X} = 3.23$, S.D.= 0.36) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอปริหานิยธรรม 7 กับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = 0.933^{**}$) กล่าวคือ เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า บูรณาหลักอปริหานิยธรรม 7 กับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน ก็จะส่งผลให้นักการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ ตีมากขึ้น เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของพระอธิการปรีชา ดิคุหาณ (มาทา) (2560) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอปริหานิยธรรมกับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง พบว่า การประยุกต์ใช้หลักอปริ

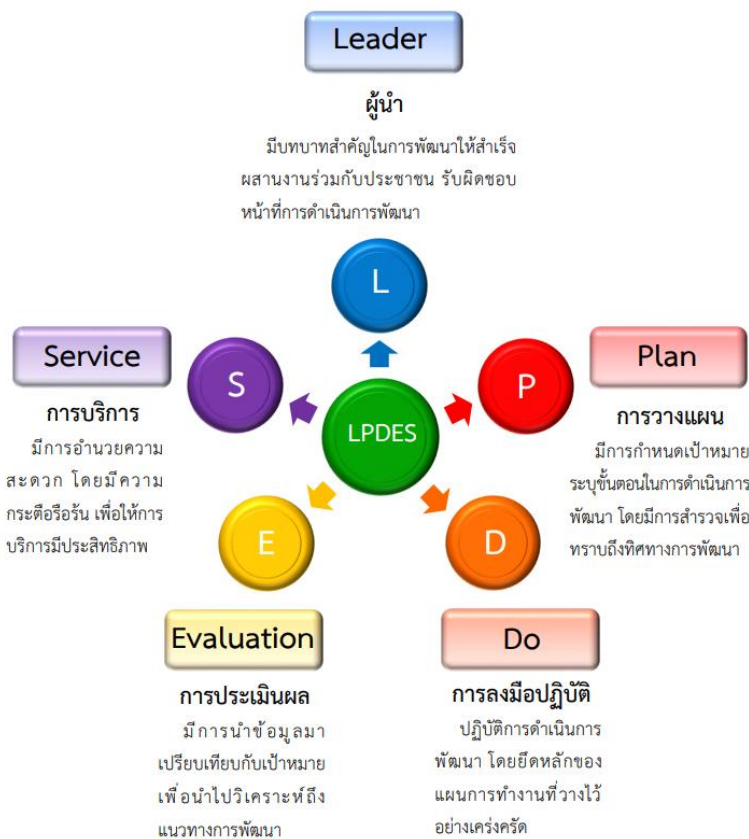
หานิยธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับการบริหารของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า นักการเมืองท้องถิ่นขาดความพร้อมเพรียงในการเข้าร่วมการประชุม หรือมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เนื่องจากติดภารกิจส่วนตัว ส่งผลให้ขาดการติดต่อประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับชุมชน นักการเมืองท้องถิ่นมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันในเรื่องการพัฒนาชุมชน การรับฟังปัญหาจากชุมชน บางครั้งนักการเมืองท้องถิ่นอาจจะยังไม่เข้าใจถึงปัญหาอย่างแท้จริง รวมถึงปัญหาของงบประมาณ และรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะนำมาพัฒนาชุมชนไม่เพียงพอ ต้องรองบประมาณจากส่วนกลาง ทำให้การพัฒนาชุมชนและการตอบสนองความต้องการของชุมชนเกิดความล่าช้า จากที่กล่าวมาข้างต้นส่งผลกระทบต่อการพัฒนาชุมชน 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า น้ำประปาไม่เพียงพอต่อการใช้ในครัวเรือน และในพื้นที่บางส่วนยังไม่มี การซ่อมแซมถนนและยังไม่สะดวกในการเดินทางในช่วงฤดูฝน 2) ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต พบว่า หน่วยงานในพื้นที่ไม่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อประจำฤดูอย่างสม่ำเสมอ ประชาชนไม่ได้รับการส่งเสริมในการประกอบอาชีพ 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย พบว่า ขาดการฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่เด็กและเยาวชนภายในชุมชน 4) ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ขาดการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้ประชาชนได้รับความเสมอภาค และการสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับชุมชนในการพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระศกลวัฒน์ จิตตปญโญ (วงวิวงษ์) (2563) พบว่า ในพื้นที่บางส่วนยังไม่มี การซ่อมแซมถนนและไม่สะดวกในการเดินทางช่วงฤดูฝน ประชาชนไม่ได้รับส่งเสริมในการประกอบอาชีพ และขาดการส่งเสริมสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับชุมชน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า ควรที่จะสำรองระบบน้ำประปาหรือให้หน่วยงานมาตรวจสอบน้ำบาดาลในพื้นที่ ควรจัดให้มีโครงการปรับปรุงซ่อมแซมถนนอย่างเร่งด่วน ให้มีสื่อหรือผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อแก่ประชาชน ควรที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพที่สามารถต่อยอดได้ ควรให้ความรู้และโทษ

เกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่เด็กและเยาวชนในชุมชนเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ ควรปลูกฝังให้ประชาชนใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่ถูกต้องและอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีงาม ควรส่งเสริมสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับชุมชนพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และควรปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระศกลวัฒน์ จิตตปญโญ (วงวิวงษ์) (2563) พบว่า ควรที่จัดให้มีโครงการปรับปรุงซ่อมแซมถนนอย่างเร่งด่วน ควรที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพที่สามารถต่อยอดได้ และควรส่งเสริมสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับชุมชน

องค์ความรู้ใหม่

บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ เป็นการสร้างบทบาทให้กับนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น และสามารถดำเนินการในการพัฒนาชุมชนอย่างเคร่งครัด มีการติดตามและประเมินผลตามแผนการดำเนินการในการพัฒนาชุมชนได้ นอกจากนี้ยังมีการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยนำมาประยุกต์กับหลักการบริหารนิยธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมแห่งความเจริญ ไม่ทำให้เสื่อม และยังสร้างความสามัคคีให้กับชุมชนได้ และพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญขึ้น ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้จากการวิจัยได้ LPDES : MODEL ดังนี้



ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

L = Leader ผู้นำ ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่น ถือว่ามีบทบาทที่สำคัญในการชักนำ หรือ จูงใจให้ประชาชนมีความเห็นตามในเรื่องต่าง ๆ อีกทั้งเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อ ความสำเร็จในการพัฒนาชุมชน เพราะนักการเมืองท้องถิ่นมีภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ จะต้องวางแผน หรือสั่งการควบคุมดูแลให้ประสบสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

P = Plan การวางแผน ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีการวางแผนและกำหนด เป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อวัดความก้าวหน้าของความสำเร็จในการพัฒนาชุมชน และสำรวจความ ต้องการของประชาชนว่ามีปัญหาอะไรที่จะต้องแก้ไขหรือจะต้องพัฒนา มีการจัดสรรงบประมาณ และกำหนดกรอบการดำเนินการและตัวชี้วัดของผลการดำเนินงานในการพัฒนาชุมชน เพื่อที่จะได้ มองเห็นภาพรวมและรู้ทิศทางในการพัฒนาชุมชน

D = Do การลงมือปฏิบัติ ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องดำเนินการตามกรอบแนวทาง การดำเนินการในการพัฒนาชุมชนอย่างเคร่งครัดและมีการควบคุมทางการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

E = Evaluation การประเมินผล ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีการติดตามและประเมินผลตามแผนการดำเนินการในการพัฒนาชุมชน โดยการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลของการดำเนินการแล้วนำมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ว่าได้ผลตามที่กำหนดไว้เพียงใด เพื่อจะได้ทราบถึงความคืบหน้า ปัญหา และผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินการในการพัฒนาชุมชน

S = Service การบริการ ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีการให้บริการ การช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาชุมชน มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ในการประกอบอาชีพ และได้รับโอกาสทางการศึกษา มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ คือ 1) L = Leader ผู้นำ 2) P = Plan การวางแผน 3) D = Do การลงมือปฏิบัติ 4) E = Evaluation การประเมินผล 5) S = Service การบริการ เพื่อให้บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ ควรมีนโยบายส่งเสริมให้นักการเมืองท้องถิ่น มีความรู้ทางด้านบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน
2. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนจัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อจะได้ทราบถึงความเคลื่อนไหวและติดตามผลงานของการพัฒนาชุมชน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ ควรมีนโยบายสำรวจความต้องการของประชาชน เพื่อที่จะได้จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จัดให้มีการอบรมให้ความรู้เรื่องบทบาทผู้นำที่ดี และหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่น เพราะนักการเมืองท้องถิ่นมีภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบที่จะต้องวางแผน หรือสั่งการควบคุมดูแลให้ประสบสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
2. นักการเมืองท้องถิ่นควรดำเนินการในการพัฒนาชุมชนอย่างเคร่งครัดและมีการควบคุมทางการดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนได้มั่นใจถึงความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและมีการพัฒนาตามที่ให้นโยบายไว้แก่ชุมชน
3. นักการเมืองท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณและสำรวจความต้องการของประชาชน เพื่อรับฟังปัญหาและพิจารณาความสำคัญของปัญหาว่าสิ่งใดจำเป็นที่จะต้องเร่งแก้ไขและพัฒนาโดยเร็ว

เอกสารอ้างอิง

- พระศกลวัฒน์ จิตตปัญญา (วงวิวงษ์). (2563). *บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาล ตำบลนาหวาด อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอธิการปรีชา ดิษฐาโน (มาทา). (2561). *ประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรม ของเทศบาล ตำบลนาแก้ว อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิชุกร นาครณ. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ศักดิ์สุนทร ขาวลาจันทร์. (2558). *การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล*. ศรีสะเกษ : โรงพิมพ์วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า. (2564). *ข้อมูลพื้นฐาน*. เข้าถึงได้จาก <https://www.banlao.go.th>

Political Leadership of Local Administrators in Community Development for Nong Muang Khai subdistrict municipality, Nong Muang Khai District, Phrae Province

Benjawan Jaidee¹ and Somjit Konwong²

Received: January 05, 2023

Revised: September 09, 2023

Accepted: October 10, 2023

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the level of political leadership of local administrators in community development; 2) to study the relationship between Iddhipada 4 and the political leadership of local administrators in community development; and 3) to study the problems, obstacles, and suggestions of citizens regarding the political leadership of local administrators in community development for Nong Muang Khai Subdistrict Municipality, Nong Muang Khai District, Phrae Province. It was a mixed methods research. For quantitative research, a survey research method was used. The sample group included people living in Nong Muang Khai Subdistrict, Nong Muang Khai District, Phrae Province, totaling 362 people, using Taro Yamane's sample size calculation formula. Data were analyzed by finding frequencies, percentages, mean, standard deviations and finding the Pearson correlation coefficient. In terms of qualitative research, 9 specific key informants were interviewed by means of in-depth interviews. Descriptive content analysis techniques were conducted to include context. The results of the research

¹⁻² Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phrae Campus

Corresponding author, e-mail: benjawan-jaidee@hotmail.com, Tel. 084-3705161

found that 1) the level of political leadership of local administrators in community development for Nong Muang Khai Subdistrict Municipality, Nong Muang Khai District, Phrae Province found that the overall level of political leadership of local administrators in community development for Nong Muang Khai Subdistrict Municipality, Nong Muang Khai District, Phrae Province, all 4 aspects was at a moderate level ($\bar{X}$ =3.43, S.D.=0.28); 2) the relationship between Iddhipada 4 and the political leadership of local administrators in community development for Nong Muang Khai Subdistrict Municipality, Nong Muang Khai District, Phrae Province, overall had a positive relationship at a relatively high level (r = .648**); and 3) problems and obstacles found that there was insufficient budget for infrastructure development because some structures required a high budget due to lack of continuity in project support. Training to provide knowledge about drugs to children and youth within the community lacked continuity in project proposals, promotion of learning arts and culture for the community and youth. Suggestions were found that projects should be proposed to work with government agencies directly to take direct responsibility for community development, such as community development, society, and culture, National Office of Buddhism, Provincial Agriculture, Department of Rural Roads that had the potential to go to agencies that had budgets or to promote local government. There should be public relations for citizens to help maintain the cleanliness of roads and walking routes. There should be activities organized for the community to involve the people in continuous learning. There should be promotion and support for people in the area to have careers that can be extended. There should be promotion of organizing activities to instill morality and ethics for youth.

Keywords: Leadership, Local Administrators, Community Development

ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบล หนองม่วงไข่ อำเภอนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่

เบญจวรรณ ใจดี¹ และสมจิต ขอนวงศ์²

Received: January 05, 2023

Revised: September 09, 2023

Accepted: October 10, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน และ 3) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชนในภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ จำนวน 362 คน โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบบเจาะจงจำนวน 9 รูป/คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาประกอบบริบท ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนในเทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ พบว่า ภาพรวมระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.43$, S.D.=0.28) 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนใน

¹⁻² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

Corresponding author, e-mail: benjawan-jaidee@hotmail.com, Tel. 084-3705161

เทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($r = .648^{**}$) และ 3) ปัญหา อุปสรรค พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอในการพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐานเพราะบางโครงสร้างต้องใช้งบประมาณสูง ขาดความต่อเนื่องในการสนับสนุนโครงการ การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่เด็กและเยาวชนภายในชุมชน ขาดความต่อเนื่องในการเสนอโครงการ การส่งเสริมการเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรมแก่ชุมชนและเยาวชน ข้อเสนอแนะ พบว่า เสนอโครงการ การทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐรับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนาชุมชน เช่น พัฒนาชุมชน สังคม วัฒนธรรม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เกษตรจังหวัด กรมทางหลวงชนบท ที่เกิดศักยภาพไปยังหน่วยงานที่มีงบประมาณหรือการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนร่วมกันช่วยดูแลรักษาความสะอาดของถนนและเส้นทางเดินเท้า จัดกิจกรรมให้ชุมชนมีส่วนร่วมของประชาชนให้ได้รับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องควรที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพที่สามารถต่อยอดได้ ควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมให้กับเยาวชน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้บริหารท้องถิ่น, การพัฒนาชุมชน

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทาง การเมืองการปกครองของชุมชนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการปกครองระบบประชาธิปไตย ซึ่งกล่าวในทางทฤษฎีและแนวความคิดทางปกครอง จะเห็นได้ว่า รัฐบาลซึ่งเป็นกลไกในการบริหาร การปกครองของรัฐนั้น ย่อมมีภาระหน้าที่อย่างมากมาในการบริหารประเทศให้ประชาชนได้รับความ สุข ความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต อีกทั้งความมั่นคงแห่งชาติทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม แต่ย่อมเป็นไปไม่ได้ที่รัฐบาลจะดูแลและจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึง ทุกชุมชนของประเทศ การลดภาระของรัฐบาลโดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ ปกครองตนเองเพื่อการสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน จะได้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และ ตรงกับความมุ่งประสงค์ของชุมชนนั้น ๆ จึงเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทและความสำคัญ เกิดขึ้น ซึ่งภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทั่วไปจะมีการใช้ลักษณะที่แตกต่าง กันออกไปขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายปัจจัย ภาวะผู้นำผู้บริหารจำเป็นต้องใช้แบบภาวะผู้นำให้

เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้ได้บังคับบัญชา จึงจะทำให้เกิดประสิทธิภาพต่อการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาวะการณ์ปัจจุบันซึ่งมีการเร่งรัดคุณภาพการบริหารราชการแนวใหม่ให้เท่าทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ นโยบายการปฏิรูประบบราชการและการเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติการปรับเปลี่ยนแบบภาวะผู้นำให้เข้ากับสถานการณ์ ตลอดจนการเร่งเร้าให้ผู้บังคับบัญชาได้พัฒนาความรู้ความสามารถที่จะทำงานได้อิสระและเต็มศักยภาพ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้บริหารท้องถิ่นและผู้ปฏิบัติหน้าที่ต้องคำนึงถึงชุมชน และต้องสำรวจตนเองด้วยการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งมีภารกิจในการให้บริการแก่ชุมชน ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับชุมชน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดเพราะฉะนั้น เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับชุมชน จึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญอย่างมากและต้องพยายามกระทำทุกวิธี เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนที่เพิ่มประสิทธิภาพเพื่อสนองความต้องการของประชาชนให้ดีและมีคุณภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชนในภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งแบ่งประเด็นเป็นดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีความเชื่อมั่นของเครื่องมือใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สามารถคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งสองฉบับได้เท่ากับ 0.883 มีตัวแปรอิสระ ประกอบไปด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ 5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และมีตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย 4) ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น และอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 1) ด้านฉันทะ (ความพอใจ) 2) ด้านวิริยะ (ความขยันหมั่นเพียร) 3) ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่) 4) ด้านวิมังสา (ความสอบสวนไตร่ตรอง) และตัวแปรตาม ประกอบไปด้วยทัศนคติภาวะผู้นำ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย 4) ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญา

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งคำนวณได้มาจากประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ จำนวน 3,786 คน ตามพื้นที่การปกครองของตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน ได้ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 362 คน เก็บข้อมูลโดยนำแบบสอบถาม จำนวน 362 ชุด ไปแจกกับประชาชนในตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 รูป 2) กลุ่มผู้บริหารระดับสูงของเทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ จำนวน 1 คน 3) กลุ่มผู้นำท้องถิ่น จำนวน 3 คน 4) นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 1 คน 5) กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$, $S.D.=0.28$) โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.45$, $S.D.=0.40$) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.43$, $S.D.=0.76$) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X} = 3.42$, $S.D.=0.45$) และด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ($\bar{X} = 3.41$, $S.D.=0.30$)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r=.648^{**}$) จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า อิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน

3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ พบว่า ปัญหาอุปสรรค พบว่า 1) การขาดงบประมาณในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพราะบางโครงสร้างต้องใช้งบประมาณสูง เกินศักยภาพของเทศบาล 2) การรณรงค์ให้ประชาชนร่วมกันช่วยดูแลรักษาความสะอาดของถนนและเส้นทางเดินเท้ายังไม่เพียงพอ 3) ในพื้นที่บางส่วนยังไม่มีการซ่อมแซมถนนและยังไม่สะดวกในการเดินทางช่วงฤดูฝน 4) ผู้บริหารยังให้การส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับการเรียนรู้บ่อย 5) สถานศึกษาบางแห่งยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา และข้อเสนอแนะพบว่า 1) เสนอโครงการที่เกิดศักยภาพไปยังหน่วยงานที่มีงบประมาณหรือการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนร่วมกันช่วยดูแลรักษาความสะอาดของถนนและเส้นทางเดินเท้า 3) ควรที่จัดให้มีโครงการปรับปรุงซ่อมแซมถนนอย่างเร่งด่วน 4) จัดกิจกรรมให้ชุมชนมีส่วนร่วมของประชาชนให้ได้รับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 5) ผู้บริหารควรคอยสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยให้กับการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$, $S.D.=0.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น เห็นได้ว่าไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอารยา ยอดโอวาท (2564) พบว่า ระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาชุมชนตำบลวังธง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย รูปแบบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และรักษาความสงบเรียบร้อย มีความคิดเห็นในระดับมาก น้อยที่สุด ได้แก่ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีความคิดเห็นในระดับมาก ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ ในตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R = .648^{**}$) ความสัมพันธ์หลักอิทธิบาท 4 มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ ในเชิงบวกระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง กล่าวคือ เมื่อผู้นำท้องถิ่นตำบลหนองม่วงไข่นำหลักอิทธิบาท 4 มาบูรณาการกับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนในตำบลหนองม่วงไข่ จึงส่งผลในการพัฒนาดีมากขึ้น จึงยอมรับสมมติฐาน เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของธิดารัตน์ วงศ์แสงธรรม (2565) พบว่า 1) ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานสำนักงานเลขานุการกรมทางหลวง ตามหลักอิทธิบาทธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ระดับประสิทธิภาพของการบริหารงานสำนักงานเลขานุการกรมทางหลวง อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการบริหารงานสำนักงานเลขานุการกรมทางหลวงมีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับสูง 0.766 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ ทำงานเป็นทีมศึกษาหาความรู้

พัฒนาตน พัฒนางานอยู่เสมอ เพื่อให้การบริหารงานมีผลสัมฤทธิ์สมบูรณ์มีประสิทธิภาพและบุคลากรมีความสัมพันธ์อันดีภายในองค์กร

3. ปัญหา และอุปสรรคภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ พบว่า 1) การขาดงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพราะบางโครงสร้างต้องใช้งบประมาณสูง เกินศักยภาพของเทศบาล 2) การรณรงค์ให้ประชาชนร่วมกันช่วยดูแลรักษาความสะอาดของถนนและเส้นทางเดินเท้ายังไม่เพียงพอ 3) ในพื้นที่บางส่วนยังไม่มีทางเชื่อมแถมถนนและยังไม่สะดวกในการเดินทางช่วงฤดูฝน 4) ผู้บริหารยังให้การส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับการเรียนรู้เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกชัย พรนิคม (2563) พบว่า ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการดำเนินการเลือกตั้งเลือกตั้ง ปัญหาคือ ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่สูงมากนักประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่สูงมากนัก และมีความเห็นว่า การเมืองท้องถิ่นยังมีปัญหาในการแบ่งพรรคแบ่งพวก แนวทางแก้ไขคือ ควรให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้มีการเตรียมความพร้อมในการเลือกตั้งเป็นอย่างดีและถูกต้อง ด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น ปัญหาคือ การประชาสัมพันธ์ในระดับชุมชนน้อยทำให้ในบางที่เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนในด้านการไปใช้สิทธิ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนในเทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ พบว่า 1) เสนอโครงการที่เกิดศักยภาพไปยังหน่วยงานที่มีงบประมาณหรือการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนร่วมกันช่วยดูแลรักษาความสะอาดของถนนและเส้นทางเดินเท้า 3) ควรจัดให้มีโครงการปรับปรุงซ่อมแซมถนนอย่างเร่งด่วน 4) จัดกิจกรรมให้ชุมชนมีส่วนร่วมของประชาชนให้ได้รับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 5) ผู้บริหารควรคอยสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ทันสมัยให้กับการศึกษา 6) ควรที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพที่สามารถต่อยอดได้ เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของนวลฉวี คำฝั้น (2563) พบว่า ระดับนโยบายทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมสวัสดิการชุมชนของประชาชนอำเภอสอง จังหวัดแพร่ ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการ

บริหารจัดการกองทุนที่ดีและมีธรรมาภิบาล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากด้านการเสริมสร้างครอบครัว มีความคิดเห็นในระดับมาก ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน มีความคิดเห็นในระดับมากน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาอาชีพ มีความคิดเห็น

องค์ความรู้ใหม่

ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ เป็นการสร้างภาวะผู้นำ ให้กับผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ คือ หลักธรรมสำหรับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ฉันทะ ความพอใจ วิริยะ ความขยันหมั่นเพียร จิตตะ ความเอาใจใส่ วิมังสา มาบูรณาการกับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน โดยมีภาวะผู้นำแบบชี้แนะ ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้จากการวิจัยได้ LVPPE : MODEL ดังนี้



ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

M = Moral คุณธรรม ได้แก่ คุณธรรม คือความดีงามที่ถูกปลูกฝังขึ้นในจิตใจ มีความกตัญญู ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ สามัคคี มีวินัย มีน้ำใจ และเป็นสุภาพชน เกิดจิตสำนึกที่ดี รู้สึก

รับผิดชอบ ชั่วดีเกรงกลัวต่อการทำความชั่ว โดยประการต่าง ๆ เมื่อจิตเกิดคุณธรรมขึ้นแล้วจะทำให้เป็นผู้มีจิตใจดี และคิดแต่สิ่งที่ดี จึงได้ชื่อว่า "เป็นผู้มีคุณธรรม"

V = Vision วิสัยทัศน์ ได้แก่การตั้งเป้าหมายที่จะประสบความสำเร็จ และมีความคาดหวังที่จะเกิดสิ่งดี ๆ ขึ้นในอนาคต เป็นเข็มทิศที่สำคัญของผู้นำที่ใช้นำจากแนวทาง ผู้นำที่ฉลาดจะไม่ผลักดันหรืออุดหนุนผู้ตาม ไม่ทำตนเป็นเจ้านายของลูกน้อง แต่ผู้นำจะออกมาเป็นแนวทางเพื่อออกทิศทางและใช้วิสัยทัศน์สร้างแรงบันดาลใจ แรงคลใจ ตลอดจนวางแนวทางและสร้างพลังให้แก่ผู้ตามโดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกคนทุ่มเทเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์

P = Planning การวางแผน ได้แก่ การวางแผนเป็นการกำหนด บทบาทหน้าที่ของการทำงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้กระบวนการวิเคราะห์และการตัดสินใจ ของผู้บริหารที่จะกำหนดวิธีการไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบเพื่อใช้เป็น แนวทางปฏิบัติให้บรรลุผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

P = Participation การมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้บุคคล ได้มีส่วนช่วยเหลือระหว่างกัน ด้วยจิตใจ และอารมณ์ของแต่ละบุคคลในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล ได้มีส่วนช่วยเหลือระหว่างกัน ด้วยจิตใจ และอารมณ์ของแต่ละบุคคลในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติงาน และร่วมรับผิดชอบ ในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมในการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสังคม

E = Evaluate การประเมินผล ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เพื่อมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ผลตามกำหนดบทบาทหน้าที่และความสำคัญ การวิเคราะห์อย่างเป็นระบบจัดทำเป็นครั้งคราวแบบเฉพาะกิจ เพื่อที่จะตอบคำถามบางอย่างเกี่ยวกับผลงานการประเมินผลจึงอาจเป็นการประเมินและอธิบายเกี่ยวกับประเด็นผลงานของโครงการหรือแผนงานและเกี่ยวพันโดยเฉพาะกับประเด็นที่มีความซับซ้อน

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ คือ 1) M = Moral คุณธรรม 2) V = Vision วิสัยทัศน์ 3) P = Planning การวางแผน 4) P = Participation การมีส่วนร่วม 5) E = Evaluate การประเมินผล เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาชุมชน ให้เกิดความมั่นคง และมีประสิทธิภาพในการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารท้องถิ่นควรประชาสัมพันธ์หรือให้ความรู้ความเข้าใจทางด้านการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน แก่ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง
2. ผู้บริหารท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาส่วนร่วมในการนำเสนอแนะนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
3. ประชาชนควรมีกลุ่มหน่วยงานติดตามตรวจสอบ การดำเนินงานผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อที่จะได้ทราบถึงความเคลื่อนไหวและติดตามผลงานของผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรศึกษา งานวิจัยบทบาทของผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่
2. ควรศึกษา งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่
3. ควรศึกษา งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นในเทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่

เอกสารอ้างอิง

- จิตรรัตน์ วงศ์แสงธรรม. (2565). ประสิทธิภาพการบริหารงานสำนักงานเลขานุการกรมทางหลวงตามหลักอิทธิบาทธรรม. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 24(1), 77-84.
- นวลนวี คำพันธ์. (2564). นโยบายทางการเมืองขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมสวัสดิการชุมชนของประชาชน อำเภอสอง จังหวัดแพร่. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อารยา ยอดโอวาท. (2564). บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ตำบลวังธง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เอกชัย พรนิคม. (2563). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลเหมือง
แก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย
: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Leadership of Local Executives in Preventing the Epidemic of Coronavirus Disease 2019 in Wang Hong Subdistrict, Mueang Phrae District, Phrae Province

Surawut Muttasiri¹ and Provost Sophon Kittibundit²

Received: January 05, 2023

Revised: August 27, 2023

Accepted: October 10, 2023

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the leadership level of local executives in preventing the epidemic of Coronavirus disease 2019 in Wang Hong Subdistrict, Mueang Phrae District, Phrae Province; and 2) to study problems, obstacles, and suggestions regarding the leadership of local executives in preventing the epidemic of Coronavirus disease 2019 in Wang Hong Subdistrict, Mueang Phrae District, Phrae Province. This was a mixed methods research. Quantitative research was conducted by distributing questionnaires to a sample of 356 people. The population was obtained by sampling from Taro Yamane's formula. Qualitative research used in-depth interviews with 9 informants. The results of the research found that 1) the level of leadership of local executives in preventing the epidemic of Coronavirus disease 2019 in Wang Hong Subdistrict, Mueang Phrae District, Phrae Province according to Sappurisdhamma 7 found that overall was at a high level ($\bar{X}$ =3.90, S.D.=0.62). The level of leadership of local executives in preventing the epidemic of Coronavirus disease 2019 in Wang Hong Subdistrict, Mueang Phrae

¹⁻² Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phrae Campus

Corresponding author, e-mail: Surawut6120@gmail.com, Tel 063-6686120

District, Phrae Province, 4 areas, found that overall was at a high level ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.56); and 2) problems and obstacles found that 1) Wang Hong Subdistrict in terms of managing Coronavirus disease 2019 still had no knowledge and skills in performing work well enough; 2) some people did not follow the measures in preventing epidemic that caused other people nearby to become infected and suffer. Suggestions found that 1) training should be provided for leaders in terms of planning and develop the village more regularly by arranging personnel and lecturers from the central area who had the knowledge to perform more duties and people should be forced to strictly follow disease prevention measures.

Keywords: Leadership, Local Executives, Prevention, Coronavirus Disease 2019,
Wang Hong Subdistrict

ภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

สุรวุฒิ มุตตะศิริ¹ และพระครูโสภณกิตติบัณฑิต²

Received: January 05, 2023

Revised: August 27, 2023

Accepted: October 10, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ และ 2) ศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการแจกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 356 คน ได้ประชากรจากการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ทาโรยามาเน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านหลักสี่ปฐิธธรรม 7 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D.=0.62) ระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 4 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.56) และ 2) ปัญหาอุปสรรค พบว่า 1) ตำบลวังหงส์ทางด้านการจัดการโรคไวรัสโคโรนา 2019 และยังไม่มีความรู้ และทักษะทางด้านการลงมือปฏิบัติงานได้ดีพอ 2) ประชาชนบางส่วนไม่ทำตามมาตรการ การป้องกันโรคระบาดจนทำให้ประชาชนคนอื่นที่อยู่ใกล้เคียงติดโรคและได้รับความเดือดร้อน ข้อเสนอแนะ

¹⁻² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

Corresponding author, e-mail: Surawut6120@gmail.com, Tel 063-6686120

พบว่า 1) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้กับผู้นำ ทางด้านการวางแผน และการพัฒนาหมู่บ้านให้มากขึ้น อย่างสม่ำเสมอ จัดบุคลากร วิทยากรจากส่วนกลาง ที่มีความรู้ ในการลงมือปฏิบัติหน้าที่ให้มากขึ้น และบังคับให้ประชาชนให้ทำตามกฎระเบียบมาตรการการป้องกันโรคอย่างเคร่งครัด

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้ปกครองท้องถิ่น, การป้องกันโรค, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, ตำบลวังหงส์

บทนำ

ประเทศไทยเริ่มพบผู้ติดเชื้อที่ไม่ได้อยู่ในสถานที่กักกัน โดยมีประวัติเดินทางมาจาก จังหวัดท่าซึกเหล็ก ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์เข้ามาในประเทศไทย ซึ่งพบผู้ป่วยรายแรกในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2563 ผู้ติดเชื้อส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานสถานบันเทิง นอกจากนี้จากการเฝ้าระวังผู้ติดเชื้อที่ลักลอบเดินทาง เข้ามาจากช่องทางธรรมชาติและพบรายสุดท้ายเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2563 ซึ่งต่อมายังคงมีการพบผู้ติดเชื้อที่เดินทางมาจากจังหวัดท่าซึกเหล็กอย่างต่อเนื่อง แต่เป็นการพบที่สถานกักกันแห่งรัฐและการตรวจพบเชื้อที่สหภาพเมียนมาร์แล้วถูกส่งตัวกลับมารักษาที่โรงพยาบาลในประเทศไทย (ไชยะ เทพา, 2564) ปัจจุบันได้มีการแพร่ระบาดของโรค ไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) แพร่กระจายออกไปเป็นวงกว้าง และยากต่อการควบคุม ประกอบกับสถานที่อยู่ในเขตพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบและเป็นอำนาจหน้าที่ของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ และคณะกรรมการหมู่บ้าน ตามมาตรา 10 มาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 28 ทวิ มาตรา 28 ตรี มาตรา 29 ทวิ มาตรา 34 มาตรา 34 มาตรา 34 ทวิ มาตรา 35 มาตรา 37 มาตรา 38 และ มาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พระพุทธศักราช 2457 (กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.), 2563) ตามที่ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) ได้มีโทรสารแจ้ง ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการเพิ่มเติมตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 (ฉบับที่ 16) ลงวันที่ 3 มกราคม 2564 และ (ฉบับที่ 17) ลงวันที่ 6 มกราคม 2564 เพื่อให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครถือปฏิบัติให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ความละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึงนั้น (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2560) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ถือเป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ ตาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครอง

ห้องที่ พ.ศ.2457 ในการเฝ้าระวัง ป้องกันโรคภัย ไม่ให้แพร่ระบาดเข้าสู่หมู่บ้าน ตลอดจนการทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรค ในการค้นหา และคัดกรองกลุ่มเสี่ยง การจัดทำบัญชีรายชื่อกลุ่มเสี่ยง เพื่อเฝ้าติดตามสังเกตอาการเป็นระยะเวลา 14 วัน รวมถึงให้คำแนะนำ สร้างการรับรู้แก่ประชาชนถึงแนวปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักสาธารณสุข และภารกิจสำรวจผู้ได้รับผลกระทบ ดังนั้นงานวิจัยในครั้งนี้จึงมีความมุ่งหวังที่จะศึกษา ภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ต่อการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เทศบาลตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ และการนำหลัก สัปบุริธรรม 7 มาใช้ในการบูรณาการกับการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างไรบ้าง ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางการเสริมศักยภาพในการแก้ไขปัญหาในเทศบาลตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยศึกษาตามกรอบหน้าที่และกฎหมายที่ได้กำหนดไว้ ตามคำสั่ง/ประกาศของจังหวัดแพร่ ที่ได้ดำเนินการตามกระบวนการดำเนินงานที่ได้ปฏิบัติอยู่ โดยนำหลักสัปบุริธรรม 7 มาบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเทศบาลตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ตำบลวังหงส์เป็นพื้นที่ที่มีประชาชนอาศัยอยู่มากและยังมีวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมาในอดีตจนถึงปัจจุบันเป็นประเพณีที่เก่าแก่ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งหมู่บ้านขึ้นมาและยังเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญของหมู่บ้านที่สืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ปัจจุบันมีประชากรประมาณ 3,000 กว่าคน ซึ่งมีทั้งหมด 7 หมู่ อยู่ห่างจากตัวเมืองแพร่ 17 กิโลเมตร และเทศบาลวังหงส์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่ในการแปลงนโยบายที่เป็นนามธรรมไปสู่การปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดความสำเร็จขึ้น และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการบริหารงานแบบบูรณาการและยังส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชน ถ้าเทศบาลมีการบริหารงานที่ขาดประสิทธิภาพ จะส่งผลเสียอย่างมากต่อการดำเนินงานเนื่องจากปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้น

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะการศึกษา วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ต่อการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เทศบาลตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ เพื่อการศึกษาถึงภาวะผู้นำมีอยู่ในระดับใด และมีวิธีการอย่างไรในการควบคุมและป้องปรามการแพร่ระบาดของ โรคไวรัสโคโรนา 2019 และบุคลากรเจ้าหน้าที่ และประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้นำอย่างไร รวมไปถึงปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อที่จะได้นำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมและ

ครอบคลุมพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนางองค์กร ปกครองท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็ง เป็นลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เทศบาลตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เทศบาลตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีตัวแปรอิสระ ประกอบไปด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ 5) รายได้, สัมประสิทธิ์ 7 ดังนี้ 1) อัมมัญญาตา เป็นผู้รู้จักเหตุ 2) อุตัญญาตา ความรู้จักกรณี 3) อุตัญญาตา ความรู้จักตน 4) มัตตัญญาตา เป็นผู้รู้จักประมาณ 5) กาลัญญาตา ความรู้จักกาล 6) ปริสสัญญาตา ความรู้จักบริษัท 7) ปุคคัลัญญาตา ความรู้จักบุคคล และตัวแปรตาม ประกอบไปด้วย ทฤษฎีภาวะผู้นำ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้นำแบบสั่งการ 2) ผู้นำแบบให้การสนับสนุน 3) ผู้นำแบบมีส่วนร่วม 4) ผู้นำแบบมุ่งเน้นความสำเร็จ

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สามารถคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งสองฉบับได้เท่ากับ 0.880

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งคำนวณได้มาจากประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่

ในตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน 3,188 คน ตามพื้นที่การปกครองของตำบลวังหงส์ ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน ได้ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 356 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงสถิติพรรณนา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด ตามลำดับความสำคัญ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (Statistical Software) เพื่อให้ผลการวิจัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องแม่นยำ และบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 รูป/คน 2) นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 1 คน 3) ประชาชนในท้องถิ่นจำนวน 7 คน ซึ่งเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีบทบาทสำคัญกับภารกิจที่เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยผู้วิจัยกำหนดแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ในเรื่องการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรม 7 กับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ได้แก่ หลักสัปปุริสธรรม 7 ประการ

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา

ภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านหลัก สัปปุริสธรรม 7	ระดับการส่งเสริมฯ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ธัมมัญญตา (เป็นผู้รู้จักเหตุ)	3.90	0.60	มาก
2. อตฺถัญญตา (ความรู้จักผล)	3.96	0.71	มาก
3. อัตตัญญตา (ความรู้จักตน)	3.91	0.76	มาก
4. มัตตัญญตา (เป็นผู้รู้จักประมาณ)	3.89	0.68	มาก
5. กาลัญญตา (ความรู้จักกาล)	3.91	0.72	มาก
6. ปริสฺสัญญตา (ความรู้จักชุมชน)	3.88	0.69	มาก
7. ปุคคลิฺสฺสัญญตา (ความรู้จักบุคคล)	3.85	0.78	มาก
ภาพรวม	3.90	0.62	มาก

จากตาราง พบว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ได้แก่ หลักสัปปุริสธรรม 7 ประการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, $S.D.=0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อตฺถัญญตา (ความรู้จักผล) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$, $S.D.=0.71$), รองลงมา ได้แก่ อัตตัญญตา (ความรู้จักตน) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$, $S.D.=0.76$), กาลัญญตา (ความรู้จักกาล) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$, $S.D.=0.72$), ธัมมัญญตา (เป็นผู้รู้จักเหตุ) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, $S.D.=0.60$), มัตตัญญตา (เป็นผู้รู้จักประมาณ) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, $S.D.=0.68$), ปริสฺสัญญตา (ความรู้จักชุมชน) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$, $S.D.=0.69$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ปุคคลิฺสฺสัญญตา (ความรู้จักบุคคล) ($\bar{X}=3.85$, $S.D.=0.78$) ตามลำดับ

ระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ได้แก่ ทฤษฎีภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่น 4 ด้าน

ตารางที่ 2 ระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 4 ด้าน

ทฤษฎีภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องกันการ แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 4 ด้าน	ระดับการส่งเสริมฯ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านผู้นำแบบสั่งการ	3.81	0.68	ปานกลาง
2. ด้านผู้นำแบบให้การสนับสนุน	3.62	0.68	ปานกลาง
3. ด้านผู้นำแบบมีส่วนร่วม	3.73	0.69	มาก
4. ด้านผู้นำแบบมุ่งเน้นความสำเร็จ	3.69	0.63	ปานกลาง
ภาพรวม	3.71	0.56	ปานกลาง

จากตาราง พบว่า ระดับทฤษฎีภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71, S.D. = 0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านผู้นำแบบสั่งการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81, S.D. = 0.68$) รองลงมา ได้แก่ ด้านผู้นำแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73, S.D. = 0.69$), ด้านผู้นำแบบมุ่งเน้นความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69, S.D. = 0.63$), และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านผู้นำแบบให้การสนับสนุน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62, S.D. = 0.68$) ตามลำดับ

2. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ปัญหา อุปสรรค พบว่า 1) อุปสรรคเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า ทางด้านการจัดการโรคไวรัสโคโรนา 2019 และยังไม่มีความรู้ และทักษะทางด้านการลงมือปฏิบัติงานได้ดีพอ 2) ปัญหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า

ประชาชนบางส่วนไม่ทำตามมาตรการการป้องกันโรคระบาดจนทำให้ประชาชนคนอื่นที่อยู่ใกล้เคียงติดโรคและได้รับความเดือดร้อน

ข้อเสนอแนะ พบว่า 1) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่น ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า จัดให้มีการฝึกอบรมให้กับผู้นำ ทางด้านการวางแผน และการพัฒนาหมู่บ้านให้มากขึ้นอย่างสม่ำเสมอ จัดบุคลากร วิทยากร จากส่วนกลาง ที่มีความรู้ ในการลงมือปฏิบัติหน้าที่ให้มากขึ้น และ บังคับให้ประชาชนให้ทำตามกฎระเบียบมาตรการการป้องกันโรคอย่างเคร่งครัด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, $S.D.=0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ธัมมัญญตา ความรู้จักเหตุ อุตัญญตา ความรู้จักผล อุตัญญตา ความรู้จักตน มัตตัญญตา ความรู้จักประมาณ กาลัญญตา ความรู้จักกาล ปริสสัญญตา ความรู้จักชุมชน บุคคลัญญตา ความรู้จักบุคคล พบว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ประการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, $S.D.=0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านอุตัญญตา (ความรู้จักผล) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$, $S.D.=0.71$) ด้านอิตัญญตา (ความรู้จักตน) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$, $S.D.=0.76$) ด้านกาลัญญตา (ความรู้จักกาล) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$, $S.D.=0.72$) ด้านธัมมัญญตา (เป็นผู้รู้จักเหตุ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, $S.D.=0.60$) ด้านมัตตัญญตา (เป็นผู้รู้จักประมาณ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, $S.D.=0.68$) ด้านปริสสัญญตา (ความรู้จักชุมชน) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$, $S.D.=0.69$) ด้านบุคคลัญญตา (ความรู้จักบุคคล) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$, $S.D.=0.78$)

ระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ได้แก่ ทฤษฎีภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่น 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.71$, $S.D.=0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้นำแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.73, S.D.=0.69) และระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านผู้นำแบบสั่งการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.81, S.D.=0.68) ด้านผู้นำแบบมุ่งเน้นความสำเร็จ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.69, S.D.=0.63) และด้านผู้นำแบบให้การสนับสนุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.62, S.D.=0.68) เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของพระอุดม อภิณฺโณ และคณะ (2561) พบว่า 1) ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของพระราชวรเวที (ชิต ดิग्ขปญฺโญ) เจ้าคณะจังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 7 ด้านบุคคลปโรปรัญญาตา ความเป็นผู้รู้จักบุคคล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านกาลัญญาตา ความรู้จักกาลเวลา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านปรัสัญญาตา ความรู้จักชุมชนและสังคม 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของพระราชวรเวที (ชิต ดิग्ขปญฺโญ) เจ้าคณะจังหวัดสงขลา ของสังฆาธิการที่มีพรรษา วุฒิการศึกษา ทางธรรมวุฒิการศึกษาทางบาลี วุฒิการศึกษาทางโลก ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งพระสังฆาธิการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 ควรมีการส่งเสริมดังนี้ ด้านธัมมัญญาตา ควรหาหลักนโยบายเพื่อทำความเข้าใจกับคณะสงฆ์ทุกฝ่าย ด้านอรรถัญญาตา ควรจัดมีประชุมคณะสงฆ์ การสัมมนาหรืออบรมเพื่อสร้างแนวคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ในการบริหารงานคณะสงฆ์ให้ดีขึ้น ด้านอรรถัญญาตา พระสังฆาธิการควรวางตนให้เป็นที่ยอมรับของพระภิกษุสามเณร ด้านมัตตัญญาตา พระสังฆาธิการควรตระหนักและปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ด้านกาลัญญาตา พระสังฆาธิการควรให้ความสำคัญกับเรื่องของการปฏิบัติงาน โดยต้องคำนึงถึงประโยชน์ของคณะสงฆ์ด้านปรัสัญญาตา พระสังฆาธิการควรมีการออกเผยแผ่ธรรมะพบปะประชาชนจัดการปฏิบัติธรรม หรือสร้างกิจกรรมให้มีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดความสามัคคี และด้านบุคคลปโรปรัญญาตา ควรมีการแต่งตั้งบุคลากรในตำแหน่งพระสังฆาธิการและเลขานุการให้เหมาะสมกับภาระงานของคณะสงฆ์

ระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นต่อการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอมะนัง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.71, S.D.=0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุง แก้ไข เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของสุบรรลุ เหตุผล (2561) พบว่า ภาพรวมของระดับภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา อยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะพบว่า ควรเป็นกัลยาณมิตรกับเพื่อนร่วมงานช่วยแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลา ในสถานศึกษา ควรแนะนำปรึกษาด้วยคำสุภาพปฏิบัติตามวาจาที่ให้ไว้แก่เพื่อนร่วมงาน เพื่อสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานการปฏิบัติในระดับต่ำที่สุด คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้าน มุฑิตา และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ดังนี้ 1) ควรเป็นกัลยาณมิตรกับเพื่อนร่วมงาน ช่วยแนะนำสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อบุคคลากรในสถานศึกษา 2) ควรให้คำแนะนำให้คำปรึกษาด้วยความสุภาพ ใ้วาจา ที่สุภาพ และปฏิบัติตามวาจาที่ให้ไว้แก่เพื่อนร่วมงาน 3) ควรเป็นที่ปรึกษาที่ดี ให้คำแนะนำแก่ เพื่อนร่วมงานเมื่อมีปัญหา ควรพิจารณาความดีความชอบของบุคคลากรในสถานศึกษาอย่างยุติธรรม 4) ควรวางใจเป็นกลางกลางกับบุคคลากร เพื่อสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน

2. ปัญหาและอุปสรรคภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ต่อการป้องปรามการแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลวังหงส์ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า 1) ผู้ปกครอง ท้องที่ควรเน้นให้เจ้าหน้าที่ ประชาชน ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่กำหนดไว้ในการป้อง ปรามแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2029 2) ผู้ปกครองท้องที่ควรแนะแนวทางในการ ปฏิบัติงานให้เจ้าหน้าที่ ประชาชน คิดหาวิธีการต่าง ๆ ในการป้องกัน/แก้ไขปัญหาโรคไวรัสโคโรนา 2019 3) ผู้ปกครองท้องที่ควรเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอความ คิดเห็นในการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 4) ผู้ปกครองท้องที่ควร มอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจให้เจ้าหน้าที่ เสมือนเป็นผู้นำคนหนึ่งในการป้อง ปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้นำท้องที่ มีความรู้ทางด้านภาวะ ผู้นำ การเป็นผู้นำที่ดี ทักษะของภาวะผู้นำที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. หน่วยงานภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้นำท้องที่ อาทิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีความรู้ในเรื่อง การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มากยิ่งขึ้น และการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3. หน่วยงานภาครัฐควรมีนโยบายจัดหาบุคลากรที่มีความสามารถในการบริหารจัดการหมู่บ้าน หรือบุคคลที่พร้อมจะเป็นผู้นำท้องที่ โดยมีความพร้อมทุก ๆ ด้าน อาทิ ด้านการบริหารบุคคล ด้านเทคโนโลยี และด้านความรู้ความสามารถทางด้านวุฒิการศึกษา และรู้จักพื้นที่ของตน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้นำท้องที่ หรือสำนักงานที่ว่าการอำเภอ ควรมีการจัดให้มีการอบรม ให้ความรู้ เรื่องภาวะผู้นำที่ดี การเป็นบุคคลสาธารณะ และหน้าที่ของผู้นำ ให้แก่ผู้นำท้องที่อย่างสม่ำเสมอ

2. ผู้นำท้องที่ หรือสำนักงานที่ว่าการอำเภอ ควรมีการจัดหา และเลือกสรรบุคคลที่มีความรู้ และให้ความรู้แก่ผู้นำท้องที่ ที่ได้รับคัดเลือกจากประชาชนในหมู่บ้าน ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน มีความเป็นผู้นำที่ดี และช่วยเหลือประชาชนอย่างเต็มที่ ตามที่ได้รับคัดเลือก

3. ผู้นำท้องที่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านได้แสดงความคิดเห็น ในข้อดี และข้อเสียของผู้นำเพื่อเป็นการปรับปรุงและแก้ไข ต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.). (2563). คำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด่วนที่สุด ที่ มท 0230/14601 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) ที่ 2/2563 ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2563.

ไชยะ เทพา (2564). ภาวะผู้นำทางการเมืองในยุคโควิด-19. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 4(3), 1027-1044.

พระอุดม อภิถาปน และคณะ. (2561). ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของพระราชาคณะ (จิต ตักขปญโญ) เจ้าคณะจังหวัดสงขลา. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 3(2), 31-43.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2560).

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักงาน
เลขาธิการวุฒิสภา.

สุบรรลุ เหตุผล. (2561). *ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระ*

ปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดมหาสารคาม.

(วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย

: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

A Survey of Tourists' Opinions Affecting the Selection of Souvenir Products in the Form of 3D Model Objects Harmonizing Buddhist Art

Khomkrit Jiraboot¹ Thada Titipattarakul² and Seatachai Jaihuek³

Received: January 09, 2023

Revised: September 18, 2023

Accepted: October 10, 2023

Abstract

The objective of this research article was to study and explore the factors affecting the selection of souvenir products in the form of 3D model objects harmonizing Buddhist art from Thai tourists. It was a conducting research by having 100 tourists answer questionnaires according to the tourist opinion survey form affecting the selection of souvenir products in the form of 3D model objects harmonizing Buddhist art using a purposive sampling from the sample population by using a questionnaire to assess satisfaction at 5 levels. The results of the survey of the target group of tourists were collected. It was found that 1) general information of the respondents were as follows 1.1) most of the respondents were female, 70 percent; 1.2) most respondents were between 51-60 years old, 33 percent; 1.3) most respondents had an income of 30,001 baht or more, 39 percent; 1.4) most respondents had a bachelor's degree or equivalent, 60 percent; 2) basic factors in the selection of souvenir products in Chiang Rai Province were found that 2.1) the design characteristics of souvenir products that were most desired were a simple design ($\bar{X}$ = 4.00); 2.2) the physical characteristics of the most desired souvenir products were

¹⁻³ Chiang Rai Rajabhat University

Corresponding author, e-mail: khomkrit@crru.ac.th, Tel. 096-3193220

to emphasize the beauty ($\bar{x}$ = 4.28); 2.3) the most desired type of souvenir products were jewelry with a value of $\bar{x}$ = 3.34; and 2.4) the most desired material was silver with a value of $\bar{x}$ = 3.75; and 3) factors that affected the selection of souvenir products in the form of 3D model objects found that 3.1) an important religious place in Mueang Chiang Rai District that tourists thought of first most was Wat Phra Kaew with a value of $\bar{x}$ = 3.42; 3.2) most respondents had a high level of demand for souvenir products related to superstitions, with a proportion of 35 percent; and 3.3) the area of superstition beliefs in souvenir products that respondents wanted to have for themselves were the aspect of good health, with a value of $\bar{x}$ = 4.22.

Keywords: Souvenir Products, Demand Survey, Chiang Rai Province, Buddhist Art, Buddhist Cultural Resources

การสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อสินค้าที่ระลึกประเภท วัตถุแบบจำลองสามมิติที่ประสานความเป็นพุทธศิลป์

คมกฤษ จิระบุตร¹ ธาดา ธิติภัทรกุล² และเศรษฐชัย ใจอี³

Received: January 09, 2023

Revised: September 18, 2023

Accepted: October 10, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสำรวจปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อสินค้าที่ระลึกประเภทวัตถุแบบจำลองสามมิติที่พุทธศิลป์จากกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย การดำเนินการวิจัยด้วยวิธีให้นักท่องเที่ยวตอบแบบสอบถามตามแบบฟอร์มการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อสินค้าที่ระลึกประเภทวัตถุแบบจำลองสามมิติที่พุทธศิลป์ จำนวน 100 คน ด้วยวิธีการสุ่มเก็บข้อมูลตัวอย่างแบบเจาะจงจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง ด้วยวิธีการใช้แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ 5 ระดับ ผลการรวบรวมแบบสำรวจกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยว ผลการวิจัย พบว่า 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 1.1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70 1.2) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 33 1.3) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีรายได้ที่ 30,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 39 และ 1.4) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 60 2) ปัจจัยพื้นฐานในการเลือกซื้อสินค้าที่ระลึกจังหวัดเชียงราย พบว่า 2.1) ลักษณะการออกแบบสินค้าที่ระลึกที่ต้องการมากที่สุด คือ ลักษณะการออกแบบที่เรียบง่าย ($\bar{X} = 4.00$) 2.2) ลักษณะทางกายภาพของสินค้าที่ระลึกที่ต้องการมากที่สุด คือ เน้นความสวยงาม ($\bar{X} = 4.28$) 2.3) ประเภทสินค้าที่ระลึกที่ต้องการมากที่สุด คือ ประเภทเครื่องประดับมีค่า $\bar{X} = 3.34$ และ 2.4) วัสดุที่ต้องการมากที่สุด คือ วัสดุเงินมีค่า $\bar{X} = 3.75$ และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อสินค้าที่ระลึกประเภทวัตถุแบบจำลอง

¹⁻³ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Corresponding author, e-mail: khomkrit@crru.ac.th, Tel. 096-3193220

สามมิติถึงพุทธศิลป์ พบว่า 3.1) ศาสนสถานสำคัญในเขตอำเภอเมืองเชียงรายที่นักท่องเที่ยวนึกถึงเป็นอันดับแรกมากที่สุด คือ วัดพระแก้วมีค่า $\bar{X} = 3.42$ 3.2) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีระดับความต้องการสินค้าที่ระลึกที่เกี่ยวข้องกับเรื่องโซกลางอยู่ในระดับมากมีสัดส่วนร้อยละ 35 และ 3.3) ด้านความเชื่อโซกลางในสินค้าที่ระลึกที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการมีให้แก่ตนเอง คือ ด้านสุขภาพแข็งแรง มีค่า $\bar{X} = 4.22$

คำสำคัญ: ผลิภัณฑ์สินค้าของที่ระลึก, สำรวจความต้องการ, จังหวัดเชียงราย, พุทธศิลป์, แหล่งวัฒนธรรมด้านพุทธสถาน

บทนำ

ในบริบทของจังหวัดเชียงรายในด้านการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงรายมีจุดแข็งในด้านดังต่อไปนี้ ทัศนียภาพในตัวจังหวัดมีความสวยงาม อากาศเย็นสบาย เป็นเมืองแห่งวัฒนธรรมและศิลปะทั้งดงามเป็นเอกลักษณ์และมีความหลากหลาย รวมทั้งเป็นประตูเชื่อมโยงการท่องเที่ยวสู่ประเทศเพื่อนบ้าน มีแหล่งมรดกโลกทั้งด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและเชิงนิเวศน์ และเนื่องจากอำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายมีแหล่งวัฒนธรรมด้านพุทธสถานอยู่ 7 แห่ง (นครินทร์ น้ำใจดี, 2563) ซึ่งโดยแต่เดิมผลิภัณฑ์สินค้าที่ระลึกประเภทพุทธศิลป์ที่ดึงดูดเอกลักษณ์หรือลักษณะทางสถาปัตยกรรมของพุทธสถาน มาสร้างเป็นผลิภัณฑ์ยังไม่เป็นที่ปรากฏมากนัก ทางผู้จัดทำจึงเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะทำให้พุทธสถานทั้ง 7 แห่งเป็นที่รู้จักมากขึ้น โดยการสร้างผลิภัณฑ์สินค้าที่ระลึกดังกล่าว ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น พุทธสถานในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เป็นหนึ่งในเหตุผลที่นักท่องเที่ยวหลงใหลเข้ามาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง จังหวัดเชียงรายมีรายได้จากการท่องเที่ยว 7,948.17 ล้านบาท (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย, 2564) ในช่วงปี พ.ศ. 2564 จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดในช่วงปีดังกล่าวทั้งหมด 1,389,418 คน (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย, 2564) โดยนักท่องเที่ยวที่มาเยือนในจังหวัดเชียงรายชื่นชอบการท่องเที่ยวในรูปแบบเชิงวัฒนธรรม และมักจะมีการซื้อของที่ระลึกหรือของฝากติดตัวไปด้วย (คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.), 2564) ผลิภัณฑ์สินค้าของที่ระลึกในจังหวัดเชียงราย สามารถจำแนกได้เป็นประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ สินค้าของที่ระลึกประเภทไม้แกะสลัก, เครื่องปั้นดินเผา, ของประดับตกแต่งบ้าน, ผ้าทอกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ, ชา, กาแฟ,

เครื่องประดับเงิน, และเครื่องรางความเชื่อต่าง ๆ ผลิตภัณฑ์สินค้าของที่ระลึกเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในภาคการท่องเที่ยวและเปรียบเสมือนตัวแทนของน้ำใจและความสัมพันธ์อันดี แต่ในปัจจุบันสินค้าของที่ระลึกมีสภาพปัญหาดังต่อไปนี้คือ สินค้าของที่ระลึกมีการผลิตตัวสินค้าในรูปแบบเดิม ๆ ซ้ำ ๆ ออกมาจล้นตลาดและราคาไม่เหมาะสมกับต้นทุน รวมถึงสินค้าของที่ระลึกในปัจจุบันยังไม่สะท้อนอัตลักษณ์หรือเอกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวและไม่สามารถสร้างเสน่ห์ดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนให้ตัดสินใจซื้อเพื่อเก็บเอาไว้เป็นความทรงจำและความประทับใจ (อติคุณ เสรามัญ และคณะ, 2564) จำเป็นต้องมีการสำรวจความต้องการผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากนักท่องเที่ยวที่มาเยือนในจังหวัดเชียงราย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาสินค้าของที่ระลึกที่มีอยู่ในจังหวัดเชียงรายให้มีเอกลักษณ์ที่ชัดเจนและเผยแพร่วิธีการดำเนินงานวิจัยฉบับนี้ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวและส่งเสริมเศรษฐกิจของผลิตภัณฑ์สินค้าของที่ระลึกให้มีความหลากหลาย

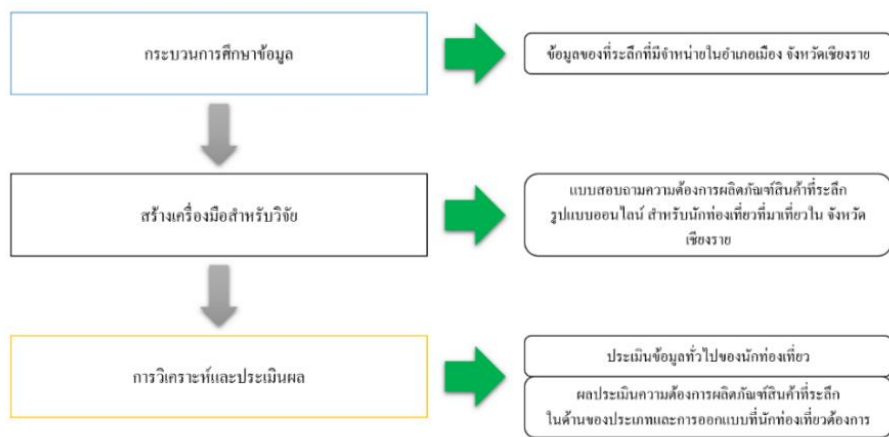
วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาและสำรวจปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อสินค้าของที่ระลึกประเภทวัตถุดิบจำลองสามมิติที่งพุทธศิลป์จากกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการสำรวจความต้องการผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีกระบวนการ 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ขั้นตอนการศึกษาและรวบรวมข้อมูล 2) ขั้นตอนการจัดเตรียมข้อมูลสำหรับสร้างแบบสอบถาม 3) ขั้นตอนการประเมินผลความต้องการและความพึงพอใจผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกจากนักท่องเที่ยว การสำรวจความต้องการผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย จำนวน 100 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อตอบแบบสอบถามความต้องการผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกและประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนการศึกษาและรวบรวม

การศึกษาข้อมูลได้ดำเนินการโดยเริ่มศึกษาข้อมูลของที่ระลึกที่มีในตัวอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ในเบื้องต้นและต่อมาผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกที่สำคัญใน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ ณ ห้างสรรพสินค้า เซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย, บ้านดำ, วัดห้วยปลากั้ง, วัดร่องขุน และ ย่านไนท์บาร์ชาเชียงราย



ภาพที่ 1 ขั้นตอนการศึกษาและรวบรวม

ขั้นตอนการจัดเตรียมข้อมูลสำหรับการสร้างแบบสอบถาม

ภายหลังขั้นตอนการศึกษาและรวบรวม ขั้นตอนถัดไปเป็นกระบวนการสร้างแบบสอบถามออนไลน์สำหรับสำรวจความต้องการผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึก ซึ่งผู้วิจัยได้เตรียมข้อมูลเป็น 3 ส่วนหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีทั้งหมด 5 ส่วนย่อย ประกอบด้วย เพศ อายุ ภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน
2. ประเมินประเภทและลักษณะการออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกที่ต้องการ
3. ประเมินศาสนสถานที่เป็นที่รู้จักและประเมินความต้องการของที่ระลึกด้านโซกลางในด้านต่าง ๆ

ขั้นตอนการประเมินความต้องการผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึก

การประเมินความต้องการผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายจำนวน 100 คน โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็นหลักที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนาและสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในรูปแบบใหม่ ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 คือข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามและภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นที่ 2 ประเภทและลักษณะการออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกที่ต้องการ ประกอบด้วย ประเภทของผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกที่ต้องการ รูปแบบลักษณะการออกแบบที่ต้องการ วัสดุที่ต้องการ และลักษณะทางกายภาพของสินค้าที่ระลึก

ประเด็นที่ 3 ประเมินศาสนสถานที่เป็นที่รู้จักและประเมินความต้องการของที่ระลึกด้านโซกลางในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ลำดับผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกเชียงรายที่ประชาชนความเป็นพุทธศักราชที่เป็นที่นิยม ระดับความต้องการผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกที่เกี่ยวข้องกับเรื่องโซกลาง ด้านความเชื่อโซกลางที่ต้องการมีให้แก่ตนเอง และศาสนสถานสำคัญในเขตอำเภอเมืองเชียงรายที่นักท่องเที่ยวนึกถึงเป็นอันดับแรก

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ประมวลข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 นักท่องเที่ยวที่ประเมินความต้องการผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึก โดยจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. หญิง	70	70.00
2. ชาย	30	30.00
รวม	100	100.00

ตารางที่ 2 นักท่องเที่ยวที่ประเมินความต้องการผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึก โดยจำแนกอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. 51 - 60 ปี	33	33.00
2. 41 - 50 ปี	20	20.00
3. 21 - 30 ปี	19	19.00
4. ต่ำกว่า 20 ปี	12	12.00
5. มากกว่า 60 ปี	12	12.00
6. 31 - 40 ปี	4	4.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าผู้ประเมินความต้องการผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึก ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 12 ผู้ที่มีอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 19 ผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 4 ผู้ที่มีอายุ 41-50 ปีคิดเป็นร้อยละ 20 ผู้ที่มีอายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 33 ผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 12

ตารางที่ 3 นักท่องเที่ยวที่ประเมินความต้องการผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึก โดยจำแนกตามช่วงรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน(บาท)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. 30,001 ขึ้นไป	39	39.00
2. น้อยกว่า 5,000	16	16.00
3. 15,001 - 20,000	14	14.00
4. 10,001- 15,000	12	12.00
5. 5,000 - 10,000	10	10.00

รายได้ต่อเดือน(บาท)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
6. 25,001 - 30,000	7	7.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าผู้ประเมินความต้องการผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึก ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 16 ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10 ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12 ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14 ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7 ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 30,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 39

ตารางที่ 4 นักท่องเที่ยวที่ประเมินความต้องการผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึก โดยจำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค (ภาค)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ภาคเหนือ	60	60.00
2. ภาคกลาง	35	35.00
3. ภาคใต้	5	5.00
รวม	100	100.00

ตารางที่ 5 นักท่องเที่ยวที่ประเมินความต้องการผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึก โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	67	67.00
2. ระดับปริญญาโท	20	20.00
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	13	13.00
รวม	100	100.00

ตอนที่ 2 ประเมินประเภทและลักษณะการออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกที่ต้องการ

ตารางที่ 6 ผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกเชิงรายประเภทที่มีความเป็นพุทธศิลป์ที่นิยมซื้อเป็นของฝาก

ประเภทของสินค้าที่ระลึก	จำนวนคน
1. รูปวาดประเภทต่าง ๆ ของอาจารย์ถวัลย์ ดัชนี	70.00

ประเภทของสินค้าที่ระลึก	จำนวนคน
2. รูปวาดที่จำหน่ายเป็นภาพพิมพ์ต่าง ๆ ของอาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์	62.00
3. พระพุทธรูปไม้แกะสลักต่าง ๆ	59.00
4. เครื่องเงินของดอยธิเบศร์ ดัชนี	53.00
5. องค์ท้าวเวสสุวรรณ	48.00
6. ของที่ระลึกประเภทพุทธศิลป์พระพิฆเนศ	43.00
7. พระยอดขุนพล *	39.00
8. พระพุทธมหามณีรัตน	32.00
9. พู่ไม้จันทน์เจ้าแม่กวนอิม	26.00
10. เจ้าแม่กวนอิมองค์จำลองปางพบโชค	22.00
11. เข็มกลัดเจ้าแม่กวนอิม	15.00
12. เครื่องเงินของวัดร่องขุน	9.00
13. ชุดเหรียญสุริยะ บ้านดำ	6.00
14. ลูกประคำขาวของวัดห้วยปลากั้ง	4.00
รวม	100.00

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่าผู้ประเมินต้องการสินค้าที่ระลึกเชิงรายประเภทที่มีความเป็นพุทธศิลป์ที่นิยมซื้อเป็นของฝาก 10 อันดับแรกดังนี้ รูปวาดประเภทต่าง ๆ ของอาจารย์ถวัลย์ ดัชนี, รูปวาดที่จำหน่ายเป็นภาพพิมพ์ต่าง ๆ ของอาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์, พระพุทธรูปไม้แกะสลักต่าง ๆ, เครื่องเงินของ ดอยธิเบศร์ ดัชนี, องค์ท้าวเวสสุวรรณ, ของที่ระลึกประเภทพุทธศิลป์พระพิฆเนศ, พระยอดขุนพล, พระพุทธมหามณีรัตน, พู่ไม้จันทน์เจ้าแม่กวนอิม, เจ้าแม่กวนอิมองค์จำลองปางพบโชค ส่วนอันดับที่ 10, 11, 13 และ 14 คือของที่ระลึกที่ถูกแนะนำโดยนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว ณ สถานที่ที่ผู้จัดทำได้ลงไปเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

ตารางที่ 7 ลักษณะการออกแบบที่นักท่องเที่ยวที่ต้องการ

ลักษณะการออกแบบ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เรียบง่าย	4.00	0.95	มาก

ลักษณะการออกแบบ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2. นามัย	3.74	1.06	ปานกลาง
3. สมจริง	3.66	1.06	ปานกลาง
4. หรุษรา	3.60	1.06	ปานกลาง
5. การ์ตูนน่ารัก	3.46	1.10	ปานกลาง
6. กึ่งสมจริง	3.33	1.06	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่าผู้ประเมินต้องการลักษณะการออกแบบที่มีลักษณะเรียบง่าย มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$), การออกแบบนามัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.74$), การออกแบบสมจริงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.66$), การออกแบบหรุษราอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.60$), การออกแบบการ์ตูนน่ารักอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$), การออกแบบการ์ตูนน่ารักอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$)

ตารางที่ 8 วัสดุสำหรับนำไปสร้างผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวที่ประเมินต้องการ

วัสดุที่ใช้ในการผลิต	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. วัสดุเงิน	3.75	1.09	ปานกลาง
2. ไม้	3.72	1.07	ปานกลาง
3. เรซิน	3.54	1.13	ปานกลาง
4. โลหะบริสุทธิ์อย่างดี	3.52	1.08	ปานกลาง
5. พลาสติกหล่ออย่างดี	3.41	1.18	ปานกลาง
6. ทอง	3.35	1.24	ปานกลาง
7. โลหะผสม	3.31	1.11	ปานกลาง
8. ดินเผา	3.25	1.11	ปานกลาง
9. ปูนหล่อ	2.91	1.09	น้อย

จากตารางที่ 8 จะเห็นได้ว่า ผู้ประเมินมีความต้องการวัสดุที่ใช้ในการผลิต เป็นวัสดุเงินอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.75$), วัสดุไม้มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.72$), วัสดุเร

ขึ้นมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.54$), วัสดุโลหะบริสุทธิ์อย่างดี ความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.52$), วัสดุพลาสติกหล่ออย่างดี ความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$), วัสดุทอง ความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$), วัสดุโลหะผสม ความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$), วัสดุดินเผา ความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$), วัสดุปูนหล่อ ความต้องการอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.91$)

ตารางที่ 9 ลักษณะทางกายภาพของผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวที่ประเมินต้องการ

ลักษณะทางกายภาพของผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึก	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เน้นความสวยงาม	4.28	0.80	มาก
2. พกพาสะดวก	4.16	0.95	มาก
3. มีฟังก์ชันใช้งานได้ในตัว	4.12	0.94	มาก
4. เป็นเครื่องรางนำโชค	3.61	1.24	ปานกลาง
5. มีขนาดใหญ่	2.56	1.06	น้อย

จากตาราง ที่ 9 จะเห็นได้ว่า ผู้ประเมินมีความต้องการลักษณะทางกายภาพของผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึก ดังนี้ เน้นความสวยงามอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$), พกพาสะดวกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$), มีฟังก์ชันใช้งานได้ในตัวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$), เป็นเครื่องรางนำโชคอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.61$), มีขนาดใหญ่อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.56$)

ตารางที่ 10 ประเภทผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวที่ประเมินต้องการ

ประเภทผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึก	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เครื่องประดับ	3.34	1.25	ปานกลาง
2. ของนำโชค, ของขลัง	3.25	1.27	ปานกลาง
3. ของตกแต่งโต๊ะทำงาน	3.21	1.09	ปานกลาง
4. ของตกแต่งบ้าน	3.20	1.12	ปานกลาง
5. แบบจำลองตั้งโชว์	2.95	1.12	น้อย

จากตาราง ที่ 10 จะเห็นได้ว่า ผู้ประเมินมีความต้องการประเภทยุติกรรมที่สั้นค่าที่ระลึก ดังนี้ ประเภทเครื่องประดับมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$), ประเภทของนาฬิกา, ของขลังอยู่ในระดับมีความต้องการปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$), ประเภทของตกแต่งโต๊ะทำงานมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$), ประเภทของตกแต่งโต๊ะบ้านมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$), ประเภทแบบจำลองตั้งโชว์มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.56$)

ตอนที่ 3 ประเมินศาสนสถานที่เป็นที่รู้จักและประเมินความต้องการของที่ระลึกด้านโชคลางในด้านต่าง ๆ

ตารางที่ 11 รายชื่อศาสนสถานสำคัญในเขตอำเภอเมืองเชียงรายที่นักท่องเที่ยวนึกถึงเป็นอันดับแรก

รายชื่อศาสนสถานสำคัญ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. วัดพระแก้ว	3.42	1.44	ปานกลาง
2. วัดพระสิงห์	3.30	1.43	ปานกลาง
3. วัดมิ่งเมือง	2.78	1.38	น้อย
4. วัดงามเมือง	2.67	1.38	น้อย
5. วัดศรีเกิด	2.65	1.31	น้อย
6. วัดกลางเวียง	2.56	1.20	น้อย
7. วัดมุงเมือง	2.53	1.22	น้อย

จากตารางที่ 11 จะเห็นได้ว่า ผู้ประเมินนึกถึงศาสนสถานสำคัญเป็นอันดับแรก ดังนี้ วัดพระแก้วอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$), วัดพระสิงห์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$), วัดมิ่งเมืองอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.78$), วัดงามเมืองอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.67$), วัดศรีเกิดอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.65$), วัดกลางเวียงอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.56$), วัดมุงเมืองอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.53$)

ตารางที่ 12 ผลประเมินระดับความต้องการผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกที่เกี่ยวข้องกับเรื่องโชคลาง

ระดับความต้องการสินค้าที่ระลึกด้านโชคลาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มาก	35	35.00
2. น้อย	23	23.00

ระดับความต้องการสินค้าที่ระลึกด้านโซคกลาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ปานกลาง	21	21.00
4. น้อยที่สุด	13	13.00
5. มากที่สุด	8	8.00
รวม	100	100.00

จากตาราง ที่ 12 จะเห็นได้ว่าผู้ประเมินมีระดับความต้องการสินค้าที่ระลึกด้านโซคกลาง ผู้ที่มีระดับความต้องการมาก คิดเป็นร้อยละ 35, ผู้ที่มีระดับความต้องการน้อย คิดเป็นร้อยละ 23, ผู้ที่มีระดับความต้องการปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 21, ผู้ที่มีระดับความต้องการน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13, ผู้ที่มีระดับความต้องการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8

ตารางที่ 13 ผลประเมินด้านความเชื่อโซคกลางในสินค้าที่ระลึกที่ต้องการมีให้แก่ตนเอง

รายชื่อด้านโซคกลางที่ต้องการเสริม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สุขภาพแข็งแรง	4.22	1.25	มาก
2. ความสุข / ความสงบในจิตใจ / สติ	4.17	1.30	มาก
3. ความร่ำรวย เงินทอง	3.89	1.38	ปานกลาง
4. อำนาจ บารมี ชื่อเสียง ความสำเร็จ	3.71	1.34	ปานกลาง
5. เสน่หา ความรัก	3.36	1.32	ปานกลาง
6. แคล้วคลาด ปกป้องสิ่งชั่วร้าย	2.91	1.31	น้อย

จากตาราง ที่ 13 ผู้ประเมินมีความต้องการด้านความเชื่อโซคกลางที่ต้องการมีให้แก่ตนเอง ดังต่อไปนี้ สุขภาพแข็งแรงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$), ความสุข / ความสงบในจิตใจ / สติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$), ความร่ำรวย เงินทอง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.89$), อำนาจ บารมี ชื่อเสียง ความสำเร็จ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.71$), เสน่หา ความรัก อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$), แคล้วคลาด ปกป้องสิ่งชั่วร้าย อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.91$)

จากการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อสินค้าที่ระลึกประเภทวัตถุดิบจำลองสามมิติถึงพุทธศิลป์จากกลุ่มนักท่องเที่ยวไทย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อสินค้าที่ระลึกมีดังต่อไปนี้

1. รายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้ต่อเดือน 30,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 39
2. ลักษณะการออกแบบ พบว่า ลักษณะการออกแบบ เรียบง่าย มีความต้องการจากผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, $S.D.=0.95$)
3. วัสดุสำหรับใช้ในการผลิตสินค้าที่ระลึก พบว่า วัสดุเงินได้รับความต้องการจากผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด มีความต้องการจากนักท่องเที่ยงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.75$, $S.D.=1.09$)
4. ลักษณะทางกายภาพของผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกที่ได้รับความต้องการจากผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ เน้นความสวยงาม ($\bar{X} = 4.28$, $S.D.=0.80$)
5. ประเภทสินค้าที่ระลึก พบว่า ประเภทเครื่องประดับได้รับความต้องการจากผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด มีความต้องการจากผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, $S.D.=1.25$)
6. ด้านความเชื่อโชคลางในสินค้าที่ระลึกที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการมีให้แก่ตนเอง พบว่าด้านสุขภาพมีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, $S.D.=1.25$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาและสำรวจปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อสินค้าที่ระลึกประเภทวัตถุดิบจำลองสามมิติถึงพุทธศิลป์จากกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70 ส่วนมากอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 33 ส่วนมากมีรายได้ที่ 30,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 39 และมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 60 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร วิชัยดิษฐ์ (2559) พบว่า พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวชาวไทย : กรณีศึกษา เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.0 แต่ไม่สอดคล้องในประเด็นของอายุ และรายได้ ที่พบว่า ตามอายุส่วนใหญ่ อายุ 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.0 และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ

31.0 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานที่ที่ทำการศึกษาวิจัย มีความแตกต่างกัน งานที่นำมาอภิปรายเป็น แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่มีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนที่น่าสนใจ ใกล้ กับกรุงเทพมหานคร สะดวกกับการเดินทางมาท่องเที่ยว และยังมีผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งเครื่องอุปโภค บริโภค ที่มีความหลากหลายและมีความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนมากมาย ซึ่งถือเป็นจุดขายของ เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีจึงทำให้ได้รับความสนใจจากกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงานมากกว่า ขณะที่ ปัจจัยพื้นฐานในการเลือกซื้อสินค้าที่ระลึกจังหวัดเชียงราย พบว่า 1) ลักษณะการออกแบบสินค้าที่ ระลึกที่ต้องการมากที่สุด คือ ลักษณะการออกแบบที่เรียบง่าย ($\bar{X} = 4.00$) 2) ลักษณะทางกายภาพ ของสินค้าที่ระลึกที่ต้องการมากที่สุด คือ เน้นความสวยงาม ($\bar{X} = 4.28$) 3) ประเภทสินค้าที่ระลึกที่ ต้องการมากที่สุด คือ ประเภทเครื่องประดับมีค่า ($\bar{X} = 3.34$) และ 4) วัสดุที่ต้องการมากที่สุด คือ วัสดุเงินมีค่า ($\bar{X} = 3.75$) ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริชนก อินทสุวรรณ์ และอรณิข สาครินทร์ (2562) พบว่า พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าที่ระลึกของนักท่องเที่ยว ในเขตย่านเมืองเก่า จังหวัด สงขลา ลำดับแรก คือ ด้านผลิตภัณฑ์โดยรวมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 อยู่ในระดับมาก โดยความ สวยงามของรูปแบบผลิตภัณฑ์โดยรวมค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.31 อยู่ในระดับที่มากที่สุด และปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจซื้อจากคุณสมบัติและประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มนักท่องเที่ยวจังหวัดสงขลาได้เน้นไปที่การซื้อของที่สวยและสามารถนำไปใช้ ประโยชน์ได้มากกว่า ขณะที่สินค้ากลุ่มพุทธศิลป์มีคุณประโยชน์ทางจิตใจ และเหมาะสมกับการเก็บ สะสมมากกว่า

องค์ความรู้ใหม่

ในปัจจุบัน รายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยวมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อ ของผลิตภัณฑ์ สินค้าที่ระลึก ยิ่งรายได้ต่อเดือนสูงนั้นหมายความว่า ประเภทของผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกที่ นักท่องเที่ยวเลือกซื้อจะเป็นของที่ระลึกที่มีราคาสูงเช่นกัน นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ สินค้าที่ระลึก ที่มีลักษณะการออกแบบที่มีลักษณะเรียบง่ายมากที่สุด นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกซื้อ ผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึก ที่มีลักษณะทางกายภาพของสินค้าที่ระลึก คือ เน้นความสวยงามมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.). (2564). แผนพัฒนาภาคเหนือ พ.ศ. 2560-2565. (2562). มติ ก.บ.ภ. ครั้งที่ 2/2562 วันที่ 2 ธันวาคม 2562. เข้าถึงได้จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=9857
- นครินทร์ น้ำใจดี. (2563). การสำรวจและศึกษาภาพรวมทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่สำคัญในเขตย่านเมืองเก่าเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ*, 13(1), 37-47.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย. (2564). รายได้จากผู้เยี่ยมชมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ปี 2562-2564. เข้าถึงได้จาก <https://www.mots.go.th/news/category/630>
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย. (2564). สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ปี 2562-2564. เข้าถึงได้จาก <https://www.mots.go.th/news/category/632>
- สิริชนก อินทสุวรรณ์ และอรณิชา สาครินทร์. (2562). พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าที่ระลึกของนักท่องเที่ยวในเขตย่านเมืองเก่า จังหวัดสงขลา. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ*, 1(2), 79-86.
- สุภาพร วิชัยดิษฐ์. (2559). พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวชาวไทย : กรณีศึกษา เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 10(1), 166-179.
- อติคุณ เสร้ามัญ และคณะ. (2564). การพัฒนาสินค้าของที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(4), 306-318.

Principles of Sustainable Future Life Management

Anan Jitaree¹ Surachate Kumjai² and Denphum Aintawang³

Received: January 05, 2023

Revised: August 27, 2023

Accepted: October 10, 2023

Abstract

This academic article aimed to present 3 important issues related to sustainable management of life in the future, namely 1) background and situation of the Coronavirus or COVID 19 in Thailand; 2) management concepts, theories and related Buddhaddhamma; and 3) principles of sustainable future life management. It was found that the outbreak of the 2019 Coronavirus disease started in Wuhan, China, on December 30, 2019. Infected people had symptoms within 14 days. A person infected with the virus in Thailand was discovered to be a Chinese national who arrived in Bangkok on a flight from Wuhan on January 17, 2020. It was entering the era of living with the outbreak like today. At present, Thailand has entered a new normal life style with many changes in various dimensions. The appropriate management concept and theory were to define five administrative duties with the abbreviation "POCCC". The appropriate principle was Iddhipata 4. The principles of sustainable life management in the future must use the concept of defining 5 management duties, integrated with Iddhipada 4. At present, sustainable life management must emphasize the importance of living together in all aspects, both

¹⁻³ Nakhon Nan Buddhist College

Corresponding author, e-mail: jitaree2559@gmail.com, Tel. 088-7363044

personal health and environment to lead to sustainable future life management principles.

Keywords: Management Principles, Sustainability, Iddhipada 4

หลักการบริหารชีวิตในอนาคตอย่างยั่งยืน

อนันต์ จิตอารี¹ สุรเชษฐ์ คำใจ² และเด่นภูมิ อินตะวัง³

Received: January 05, 2023

Revised: August 27, 2023

Accepted: October 10, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งนำเสนอประเด็นสาระสำคัญ 3 ประการ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารชีวิตในอนาคตอย่างยั่งยืน คือ 1) ความเป็นมาและสถานการณ์ไวรัสโคโรนา หรือ COVID 19 ในประเทศไทย 2) แนวคิด ทฤษฎีการบริหาร และพุทธธรรมที่เกี่ยวข้อง และ 3) หลักการบริหารชีวิตในอนาคตอย่างยั่งยืน พบว่า การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มต้นที่นครอู่ฮั่น ประเทศจีน ตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม 2562 ผู้ที่ติดเชื้อจะมีอาการภายใน 14 วัน และเริ่มค้นพบผู้ติดเชื้อไวรัสในประเทศไทยซึ่งเป็นคนจีนที่เดินทางมาถึงกรุงเทพมหานครโดยเที่ยวบินจากนครอู่ฮั่น ในวันที่ 17 มกราคม 2563 และมีการเข้าสู่ยุคของการอยู่ร่วมกับการระบาดดังเช่นปัจจุบัน โดยปัจจุบันประเทศไทยเข้าสู่รูปแบบชีวิตปกติใหม่อันมีการปรับเปลี่ยนมิติต่าง ๆ มากมาย แนวคิด ทฤษฎีการบริหารที่เหมาะสม คือ การกำหนดหน้าที่ทางการบริหารจัดการไว้ 5 ประการ มีตัวย่อว่า “POCCC” หลักธรรมที่เหมาะสม คือ หลักอิทธิบาท 4 โดยหลักการบริหารชีวิตในอนาคตอย่างยั่งยืนนั้นต้องใช้แนวคิดการกำหนดหน้าที่ทางการบริหารจัดการไว้ 5 ประการ บูรณาการกับหลักอิทธิบาท 4 ประการ ในปัจจุบันการบริหารชีวิตอย่างยั่งยืนนั้นต้องเน้นความสำคัญของการอยู่ร่วมกันทั้งด้านสุขภาวะส่วนบุคคล และด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การได้หลักการบริหารชีวิตในอนาคตอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: หลักการบริหาร, ความยั่งยืน, หลักอิทธิบาท 4

¹⁻³ วิทยาลัยสงฆ์นครน่านฯ

Corresponding author, e-mail: jitaree2559@gmail.com, Tel. 088-7363044

บทนำ

การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือ 2019-nCoV จากประเทศจีน นับจากที่มีการรายงานครั้งแรกเมื่อ 31 ธันวาคม ค.ศ. 2019 นั้น พบผู้ป่วยโรคปอดอักเสบที่ไม่รู้สาเหตุในเมืองอู่ฮั่นเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ต่อมาได้มีการรายงานเป็นทางการเมื่อ 3 มกราคม ค.ศ. 2020 ว่าโรคปอดอักเสบที่ระบาดที่อู่ฮั่น มีสาเหตุจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (Novel Coronavirus 2019, 2019-nCoV) (พิเชษฐ บัญญัติ, 2563) และพบการแพร่เชื้อจากคนสู่คนได้ ดังนั้นประเทศจีนจึงได้ทำการสืบสวนหาแหล่งแพร่เชื้อของการระบาดในครั้งนี้อย่างเร่งด่วน และทุกภาคส่วนต่างร่วมกันหาวิธีและดำเนินการป้องกันแก้ไขและเยียวยาผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสถานการณ์ของประเทศไทยเริ่มคลี่คลายในช่วงแรกและได้มีการระบาดครั้งสองด้วยการที่ประเทศไทยผ่านประสบการณ์มาจากครั้งที่หนึ่ง ทำให้คนไทยไม่ตื่นตระหนกเกินไป แต่ผลกระทบยังคงมีผลเชิงลบอย่างต่อเนื่อง ทั้งมิติทางสังคม การศึกษา เศรษฐกิจ และการปฏิบัติงานในองค์กร ซึ่งการแพร่ระบาดของโควิด-19 นอกจากจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพแล้วยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอีกด้วย ล่าสุดธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ประกาศลดประมาณการการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยในปี 2020 มาอยู่ที่ -5.3% ซึ่งนับว่าต่ำที่สุดตั้งแต่วิกฤตต้มยำกุ้งซึ่งอยู่ที่ -7.6% และหากย้อนไปยังวิกฤติแฮมเบอร์เกอร์ยังหดตัวเพียง -0.7% เท่านั้น นับว่าเป็นผลกระทบที่รุนแรงมาก ถึงแม้ปัจจุบันประเทศไทยหรือสังคมโลกจะอยู่ในช่วงที่สถานการณ์ที่ดีหรือช่วงหลังการระบาดโควิดอันนิยามว่า New Normal เป็นคำที่ถูกบัญญัติขึ้นมาใหม่ โดยมีความหมายว่า “ความปกติใหม่ รากฐานชีวิตหรือรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบใหม่” ซึ่ง New Normal สามารถนำมาปรับใช้ได้หลายบริบทในการดำเนินชีวิต เช่น วิธีคิด การสื่อสาร วิถีปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เป็นต้น ซึ่งหากมีการบริหารจัดการชีวิตในอนาคตอย่างยั่งยืนนั้นอาจเป็นประเด็นที่น่าสนใจอันจะทำให้ผู้อ่านจุดประกายความคิดเพื่อการใช้ชีวิตที่ดีต่อไป

บทความนี้ผู้เขียนและคณะจึงเสนอแนะให้มีการนำเอาหลักพุทธศาสนาสอนอย่างที่เราเรียกว่า “พุทธธรรม” นำมาปรับใช้ในการบริหารชีวิตหลังวิกฤตไวรัสโควิด 2019 (COVID 19) หรือยุค New Normal ทั้งนี้เพื่อผู้อ่านดำเนินชีวิตให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดและมีความสุขอย่างยั่งยืน โดยผู้เขียนกำหนดวัตถุประสงค์บทความวิชาการนี้ ดังนี้ เพื่อศึกษาค้นคว้าสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อเสนอแนวคิด ทฤษฎีการบริหาร และ

หลักธรรมที่เกี่ยวข้อง และเพื่อนำเสนอหลักการบริหารชีวิตในอนาคตอย่างยั่งยืน ดังจะนำเสนอต่อไป

เนื้อเรื่อง

ความเป็นมาและสถานการณ์ไวรัสโคโรนา หรือ COVID 19 ในประเทศไทย

ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล (ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล, 2565) ได้กล่าวว่า การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (novel coronavirus 2019, 2019-nCoV) ที่ก่อโรคปอดอักเสบ (Pneumonia) ในเมืองอู่ฮั่น (Wuhan) มณฑลหูเป่ย์ (Hubei) ประเทศจีน เริ่มจากช่วงปลายปี ค.ศ. 2019 จนถึงปัจจุบัน โดยในช่วงแรกคาดว่าเป็นการติดเชื้อจากสัตว์สู่คน เมื่อมีข่าวการระบาดนี้ ทั่วโลกก็เฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด เพราะมีประสบการณ์มาจากโรคทางเดินหายใจร้ายแรงที่เกิดจากไวรัสโคโรนา ได้แก่ โรคซาร์ (Severe Acute Respiratory Syndrome, SARS) ที่ระบาดในช่วงปี ค.ศ. 2002-2003 ซึ่งมีสาเหตุจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ SARS-CoV ที่เป็นไวรัสโคโรนาข้ามสปีชีส์จากค้างคาวผ่าน Civet Cat (ชะมด) มาติดเชื้อในคน โดยเริ่มระบาดจากประเทศจีนและกระจายไปทั่วโลก มีผู้ติดเชื้อกว่าแปดพันคน อัตราการตายร้อยละ 10 และเพิ่มเป็นร้อยละ 50 ในผู้สูงอายุ ต่อมาในปี ค.ศ. 2012-2014 ก็มีการระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ชื่อ Middle East Respiratory Syndrome Coronavirus (MERS-CoV) ที่เป็นไวรัสโคโรนาข้ามสปีชีส์จากค้างคาวผ่านอูฐมาติดเชื้อในคน เริ่มจากผู้ป่วยในประเทศซาอุดีอาระเบีย มีผู้ติดเชื้อรวม 1,733 คน อัตราการตายร้อยละ 36

ไวรัสโคโรนา เป็นไวรัสที่มีขนาดใหญ่ที่สุดที่มีสารพันธุกรรมเป็นอาร์เอ็นเอ และมีเปลือกหุ้มด้านนอกที่ประกอบด้วยโปรตีนคลุมด้วยกลุ่มคาร์โบไฮเดรตเป็นปุ่ม ๆ (Spikes) ยื่นออกไปจากอนุภาคไวรัส ทำให้เมื่อดูด้วยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน จะเห็นเป็นเหมือนมงกุฎ (ภาษาละติน Corona แปลว่า Crown หรือมงกุฎ) ล้อมรอบ จึงเป็นที่มาของชื่อเชื้อไวรัสในกลุ่มนี้ที่มีสมาชิกหลากหลาย ติดเชื้อง่ายได้ทั้งในคน และสัตว์หลายชนิด เช่น สัตว์ปีก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม (ม้า วัว แมว สุนัข ค้างคาว กระจง หู อูฐ และสัตว์ป่าอื่น ๆ) และสัตว์เลื้อยคลาน เช่น งู ดังนั้น ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ที่ก่อโรคในสัตว์ทั้งระบบทางเดินหายใจและทางเดินอาหาร อาจแพร่มาสู่คนและก่อโรคในคนได้ (Zoonotic Infection) ไวรัสโคโรนาถูกแบ่งเป็น 4 ยีนส์คือ Alphacoronavirus,

Betacoronavirus, Gammacoronavirus และ Deltacoronavirus โดยไวรัสโคโรนาที่ก่อโรคในคนที่ทำให้มีอาการของระบบทางเดินหายใจที่ไม่รุนแรง และมักมีการติดเชื้อแบบไม่มีอาการ จัดอยู่ในยีนส์ Alphacoronavirus ส่วนไวรัสโคโรนาที่ก่อโรครุนแรงในคนและข้ามสปีชีส์มาจากสัตว์ เช่น SARS-CoV และ MERS-CoV จัดอยู่ในยีนส์ Betacoronavirus และมีสารพันธุกรรมเป็นอาร์เอ็นเอ จึงมีโอกาสกลายพันธุ์สูง และสามารถก่อการติดเชื้อข้ามสปีชีส์ได้มากขึ้นในสถานที่ที่นำสัตว์เหล่านี้มาอยู่รวมกันอย่างหนาแน่น ดังเช่น ในตลาดค้าสัตว์เพื่อเป็นอาหาร ที่เป็นแหล่งแพร่เชื้อ SARS-CoV จาก Civet Cat สุนัข

สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือ 2019-nCoV จากประเทศจีน นับจากที่มีการรายงานครั้งแรกเมื่อ 31 ธันวาคม ค.ศ. 2019 นั้น พบผู้ป่วยโรคปอดอักเสบที่ไม่รู้สาเหตุในเมืองอู่ฮั่นเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ต่อมาได้มีการรายงานเป็นทางการเมื่อ 3 มกราคม ค.ศ. 2020 ว่าโรคปอดอักเสบที่ระบาดที่อู่ฮั่น มีสาเหตุจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (novel coronavirus 2019, 2019-nCoV) และพบการแพร่เชื้อจากคนสู่คนได้ ดังนั้นประเทศจีนจึงได้ทำการสืบสวนหาแหล่งแพร่เชื้อของการระบาดในครั้งนี้อยู่ที่เมืองอู่ฮั่น จากผู้ติดเชื้อกลุ่มแรกที่เป็นคนงานและลูกค้าของตลาดขายส่งอาหารทะเลฮุานาน (Huanan Seafood Wholesale Market) โดยที่ตลาดสดนี้ นอกจากขายอาหารทะเลแล้ว ยังขายเนื้อสัตว์ และสัตว์ที่ใช้ทำอาหารที่ยังมีชีวิต เช่น เป็ด ไก่ ลา แกะ หมู อูฐ สุนัขจิ้งจอก งู แบดเจอร์ หนูอ้น เฮดจ์ฮอก แต่ระยะแรกตรวจไม่พบเชื้อ 2019-nCoV ในตัวอย่างตรวจจากสิ่งแวดล้อมและอาหารทะเลที่ได้จากตลาดขายส่งอาหารทะเลฮุานาน อย่างไรก็ตาม พบผู้ป่วยที่มีประวัติว่าไม่ได้เข้าไปที่ตลาดแห่งนี้เลย

รายงานผลการตรวจหาลำดับเบสของสารพันธุกรรมอาร์เอ็นเอส่วนเปลือก (Glycoprotein Spikes) ของเชื้อ 2019-nCoV (MN908947) ที่ได้จากผู้ป่วย พบว่าไวรัสนี้อยู่ในยีนส์ Betacoronavirus ซึ่งเป็นยีนส์เดียวกับ SARS-CoV และ MERS-CoV ซึ่งเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับสารพันธุกรรมของไวรัสโคโรนาจากคนและสัตว์ต่าง ๆ จำนวน 271 สายพันธุ์ พบว่าเชื้อ 2019-nCoV เป็นไวรัสที่เกิดจากการผสมสารพันธุกรรมระหว่างไวรัสโคโรนาของค้างคาวกับไวรัสโคโรนาของงูเห่า (Chinese Cobra, Naja Atra) จึงทำให้ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 นี้แพร่เชื้อข้ามสปีชีส์จากงูเห่ามายังคนได้ โดยเริ่มแรกจากคนงานและลูกค้าในตลาดเริ่มติดเชื้อก่อน และต่อมาเชื่อมีการกลายพันธุ์มากขึ้น จึงสามารถติดต่อจากคนสู่คน

ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับการรายงานของกรมควบคุมโรค (กรมควบคุมโรค, 2565) ที่ระบุว่า การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มต้นที่ประเทศจีน ตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม 2562 ต่อมาได้พบผู้ป่วยยืนยันในหลายประเทศทั่วโลก จำนวนผู้ป่วยยืนยันเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่น ฮองกง มาเก๊า ไต้หวัน เกาหลีใต้ สิงคโปร์ และญี่ปุ่น โดยพบผู้ป่วยรายใหม่ทั่วโลกเพิ่มขึ้นวันละประมาณ 1,000 ราย มีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นวันละประมาณ 100 ราย และพบอัตราการเสียชีวิตจากโรคประมาณร้อยละ 2 ซึ่งร้อยละ 26.4 ของผู้เสียชีวิตเป็นผู้สูงอายุ และผู้ที่มีโรคประจำตัวมีโอกาสเสี่ยงที่จะเสียชีวิตเพิ่มขึ้น โดยผู้ที่เป็นโรคหัวใจ มีอัตราการเสียชีวิตมากที่สุด ร้อยละ 10.5 รองลงมาคือ โรคเบาหวาน (ร้อยละ 7.3) และโรคระบบทางเดินหายใจเรื้อรัง (ร้อยละ 6.3) ขณะนี้มีหลักฐานการติดต่อจากคนสู่คน และพบมีการระบาดภายในประเทศ เพิ่มขึ้นหลายพื้นที่ ข้อมูลองค์การอนามัยโลก ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2563 พบมีรายงานการระบาดของโรครวม 35 ประเทศ 2 เขตบริหารพิเศษ ได้แก่ จีน ฮองกง มาเก๊า ไต้หวัน เกาหลีใต้ อิตาลี ญี่ปุ่น สิงคโปร์ อิหร่าน อเมริกา ไทย มาเลเซีย ออสเตรเลีย เวียดนาม เยอรมัน สหราชอาณาจักร สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ฝรั่งเศส แคนาดา ฟิลิปปินส์ อินเดีย สเปน รัสเซีย อิสราเอล สวีเดน ศรีลังกา เนปาล เลบานอน อิรัก ฟินแลนด์ อียิปต์ กัมพูชา เบลเยียม อัฟกานิสถาน บาห์เรน คูเวต และ โอมาน องค์การอนามัยโลกได้ประเมินสถานการณ์ และเห็นว่าการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วจนน่ากังวล ในวันที่ 30 มกราคม 2563 องค์การอนามัยโลกจึงได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) และแนะนำทุกประเทศให้เร่งรัดการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค

ผู้ที่ติดเชื้อจะมีอาการภายใน 14 วัน พบว่า มีอาการไข้ ไอ เมื่อตามเนื้อตัว เจ็บคอ น้ำมูกไหล คัดจมูก ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย ท้องเสีย คลื่นไส้ อาเจียน หอบเหนื่อย และแน่นหน้าอก เชื้อไวรัสต้องเข้าไปแบ่งตัวและเจริญเติบโตในเซลล์มนุษย์ เช่น เซลล์ของเยื่อหุ้มหลอดลม จึงจะก่อโรคได้ การที่เชื้อเพิ่มจำนวนมากขึ้นและเข้าไปในเซลล์ข้างเคียงอีกหลายรอบ จะทำลายเซลล์มนุษย์ในหลอดลมและปอด ทำให้ปอดอักเสบและการหายใจล้มเหลวในที่สุด หากระบบภูมิคุ้มกันของมนุษย์ไม่สามารถทำลายหรือควบคุมเชื้อทันกาล สำหรับการป้องกันการสัมผัสโรคโควิด-19 สามารถทำได้โดยการล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาดอย่างน้อย 20 วินาที หรือลูบมือด้วยเจลแอลกอฮอล์แล้วรอจนเจลแห้ง สวมหน้ากากอนามัยอย่างถูกต้อง หลีกเลี่ยงการสัมผัสใบหน้า ขยี้ตา แคะจมูก และสัมผัส

ปาก ไม่ใกล้ชิดกับผู้มีอาการของโรคระบบทางเดินหายใจ หลีกเลี่ยงจากใช้สิ่งของเครื่องใช้กับผู้อื่น
เช็ดทำความสะอาดพื้นผิวที่หยิบจับสัมผัสบ่อย ๆ และหลีกเลี่ยงการไปในสถานที่ที่ผู้คนหนาแน่น

จากข้อมูลที่กำลังมาแล้วนั้นจะเห็นว่าวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19
ส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ สังคม ตลอดจนการดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน ผู้คน
ว่างงาน เกิดปัญหาหนี้สิน เศรษฐกิจถดถอย บางคนเกิดความท้อแท้ วิตกกังวล หวั่นกลัวกับโรค
ระบาด จนเสียสุขภาพจิต บ้างคิดสั้นจบชีวิตตัวเอง ซึ่งสรุปแล้วส่งผลกระทบดังนี้ 1) ผลกระทบจาก
การเจ็บป่วยและเสียชีวิตของประชาชน 2) ผลกระทบจากพฤติกรรมที่หลีกเลี่ยง เพื่อห่างไกลจาก
โอกาสในการติดเชื้อไวรัส 3) ผลกระทบต่อการจ้างงาน, ค่าจ้าง, ความยากจน และความเหลื่อมล้ำ
4) ผลกระทบทางลบด้านอุปทานการผลิต และ 5) ผลกระทบในระยะยาวที่เกิดจากการสูญเสียทุน
มนุษย์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตของผู้คนโดยตรง

แนวคิด ทฤษฎีการบริหาร

หลักการบริหารที่เป็นสากล หมายถึงหลักการบริหารที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางใน
การบริหารงานในองค์การได้ทุกชนิด ทุกประเภท ทุกขนาด ทุกสถานการณ์ โดยไม่มีข้อยกเว้นไม่ว่า
จะนำไปใช้ในองค์การของรัฐหรือเอกชน เช่น หน่วยงานราชการ การบริหารงานทหาร ตำรวจ พล
เรือนหรือโรงเรียน... ทั้งนี้เพราะการบริหารก็คือการบริหาร ขอเพียงแต่ให้สามารถสร้างหลักการ
บริหารที่เป็นสากลขึ้นมาไว้เท่านั้น ก็จะไปปรับใช้ในการบริหารงานได้ทุกประเภท นั่นคือ
สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกสถานการณ์ (ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา 2551)

ในขณะที่ Henri Fayol (องรี ฟาโยล, 2558) ซึ่งเป็นทั้งวิศวกรและนักวิชาการชาว
ฝรั่งเศส ได้กำหนดหน้าที่ทางการบริหารจัดการไว้ 5 ประการ มีตัวย่อว่า “POCCC” ซึ่งเป็นการนำ
ตัวอักษรตัวแรกของแต่ละหน้าที่มาเขียนได้แก่ มีดังนี้

P = Planning การวางแผน

การวางแผน (Planning) หมายถึง จินตนาการหรือวิสัยทัศน์ที่เราวาดภาพไว้ล่วงหน้า
แล้วว่า งานที่เรา กำลังจะทำนั้น เมื่อเสร็จออกมาแล้ว หน้าตามันน่าจะเป็นอย่างไร

O = Organizing การจัดการองค์การ

การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึง การเข้ามารับผิดชอบในการทำงานเหล่านั้นให้
สำเร็จลุล่วง การออกแบบหน่วยงานจะออกแบบจากหน่วยงานที่ใหญ่ที่สุด เช่น ฝ่ายผลิต แล้วค่อย ๆ

ขอยกมาให้เล็กลง เช่นในฝ่ายผลิตควรจะต้องมีงาน อาทิ แผนกเตรียมวัตถุดิบ แผนกควบคุมเครื่องจักร แผนกซ่อมบำรุง แผนกคลังสินค้า ฯลฯ

C=Commanding การบังคับบัญชา

การบังคับบัญชา (Commanding) หมายถึง การสั่งงานต่าง ๆ ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้นเราจึงต้องวางคนตามความเหมาะสม ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ความถนัด ฯลฯ ให้เต็มอัตรากับงานที่เราจัดแบ่งไว้ โดยคนที่รับผิดชอบหน่วยงานที่ใหญ่กว่า ก็จะต้องสามารถสั่งการคนที่รับผิดชอบหน่วยงานเล็กกว่า การวางคนให้สามารถสั่งการกันได้นี้ เรานิยมเรียกว่า สายการบังคับบัญชา (Command) เพื่อให้คนที่เรากำหนดกำลังเหล่านี้ ทำงานที่ได้รับมอบหมาย ให้สำเร็จลุล่วง บรรลุตามแผน

C=Coordinating การประสานงาน

การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันให้เข้ากันได้และไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ฟาโยล บอกว่า เป็นเพราะมีแต่การวางแผน แบ่งงาน วางคน แต่ไม่มีการประสานงานที่ดี ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในหน่วยงานที่ใหญ่กว่า จะต้องคอยช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อให้หน่วยงานย่อย ๆ ของตน มีการประสานงานที่ดี

C=Controlling การควบคุม

การควบคุม (Controlling) หมายถึง การที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่างๆที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่วางไว้ปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการทำงานให้สำเร็จ ก็คือจะต้องมีการควบคุม (Control) ให้หน่วยงาน กำลังคน การประสาน สามารถดำเนินให้แล้วเสร็จตามแผนที่วางไว้ ในเวลาและค่าใช้จ่ายที่กำหนด

หลักการบริหารเหล่านี้เมื่อวิเคราะห์โดยละเอียด ผู้เขียนเห็นว่าสามารถวิเคราะห์ในมิติอื่นที่ไม่ใช่องค์การได้อีก กล่าวคือด้านการบริหารตนเอง แต่กระนั้นแล้วการวิเคราะห์โดยใช้เพียงหลักการบริหารขององรี ฟาโยล คือ POCCC เพียงประการเดียวคงไม่สามารถวิเคราะห์ได้ครอบคลุมถึงการบริหารตนได้ละเอียดลึกซึ้งจึงมีคำจำเป็นต้องนำหลักการนี้มาบูรณาการเข้ากับหลักพุทธธรรมหรือสภาวะจิตของพระพุทธศาสนาจึงจะสามารถตอบโจทย์ดังกล่าวข้างต้นได้

หลักพุทธธรรมเกี่ยวกับการบริหารชีวิต

การพัฒนาชีวิตให้บรรลุเป้าหมายที่ตนเองตั้งเป้าไว้เป็นสิ่งสำคัญ บางคนต้องสะดุดเนื่องจากผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโคโรนา และหลังจากไวรัสทุเลาตนสามารถใช้ชีวิตเป็นปกติแต่เป้าหมายของชีวิตอาจจะเปลี่ยนแปลงไปด้วยต้องเปลี่ยนงานหรือด้วยขาดรายได้ หรืออาจนำสู่การเป็นโรคซึมเศร้า ดังนั้นการพัฒนาชีวิตที่ดีความใช้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา หรือ “หลักพุทธธรรม” ซึ่งมีความสำคัญสำหรับพุทธศาสนิกชนทุกคนในทุกยุคทุกสมัย เป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้าในฐานะศาสดาของพระพุทธศาสนา เป็นกระบวนการนำหลักธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตจริง คือ ฝึกฝนพัฒนาตนเอง ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ปัญญา และสังคม ซึ่งที่สำคัญคือ อริยสัจ 4 โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

อริยสัจ 4 นั้น พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2559) ได้ให้ความหมายและอธิบายไว้ว่า คือ ความจริงอันประเสริฐ, ความจริงของพระอริยะ, ความจริงที่ทำให้ผู้เข้าถึงกลายเป็นอริยะ (Ariyasacca: The Four Noble Truths) ประกอบไปด้วย

1. ทุกข์ (ความทุกข์, สภาพที่ทนได้ยาก, สภาวะที่บีบคั้น ชัดแจ้ง บกพร่อง ขาดแก่นสารและความเที่ยงแท้ ไม่ให้ความพึงพอใจแท้จริง, ได้แก่ ขาติ ขรา มรณะ การประจวบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รัก การพลัดพรากจากสิ่งที่รัก ความปรารถนาไม่สมหวัง โดยย่อว่า อุปาทานขันธ 5 เป็นทุกข์ (Dukkha: suffering; unsatisfactoriness)

2. ทุกขสมุทัย (เหตุเกิดแห่งทุกข์, สาเหตุให้ทุกข์เกิด ได้แก่ ตัณหา 3 คือ กามตัณหา ภวตัณหาและ วิภวตัณหา (Dukkha-samudaya: the cause of suffering; origin of suffering)

3. ทุกขนิโรธ (ความดับทุกข์ ได้แก่ ภาวะที่ตัณหาดับสิ้นไป, ภาวะที่เข้าถึงเมื่อกำจัดอวิชชาสำรอกตัณหาสิ้นแล้ว ไม่ถูกย้อม ไม่ติดข้อง หลุดพ้น สงบ ปลอดโปร่ง เป็นอิสระ คือ นิพพาน (Dukkha-nirodha: the cessation of suffering; extinction of suffering)

4. ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา (ปฏิบัติที่นำไปสู่ความดับแห่งทุกข์, ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ได้แก่ อริยอัฏฐังคิกมรรค หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มัชฌิมาปฏิปทา แปลว่า “ทางสายกลาง” มรรคมรรค 8 นี้ สรุปลงในไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา (Dukkha-nirodhagāminīpāṇipadā: the path leading to the cessation of suffering)

อริยสัจ 4 นี้ เรียกกันสั้นๆ ว่า ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค (Dukkha, Samudaya, Nirodha, Magga); การแสดงอริยสัจ 4 นี้ มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สามกัณฑ์สิกขาธรรมเทศนา อก.อรรถก.23/102/190) แปลตามอรรถกถาว่า พระธรรมเทศนาที่พระพุทธเจ้าทรงหยิบยกขึ้นถือเอาไว้ด้วยพระองค์เอง คือ ทรงเห็นด้วยพระสยัมภูญาณ (ตรัสรู้เอง) ไม่สาธุการแก่ผู้อื่น (แต่ตามที่อธิบายกันมา มักแปลว่า “พระธรรมเทศนาที่พระพุทธเจ้าทรงยกขึ้นแสดงเอง โดยไม่ต้องปรารภคำถามหรือการทูลขอรับรองของผู้ฟัง อย่างการแสดงธรรมเรื่องอื่น ๆ”; ความจริง จะแปลว่า “พระธรรมเทศนาชั้นสุดยอด” ก็ได้ ซึ่งสมกับเป็นเรื่องที่ทรงแสดงท้ายสุดต่อจาก อนุบุพพิกขา 5 คำแปลอย่างหลังนี้ พึงเทียบ อก.ทสก.24/95/208)

เมื่อพิจารณาดูแล้วนั้นจะเห็นว่า แท้จริงแล้ว อริยสัจ 4 คือ วิธีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ว่ามีทางปฏิบัติอยู่ 2 ทาง คือ ชีวิตที่ทุกข์ (ทุกข์-สมุทัย) และชีวิตที่ไม่ทุกข์ (นิโรธ-มรรค) ได้แก่ 1) ทุกข์ คือ การยึดมั่นในขั้น 5 2) สมุทัย คือ ตัณหา ความอยากได้ 3) นิโรธ คือ ภาวะที่ความอยากนั้นหมดไป และ 4) มรรค คือ ข้อปฏิบัติไม่ให้เกิดทุกข์ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในช่วงภาวะวิกฤตการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 และหลังจากวิกฤตเบาบางและหายไปนั้น หลักธรรมประการนี้ยังคงเป็นสิ่งที่ควรน้อมนำมาประพฤติปฏิบัติเพื่อทำให้ชีวิตพัฒนายิ่งๆ ขึ้น และนำไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

หลักการบริหารชีวิตในอนาคตอย่างยั่งยืน

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในปัจจุบันของประเทศไทยแม้จะทุเลาลงแล้วก็ตามซึ่งเป็นช่วง New Normal อันเป็นคำที่ถูกบัญญัติขึ้นมาใหม่ โดยมีความหมายว่า “ความปกติใหม่ รากฐานชีวิตหรือรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบใหม่” ซึ่ง New Normal สามารถนำมาปรับใช้ได้หลายบริบทในการดำเนินชีวิต เช่น วิธีคิด การสื่อสาร วิถีปฏิบัติในชีวิตประจำวัน หรือในบริบทของการทำงาน เช่น การปรับรูปแบบการทำงาน และการเปลี่ยนโมเดลธุรกิจ เป็นต้น การพัฒนาชีวิตให้มีประสิทธิภาพหลังช่วงวิกฤตไวรัสโควิด 2019 (COVID 19) และในอนาคตอย่างยั่งยืน นั้นต้องประกอบไปด้วย ขั้นตอน 4 ประการ คือ 1) เข้าใจสภาพที่เป็น 2) มองเห็นถึงสาเหตุ 3) เจนจัดการพัฒนา และ 4) ยึดมรรคที่แท้จริง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจมากยิ่งขึ้น ผู้เขียนจะอธิบาย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เข้าใจสภาพที่เป็น นำสู่การวางแผน เนื่องจากช่วงไวรัสโคโรนา หรือโควิด 19 ระบาดนั้น ส่งผลกระทบมากมาย ซึ่งถือกว่าเป็นบทเรียนประการสำคัญของมวลมนุษยชาติ เมื่อไวรัสดังกล่าวทุเลาหรือหายไป สิ่งที่ดีคนไทยต้องเข้าใจและปฏิบัติการเป็นเบื้องต้น คือ การใช้หลักของอริยสัจ 4 ตามหลักของพุทธศาสนา อันประกอบไปด้วย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค

กล่าว คือ 1) จากช่วงระบาดของไวรัสโคโรนาเข้ามาซึ่งความทุกข์หลากหลายประการแตกต่างกันตามพื้นที่ อาชีพ บริบท และสังคม ซึ่งคนไทยเองต้องเข้าใจว่านั่นเป็นทุกข์ประการหนึ่ง 2) ส่วนสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนไทยและประเทศที่เกิดโรคระบาดเป็นทุกข์คือไวรัสโคโรนา ซึ่งหากวิเคราะห์อย่างแยกย่อยแล้ว แท้จริงสาเหตุของการระบาดหนักอยู่ที่การขาดการป้องกันและรักษาที่ทันทั่วถึงและถูกต้อง ดังนั้นเมื่อไวรัสทุเลาลงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความเชื่อบางประการอันนำไปสู่การกลับมาของไวรัสดังกล่าว 3) เมื่อทราบถึงสาเหตุของทุกข์คือไวรัสแล้วนั้น สิ่งที่คุณไทยต้องเรียนรู้คือ การติดตามข้อมูลข่าวสารทั้งในและต่างประเทศในทุก ๆ มิติ การให้ความสำคัญกับการออกกำลังกาย การเลือกรับประทานอาหารที่ไม่เป็นเมนูแปลกประหลาดหรือเมนูพิศดาร การระมัดระวังตนเองในการใช้ชีวิตในสังคมหมู่มาก เป็นต้น และ 4) การกระทำตามข้อที่กล่าวมาข้างต้นอย่างเหมาะสม หรือเรียกว่าทางสายกลางนั่นเอง เช่น การรับรู้ความทุกข์อย่างเหมาะสมโดยไม่วิตกกังวลจนเกินไป การออกกำลังกายเพื่อให้ร่างกายแข็งแรงอย่างเหมาะสม การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายอย่างพอดี การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างกลมกลืนและปลอดภัย เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 มองเห็นถึงสาเหตุ นำสู่การจัดการตนเอง คือการค้นหาสาเหตุต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลแล้ว สิ่งที่คุณไทยและทุกคนจะต้องเร่งในการพัฒนาและปรับความคิดใหม่ คือ การดำรงตนให้ถูกต้องและจริงจังในบทบาทและหน้าที่อันจะต้องรับผิดชอบหลังจากการระบาดของไวรัสทุเลาลง โดยใช้อิทธิบาท 4 ประการ กล่าวคือ การดำรงตนในหน้าที่การงานเดิมหรือจำเป็นต้องหางานใหม่เนื่องจากผลกระทบของไวรัสให้ต้องตกงาน จึงต้องมีฉันทะ หมายถึง หากยังคงทำงานในตำแหน่งหน้าที่เดิมหรือต้องหางานใหม่ก็ตามจงพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายไม่ว่าจะเป็นงานเดิมหรือเป็นงานใหม่ หน้าที่ใหม่ก็ตาม เมื่อมีความพอใจในหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายแล้วนั้น จะต้องมีความเพียร คือ มีความเพียรพยายามในการประกอบอาชีพ หากเป็นผู้ตกงานจงมีความพยายามในการชวนชวนหางานใหม่อย่างไม่ย่อท้อและไม่เป็นผู้เลิกลางจากจากความพากเพียรดังกล่าวอาจยังไม่เพียงพอในการพัฒนาคุณภาพชีวิตจำเป็นต้องมีจิตตั้งมั่นในการประกอบอาชีพ ไม่เป็นผู้เปลี่ยนงานบ่อยหรือเป็นผู้ไม่มีความมั่นคงในความคิด ดังนั้นต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนและตั้งมั่นในการไปยังเป้าหมายที่ตั้งไว้ ในขณะเดียวกันระหว่างทางที่ดำเนินชีวิตอาจมีการสะดุดจากผลกระทบของไวรัสหรือต้องสะดุดด้วยการเจอปัญหาอุปสรรคใหม่จากการประกอบอาชีพ ในตำแหน่งหน้าที่ใหม่ จำเป็นต้องมีการใช้หลักวิมังสา คือ จะต้องใคร่ครวญอย่างถี่ถ้วนว่าสาเหตุดังกล่าวนี้เกิดจากอะไรและเร่งปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นให้ทันทั่วถึงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 3 เจนจัดการพัฒนา โดยต้องมีการบังคับบัญชา และการประสานงาน ที่ดีประกอบด้วย ซึ่งผลกระทบประการหนึ่งหลังจากเกิดการระบาดของไวรัสโคโรนาหรือโควิด 19 นั้น คือ การตกงาน ผู้ประกอบการบางรายปิดกิจการ หรือเลิกสาขาของธุรกิจ ซึ่งประการนี้ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเลือกอาชีพการทำงานมากยิ่งขึ้น มีการให้ความสำคัญต่ออาชีพที่มีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น การเลือกอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีสัดส่วนที่ลดน้อยลงเนื่องจากมีความผันผวนตามสภาวะการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งที่เป็นสภาวะการณ์ที่กะทันหันและบริหารจัดการยาก อีกประการหนึ่งที่สำคัญในสังคมปัจจุบันในการพัฒนาตนเองให้บรรลุเป้าหมายทั้งหน้าที่การทำงาน โดยเฉพาะการเงิน คือ การพัฒนาตนเองมีปัญหาที่เฉียบแหลมรวมถึงพัฒนาปัญหาที่นำไปสู่การเป็นผู้มีศักยภาพสูงอยู่เสมอ รวมถึงการเป็นผู้ฝึกฝนหาความรู้ใหม่ ๆ ที่หลากหลายและทันทั่วที่อยู่เสมอ อาทิ เช่น ผู้ประกอบอาชีพในสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีช่วยในการบริหารจัดการองค์กรมากยิ่งขึ้น คนไทยเองก็ต้องมีทักษะการใช้งานเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น เป็นต้น การเป็นผู้ที่มีความรู้ที่หลากหลายและมีความเชี่ยวชาญจึงสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้มากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 ยึดมรรคาที่แท้จริง โดยต้องมีการควบคุมที่ดี ซึ่งหลังจากมีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้หรือปัญหาที่หลากหลายและเหมาะสมแล้วนั้น สิ่งที่คนไทยและมนุษย์มีควรละเลย คือ การดำรงจิตใจให้เป็นผู้ปกติ ซึ่งทางพระพุทธศาสนาเรียกผู้มีศีลว่า เป็นผู้ปกติ แต่กระนั้นในความเป็นจริงหลักคำสอนของทุกศาสนา ทุกลัทธิ มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ สอนให้ทุกคนเป็นคนดี ในประการนี้สำคัญที่สุดถึงแม้จะมีการพัฒนาตนด้วยการใช้หลักอริยสัจ 4 และยึดในหลักการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาปัญญาโดยการแสวงหาความรู้อยู่เสมอจนมีความเชี่ยวชาญและประสบความสำเร็จขนาดไหนก็ตาม แต่หากซึ่งการเป็นผู้มีจิตใจและกระทำสิ่งที่ดีงามแล้วนั้นก็นำมาซึ่งความความเสียหายต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติได้โดยง่าย เช่น เป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ มีทรัพย์สินเงินทองมากมาย แต่มาจากการทุจริต ย่อมไม่ถือว่าเป็นผู้มีชีวิตที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพได้ การพัฒนาชีวิตให้มีประสิทธิภาพในอนาคตอย่างยั่งยืนจึงต้องประกอบด้วย การบริหารโดยบูรณาการเข้ากับอิทธิบาท 4 ประการดังกล่าวมาแล้วนั้น

สรุปผล

ในปัจจุบันการบริหารชีวิตอย่างยั่งยืนนั้นต้องเน้นความสำคัญของการอยู่ร่วมกันทั้งด้าน สุขภาวะส่วนบุคคล และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งในปัจจุบัน ไวรัสโคโรนา เป็นไวรัสที่มีขนาดใหญ่ที่สุดที่มี สารพันธุกรรมเป็นอาร์เอ็นเอ และมีเปลือกหุ้มด้านนอกที่ประกอบด้วยโปรตีนคลุมด้วยกลุ่มคาร์โบไฮเดรตเป็นปุ่ม ๆ (Spikes) ยื่นออกไปจากอนุภาคไวรัส ทำให้เมื่อดูด้วยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน จะเห็นเป็นเหมือนมงกุฎ (ภาษาละติน Corona แปลว่า Crown หรือ มงกุฎ) ล้อมรอบ จึงเป็นที่มาของ ชื่อเชื้อไวรัสในกลุ่มนี้ที่มีสมาชิกหลากหลาย ติดเชื้อก่อโรคได้ในคน และสัตว์หลายชนิด เช่น สัตว์ปีก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม (ม้า วัว แมว สุนัข ค้างคาว กระต่าย หนู อูฐ และสัตว์ป่าอื่น ๆ) และ สัตว์เลื้อยคลาน เช่น งู ดังนั้น ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ที่ก่อโรคในสัตว์ทั้งระบบทางเดินหายใจและ ทางเดินอาหาร อาจแพร่มาสู่คนและก่อโรคในคนได้ (Zoonotic Infection) ส่งผลกระทบต่อชีวิต ผู้คนทั่วโลกทั้งทางตรงและทางอ้อมซึ่งถือว่าเป็นปัญหาทางด้านสุขภาวะ และปัจจุบันประเทศไทยได้ อยู่ในช่วง New Normal เป็นคำที่ถูกบัญญัติขึ้นมาใหม่ โดยมีความหมายว่า “ความปกติใหม่ รากฐานชีวิตหรือรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบใหม่” ซึ่ง New Normal สามารถนำมาปรับใช้ได้หลาย บริบทในการดำเนินชีวิต เช่น วิถีคิด การสื่อสาร วิถีปฏิบัติในชีวิตประจำวัน หรือในบริบทของการ ทำงาน เช่น การปรับรูปแบบการทำงาน และการเปลี่ยนโมเดลธุรกิจ เป็นต้น หลักพุทธธรรมที่ เหมาะสมกับการใช้ชีวิตอย่างยั่งยืนคือ อริยสัจ 4 คือความจริงอันประเสริฐ, ความจริงของพระ อริยะ, ความจริงที่ทำให้ผู้เข้าถึงกลายเป็น 1) ทุกข์ (ความทุกข์, สภาพที่ทนได้ยาก, สภาพที่บีบคั้น ขัดแย้ง บกพร่อง ขาดแก่นสารและความเที่ยงแท้ ไม่ให้ความพึงพอใจแท้จริง 2) ทุกขสมุทัย (เหตุ เกิดแห่งทุกข์, สาเหตุให้ทุกข์เกิด) 3) ทุกขนิโรธ (ความดับทุกข์ ได้แก่ ภาวะที่ตัดขาดดับสิ้นไป, ภาวะ ที่เข้าถึงเมื่อกำจัดอวิชชาสารอกตัณหาสิ้นแล้ว ไม่ถูกย้อม ไม่ติดข้อง หลุดพ้น สงบ ปลอดโปร่ง) 4) ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา (ปฏิปทาที่นำไปสู่ความดับแห่งทุกข์, ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ได้แก่ อริยอัฐังคิกมรรค หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มัชฌิมาปฏิปทา แปลว่า “ทางสายกลาง” โดยการ พัฒนาชีวิตให้มีประสิทธิภาพหลังช่วงวิกฤตไวรัสโควิด 2019 (COVID 19) และในอนาคตอย่างยั่งยืน นั้นต้องประกอบไปด้วย ขั้นตอน 4 ประการ คือ 1) เข้าใจสภาพที่เป็น 2) มองเห็นถึงสาเหตุ 3) เจน จัดการพัฒนา และ 4) ยึดมรรคที่แท้จริง เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักการใช้ชีวิตในอนาคตอย่างยั่งยืนที่ แท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2565). *คู่มือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน กรณีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย*. เข้าถึงได้จาก https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_other/G42_1.pdf.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ พระธรรมปิฎก.
- พิเชฐ บัญญัติ. (2563). *คู่มือเอาตัวรอดจากไวรัส Covid-19*. กรุงเทพฯ : บริษัท เซเวนดี บุ๊ค จำกัด.
- ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล. (2565). *ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (novel coronavirus 2019, 2019-nCoV)*. เข้าถึงได้จาก <https://www.si.mahidol.ac.th/th/healthdetail.asp?aid=1410>.
- ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา. (2551). *แนวความคิดและทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ธนุขพรินติ้ง.

Strengthening the Public Participation Network to Fight Corruption in a Sustainable Way

Phrakhru Athornvachirakit¹ Phrakosal Maniratana² and PhrakhrubaidikaSuthat
Thammapalo³

Received: December 31, 2022

Revised: September 17, 2023

Accepted: October 10, 2023

Abstract

This academic article was to study the strengthening of the public participation network to fight corruption in a sustainable way. The results of the study found that corruption was a problem that hindered national development. It was the source of many other problems. It was a threat to the security of the country in terms of politics, economy, society, and was an obstacle to the development and prosperity of the country. Solving various corruption problems in society required cooperation and networking mechanisms. For this reason, it was necessary to strengthen the public participation network to fight corruption in a sustainable way by strengthening the development of the potential of the public participation network to fight corruption in a sustainable way, namely 1) developing the potential of participatory networks at the information level, participation of the network at the level of openness to listening to opinions, network participation at the level of consultation, network participation at the joint planning level and participation of the network at the level to play a role in joint operations; 2) the process of strengthening

¹⁻³ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: khmerkosal999@gmail.com, Tel. 064-1986799

the network of public participation to fight corruption in a sustainable way, consisting of promoting collaborative thinking processes, promoting the process of mutual awareness and creation and promoting joint development processes.

Keywords: Participation, Network Strengthening, Corruption

การเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทุจริตอย่างยั่งยืน

พระครูอาทรวรชिरกิจ¹ พระโกศล มณिरตนา³ และพระครูใบฎีกาสุทัศน์ ธมฺมปาโล³

Received: December 31, 2022

Revised: September 17, 2023

Accepted: October 10, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้เพื่อศึกษาการเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทุจริตอย่างยั่งยืน ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่ขัดขวางการพัฒนาประเทศ เป็นบ่อเกิดของปัญหาอื่น ๆ มากมาย เป็นภัยคุกคามความมั่นคงของประเทศทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาและความเจริญของประเทศ การแก้ไขปัญหาการทุจริตต่าง ๆ ในสังคมต้องอาศัยกลไกความร่วมมือกันทำงานในลักษณะเครือข่าย เพราะเหตุนี้จึงต้องมีการเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทุจริตอย่างยั่งยืน โดยการเสริมสร้างการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทุจริตอย่างยั่งยืน คือ 1) การพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายในระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในระดับเปิดรับฟังความคิดเห็น การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในระดับของการให้คำปรึกษาหารือ การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในระดับการวางแผนร่วมกัน และการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในระดับให้เข้ามามีบทบาทร่วมปฏิบัติ 2) กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทุจริตอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย การส่งเสริมกระบวนการทางความคิดร่วมกัน การส่งเสริมกระบวนการตระหนักร่วมกันสร้าง และการส่งเสริมกระบวนการร่วมกันพัฒนา

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การเสริมสร้างเครือข่าย, การทุจริต

¹⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Corresponding author, e-mail: khmerkosal999@gmail.com, Tel. 064-1986799

บทนำ

ปัญหาการคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่ขัดขวางการพัฒนาประเทศ และเป็นบ่อเกิดของปัญหาอื่น ๆ มากมาย และในขณะเดียวกันการคอร์รัปชันก็เป็นภาวะสะท้อนความไร้ประสิทธิภาพของระบบ จึงต้องมองว่า ปัญหาการทุจริต ปัญหาความยากจน ปัญหาการศึกษา ปัญหาการบริหารในภาครัฐ ปัญหาความไม่โปร่งใสในการประกอบธุรกิจ หรือแม้แต่ปัญหาความไม่เข้มแข็งในภาคประชาสังคมเหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องที่แยกออกจากกันไม่ได้ เพราะฉะนั้นการแก้ไขปัญหาทุจริต จะต้องคำนึงถึงบริบทของปัญหาอื่น ประกอบไปด้วย การแก้ปัญหาระบบ ก็ต้องคำนึงถึงเงื่อนไขอิทธิพล และบทบาทของการทุจริตคอร์รัปชันที่มีต่อสภาพปัญหานั้น ๆ จึงจะแก้ไขปัญหาดูอย่างครบวงจร (สังคิด พิริยะรังสรรค์, 2549) สภาพที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ศึกษาสาเหตุและปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาการคอร์รัปชันในสังคมไทย โดยการสำรวจความคิดเห็นของผู้นำประชาชนทุกจังหวัด จังหวัดละ 100 คน รวม 7,191 คน พบว่า รูปแบบ และวิธีการคอร์รัปชัน ที่กระทำกันมากที่สุด ได้แก่ การรับสินบน ร้อยละ 43.9 และการวิ่งเต้นขอตำแหน่งในราชการร้อยละ 42.7 และอื่น ๆ (โกวิทย์ พวงงาม, 2553)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) พุทธศักราช 2560 กำหนดในหมวดที่ 4 หน้าที่ของประชาชนชาวไทยว่า “บุคคลมีหน้าที่ ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริต และประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ” ถือได้ว่าเป็นครั้งแรกที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทุกคน และในยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต อันมีกลยุทธ์ว่าด้วยเรื่องของการปรับฐานความคิดทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัยให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลாதองสังคมเพื่อต้านทุจริต ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต และเสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน (community) และบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต (สำนักงาน ป.ป.ช., 2561) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน เน้นกระบวนการส่งเสริมสนับสนุน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง หรือหลายกิจกรรม และต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ เพื่อสร้างจิตสำนึก การสร้างความร่วมมือให้กับประชาชน และสังคมให้มีทัศนคติและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตและป้องกันการทุจริตประพฤติ

มิชอบ และการเฝ้าระวังปัญหาการทุจริต เพราะว่าปัญหาการทุจริตส่งผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อความมั่นคงของรัฐ ความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชน

รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ประชาชนมีโอกาสดำเนินการมีส่วนร่วมในกิจการต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติแล้ว แต่ภายใต้เงื่อนไขสถานการณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีปัญหาดังเช่น 1) ประชาชนยังคงถูกกีดกันและไม่ได้มีโอกาสให้เข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริง 2) ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการกระจายอำนาจ และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน 3) ประชาชนมีส่วนร่วมในลักษณะ “รัฐจัดวาง” คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเอกสิทธิของพลเมือง แต่มักจะถูกครอบงำโดยระบบราชการ ดังจะเห็นได้จากการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ในเวทีประชุมในโอกาสต่าง ๆ และการประชุมสภาท้องถิ่น ในฐานะเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้เสนอความคิดเห็น หรือตัดสินใจ 4) ประชาชนไม่ตระหนัก ไม่เข้าใจ ขาดความรู้ และไม่รับรู้ถึงสิทธิพลเมืองที่สามารถมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ เท่าที่ควร 5) ความเข้มแข็งของภาคประชาชน ซึ่งถือเป็นต้นทุนที่สำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนถูกมองข้าม ได้แก่ กลุ่มองค์กรชุมชน หรือเครือข่ายภาคประชาชนต่าง ๆ (สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551)

ปัญหาการทุจริตของสังคมทุกวันนี้มีความซับซ้อนมาก การแก้ไขปัญหาการทุจริตต่าง ๆ ในสังคม ที่อาศัยกลไกของระบบราชการ ซึ่งการทำงานแบบมุ่งแต่ควบคุมสั่งการตามสายการบังคับบัญชาตามแบบระบบราชการอาจไม่สามารถดำเนินการจัดการกับปัญหาการทุจริตให้ประสบผลสำเร็จได้ทันทั่วทั้งที่ การแก้ไขปัญหาการทุจริตเหล่านี้มีข้อจำกัดหรืออาจเกินขีดความสามารถในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐแต่เพียงลำพัง เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐเหล่านี้อาจมีข้อมูลที่มีจำกัด ขาดความคล่องตัวในการดำเนินงาน ขาดความรู้ความชำนาญ หรือขาดกลไกเครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสม ซึ่งบางครั้งการใช้จ่ายทรัพยากรของหน่วยงานของรัฐอาจไม่สามารถกระทำได้อย่างคล่องตัว เนื่องด้วยข้อจำกัดด้านกฎหมาย หรือระเบียบทางราชการ เพราะฉะนั้นการเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีความร่วมมือกันทำงานในลักษณะเครือข่าย ระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคส่วนต่าง ๆ

การเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน ในลักษณะการทำงานแบบเครือข่ายหมายถึงสถานะที่หน่วยงานภาครัฐร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐด้วยกัน องค์กรภาคเอกชน องค์กรภาคประชาชน สถาบันวิชาชีพ หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร เพื่อแก้ไขปัญหาคือเพื่อดำเนินกิจการสาธารณะให้บรรลุวัตถุประสงค์

ร่วมกัน โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นในลักษณะของการบังคับหรือการสั่งการตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา เดิมทีนั้น เรามองว่าหน่วยราชการมีหน้าที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาสาธารณะในด้านต่าง ๆ แต่เพียงลำพัง โดยใช้ความเชี่ยวชาญของบุคลากรทรัพยากร และอำนาจบังคับหรืออำนาจสั่งการที่มีอยู่ในระบบราชการ ผลักดันให้กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปจนสำเร็จลุล่วง ดังนั้นเมื่อบริบทแวดล้อมของการบริหารงานภาคสาธารณะ เปลี่ยนแปลงไป ปัญหาหลายประเภทมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ โดยกลไกภาครัฐแต่เพียงลำพังย่อมก่อให้เกิดข้อจำกัดหลายประการ ปัญหาที่มีขอบเขตเกินกว่าความรู้ความเชี่ยวชาญของหน่วยงานราชการเพียงแห่งใดแห่งหนึ่ง ผู้ปฏิบัติงานอาจขาดความเข้าใจที่แท้จริงและขาดการมองปัญหาอย่างเป็นองค์รวม ขาดความใส่ใจ ขาดความเข้าใจ หรืออาจเข้าใจไม่ถึงสาเหตุต้นตอแห่งปัญหา ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งท้ายที่สุด อาจส่งผลให้การแก้ไขปัญหาโดยผ่านกลไกภาครัฐแต่เพียงลำพังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร (วีระศักดิ์ เครือเทพ, 2550) ด้วยเหตุนี้เอง การเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทูลจริตอย่างยั่งยืน จึงมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างมากในการสนับสนุนส่งเสริมกระบวนการแก้ปัญหามูลนิธิทูลจริตในลักษณะแบบเครือข่ายความร่วมมือกัน

แนวคิดที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

โกวิท พวงงาม (2553) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมนั้นเป็นอำนาจในการตัดสินใจ ของบุคคล กลุ่ม องค์กร ในการเข้าร่วมกระบวนการทำงานหนึ่งที่อาศัยความพร้อมเพรียงกัน เพื่อสร้างพื้นที่ทั้งด้านการทำงาน และจิตใจที่จะมุ่งไปสู่ความสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพความคิด ระบบความเชื่อและความยึดมั่นถือมั่นภายในตัวตนของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย หากจะกล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา ก็คงไม่แปลกเพราะการมีส่วนร่วมทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมทั้งหมดสามารถเข้าใจสถานการณ์ของงานโดยภาพรวมทั้งหมด

ถวิลวดี บุรีกุล (2550) ได้แบ่งระดับชั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า จำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมในแต่ละระดับ จะเป็นภูมิกากับระดับของการมีส่วนร่วม กล่าวคือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำจำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้น

เพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ ซึ่งระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปสูงสุด ได้แก่ระดับการให้ข้อมูล ระดับการเปิดความคิดเห็นของประชาชน ระดับการปรึกษาหารือ ระดับการวางแผนจนถึงระดับการตัดสินใจร่วมกัน ระดับการร่วมปฏิบัติ ระดับการติดตามตรวจสอบ จนสูงสุดคือระดับการควบคุมโดยประชาชน

จากความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ขบวนการ โครงการ วิธีการ และกระบวนการที่ส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล การรับฟังความคิดเห็น การให้คำปรึกษาหารือ การวางแผนร่วมกัน การร่วมปฏิบัติ การร่วมติดตามตรวจสอบ ประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการควบคุม เพื่อประโยชน์ตัวเองและส่วนร่วม

แนวคิดที่เกี่ยวกับเครือข่าย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมาย เครือข่าย หมายถึง ระบบ เส้นทาง หรือการปฏิบัติงานที่ติดต่อประสานกันเป็นโยงใย เช่น เครือข่ายโทรคมนาคม เครือข่ายวิทยุชุมชน, กลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่มีความเห็นใกล้เคียงกัน มีการติดต่อสนับสนุนซึ่งกันและกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) เครือข่าย หมายถึง ความร่วมมือ และการเปิดรับของฝ่ายต่าง ๆ ที่จะมีข้อตกลงร่วมกันในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งข้อกำหนดที่เกิดขึ้นนั้น เป็นความพยายามที่จะระดมทรัพยากร กระบวนการ ความรู้ และวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จจากการร่วมมือและการเปิดรับในสิ่งใหม่นั้นเสมอ (พระมหาสุหิตย์ อากาศโร (อบอูน), 2557)

ประพจน์ ช่วงภูศรี อธิบายว่า ประเภทของเครือข่ายสามารถพิจารณาได้จากลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกและ แก่นกลางประสานเครือข่าย ซึ่งมีรูปแบบ คือ 1) การจำแนกตามพื้นที่ดำเนินงาน เช่น เครือข่ายระดับหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด ภาค และระดับประเทศ 2) การจำแนกตามประเภทกิจกรรมหรือประเด็นปัญหาเช่นเครือข่ายที่ทำงาน ด้านเด็ก สตรี สาธารณสุข เศรษฐกิจ พัฒนาชุมชน สิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม 3) จำแนกตามอาชีพหรือสถานภาพทางสังคม เช่น เครือข่ายแรงงานเครือข่าย กลุ่มพระสงฆ์ เครือข่ายครูพิทักษ์สิทธิเด็ก 4) จำแนกตามรูปแบบโครงสร้างหรือความสัมพันธ์ จำแนกโดยใช้เกณฑ์นี้ทำให้เกิดเครือข่าย 2 ลักษณะ คือ เครือข่ายตามแนวตั้ง และเครือข่ายตามแนวนอน (1) เครือข่ายตามแนวตั้ง หมายถึง เครือข่ายที่โครงสร้างมี

ลักษณะเป็น ช่วงชั้นความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายในเครือข่ายไม่เท่ากันมีองค์กรที่มีสถานภาพสูงกว่า และอยู่ในฐานะผู้ให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรที่เป็นลูกข่าย เครือข่ายแนวตั้งพบมากในองค์กรธุรกิจ (2) เครือข่ายตามแนวนอน เป็นเครือข่ายที่ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต่าง ๆ ภายในเครือข่ายมีความเท่าเทียมกัน ลักษณะการแลกเปลี่ยนเป็นไปโดยช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การติดต่อภายในเครือข่ายเป็นการติดต่อระหว่างบุคคลหรือองค์กร หรืออาจจะมียุทธศาสตร์ที่ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างเครือข่าย (สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12, 2547)

พระมหาสุทิตย์ อาภากร (2557) ได้กล่าวถึงการจัดรูปแบบของเครือข่าย ดังนี้

1. เครือข่ายเชิงพื้นที่ หมายถึง การรวมตัวของ กลุ่ม องค์กร เครือข่าย ที่อาศัยพื้นที่รูปธรรมหรือพื้นที่ดำเนินการเป็นปัจจัยหลักในการทำงานร่วมกัน เป็นกระบวนการพัฒนาที่อาศัย กิจกรรมในพื้นที่เป็นเป้าหมายนำทาง และเป็นการพัฒนาแบบบูรณาการที่ไม่แยกส่วนต่าง ๆ ออกจากกัน โดยยึดเอาพื้นที่เป็นที่ตั้งแห่งความสำเร็จในการทำงานร่วมกันของทุกฝ่าย เครือข่ายเชิงพื้นที่นั้น สามารถจัดลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์ได้หลายระดับตามพื้นที่และกิจกรรมที่เกิดขึ้น

2. เครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม ได้แก่ เครือข่ายที่ใช้ประเด็นกิจกรรม หรือ ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นปัจจัยหลักในการรวมกลุ่มองค์กร โดยมองข้ามมิติในเชิงพื้นที่ มุ่งเน้นการจัดการในประเด็นกิจกรรมนั้น ๆ อย่างจริงจัง และพัฒนาให้เกิดความร่วมมือกับภาคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เครือข่ายที่ใช้ประเด็นกิจกรรม หรือประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นปัจจัยหลักในการรวมกลุ่มองค์กร โดยมองข้ามมิติในเชิงพื้นที่ มุ่งเน้นการจัดการในประเด็นกิจกรรมนั้น ๆ อย่างจริงจัง และพัฒนาให้เกิดความร่วมมือกับภาคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ลักษณะและโครงสร้างของเครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรมนั้นสามารถแบ่งลักษณะและโครงสร้างของเครือข่ายได้อย่างมากมาย ตามประเด็นกิจกรรมและความสนใจที่เกิดขึ้นของฝ่ายต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน โดยไม่ได้ยึดติดกับพื้นที่ดำเนินการ แต่ใช้หลักของกิจกรรมหรือประเด็นที่เกิดขึ้นเป็นตัวกำหนดความเป็นเครือข่าย

3. เครือข่ายแบ่งตามโครงสร้างหน้าที่ ได้แก่ เครือข่ายที่เกิดขึ้นหรืออาศัยภารกิจ/กิจกรรมและการก่อตัวของกลุ่มผลประโยชน์ในสังคม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคองค์กรพัฒนาเอกชน เป็นแนวทางในการแบ่งเครือข่าย โดยเป็นเครือข่ายที่มุ่งเน้นการดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายหลักของหน่วยงานหรือโครงสร้างหลักของกลุ่มผลประโยชน์นั้น ๆ มีการก่อตัวตามภารกิจของกลุ่มผลประโยชน์ โดยกลุ่ม

ผลประโยชน์อาจให้การสนับสนุนในจัดตั้งเครือข่ายหรือเข้าไปเสริมสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และมีกระบวนการพัฒนาเครือข่ายให้มีแนวทางการดำเนินการที่สอดคล้องกับภารกิจ กิจกรรม และ เป้าหมายหลักของกลุ่ม/หน่วยงานนั้น ๆ

ประพจน์ ช่วงภูศรี (สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12, 2547) ได้เสนอ รูปแบบของเครือข่ายที่พิจารณาจากลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกและแกนกลางประสาน เครือข่ายมี 3 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบรวมศูนย์ จะเป็นเครือข่ายที่องค์กรหรือกลุ่มบุคคลที่เป็น สมาชิก มีความร่วมมือประสานงานและมีความสัมพันธ์กับกลุ่มแกนกลางสูง ความเป็นเครือข่ายกัน ระหว่างสมาชิกมีน้อยมากหรือไม่มีเลย 2) รูปแบบกระจาย เป็นเครือข่ายองค์กรแกนหรือกลุ่ม แกนกลางประสานตลอดจนสมาชิกมีการติดต่อสื่อสาร ประสานงานร่วมมือซึ่งกันและกัน กระจาย การประสานงานเชื่อมประสานสัมพันธ์กันในระหว่างสมาชิกด้วยกันและกับกลุ่มแกน ซึ่งกลุ่มแกนจะ คอยทำหน้าที่เอื้ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก 3) รูปแบบกระจายเชิงซ้อน เป็นเครือข่าย กระจายที่สมาชิกเครือข่าย สามารถติดต่อประสานงานร่วมมือ ซึ่งกันและกัน และขยายการติดต่อไป ยังกลุ่มหรือองค์กรอื่น ๆ ซึ่งกลุ่มหรือองค์กรต่าง ๆ เหล่านั้นเป็นเครือข่ายซึ่งกันและกันมีลักษณะ เป็นเครือข่ายเชิงซ้อน โดยกลุ่มแกนหรือองค์กรแกนจะมีผู้ประสานงานหรือเลขานุการเครือข่าย หลายคน

สรุปว่า เครือข่าย หมายถึง ความร่วมมือ กันในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่วนประเภทของเครือข่ายสามารถพิจารณาได้จาก ลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกและ แกนกลางประสานเครือข่ายคือ 1) เครือข่ายเชิงพื้นที่ หมายถึง การรวมตัวของ กลุ่ม องค์กร เครือข่าย ที่อาศัยพื้นที่ดำเนินการเป็นปัจจัยหลักในการ ทำงานร่วมกัน 2) เครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม ได้แก่ เครือข่ายที่ใช้ประเด็นกิจกรรม หรือประเด็น ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นปัจจัยหลักในการรวมกลุ่มองค์กร และ 3) เครือข่ายแบ่ง ตามโครงสร้างหน้าที่ ได้แก่ เครือข่ายที่เกิดขึ้นหรืออาศัยภารกิจ/กิจกรรมและการก่อตัวของกลุ่ม ผลประโยชน์ในสังคม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และภาคองค์กรพัฒนาเอกชน เป็นแนวทางในการแบ่งเครือข่าย

แนวคิดที่เกี่ยวกับการทุจริต

คำว่า “ทุจริต” ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่า การประพฤติชั่ว ประพฤติเลว ประพฤติทราม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) การคอร์รัปชัน หมายถึง การกระทำของคนเลวที่มีตำแหน่งหน้าที่มีอำนาจเป็นหนอนในองค์กร เป็นสันดานอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์และการสั่งสอนที่ไม่ดีเป็นผู้ที่ขาดจิตสำนึก ขาดคุณธรรม และจริยธรรม โดยอาศัยอำนาจในตำแหน่งหน้าที่เป็นตัวเชื่อม เป็นพลังในการผลักดันให้ได้ซึ่งผลประโยชน์นั้นมาเป็นของตนเองหรือผู้อื่นด้วยวิธีการปกปิดซ่อนเร้น และชั่วร้าย (อัจฉริยะ วัฒนา และ อวยชัย วัฒนา, 2561) การคอร์รัปชัน คือ การแสวงหาอำนาจ หรือการใช้อำนาจโดยวิธีการผิดกฎหมาย หรือผิดทำนองคลองธรรม และไม่ต้องด้วยจริยธรรม รวมตลอดถึงการเล่นพรรคเล่นพวกในการบริหารงานบุคคลด้วย (สุวรรณ สุวรรณเวช, 2545) จึงสรุปได้ว่า คำว่า ทุจริตคอร์รัปชัน หมายถึง การประพฤติชั่ว ประพฤติเลวประพฤตินทราม การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ การประพฤติปฏิบัติคดโกง

การเสริมสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน

การเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน สิ่งสำคัญต้องอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการร่วมมือร่วมใจกันมาเป็นเครือข่ายเพื่อสร้างพลังในการต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืนโดยประเด็นที่ต้องเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมดังนี้

1. การเสริมสร้างความร่วมมือของเครือข่าย

การเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน คือ การศึกษาความร่วมมือของเครือข่ายต่าง ๆ ในการร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของการต่อต้านการทุจริตตามบทบาทหน้าที่ และศักยภาพของตนเอง เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน ที่จะต้องอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนกลายมาเป็นเครือข่ายในการต่อต้านการทุจริต การสร้างความร่วมมือของเครือข่าย จึงเป็นการเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สนใจ ที่จะแลกเปลี่ยน ข่าวสารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระ เท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่ายเป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการพัฒนาความเข้มแข็ง ของ เครือข่าย เป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการ

ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือกระทำอย่างเข้มแข็ง ดังนั้น สถานะของสมาชิกในเครือข่ายควรมีความเท่าเทียมกัน ทุกคนอยู่ในฐานะ “หุ้นส่วน (Partner)” ของเครือข่าย เป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ คือความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน มากกว่าความสัมพันธ์ ในแนวตั้ง ในลักษณะเจ้านายลูกน้อง ซึ่งบางครั้งก็ทำได้ยากในทางปฏิบัติเพราะต้อง เปลี่ยนกรอบความคิดของสมาชิกในเครือข่ายโดยการสร้างบริบทแวดล้อมอื่น ๆ เข้ามาประกอบ แต่ถ้าทำได้จะ สร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายมาก

การพัฒนาความร่วมมือของเครือข่าย คือ 1) สมาชิกที่เข้าร่วมต้องเข้าใจเป้าหมายในการรวมตัวกันว่าจะก่อให้เกิดความสำเร็จในภาพรวม 2) สร้างการยอมรับในความแตกต่างระหว่างสมาชิก ยอมรับในรูปแบบและวัฒนธรรมองค์กรของสมาชิก 3) มีกิจกรรมสม่ำเสมอและมากพอที่จะทำให้สมาชิกได้ทำงานร่วมกัน เป็นกิจกรรมที่ต้องแน่ใจว่าทำได้ และกระจายงานได้ทั่วถึง ควรเลือกกิจกรรมที่ง่ายและมีแนวโน้มประสบความสำเร็จ อย่าทำกิจกรรมที่ยาก โดยเฉพาะครั้งแรกๆ เพราะถ้าทำไม่สำเร็จอาจทำให้เครือข่ายที่เริ่มก่อตัวเกิดการแตกสลายได้ 4) จัดให้มีและกระตุ้นให้มีการสื่อสารระหว่างกันอย่างทั่วถึง และสม่ำเสมอ 5) สนับสนุนสมาชิกทุกกลุ่ม และทุกด้านที่ต้องการความช่วยเหลือ เน้นการช่วยเหลือกลุ่มสมาชิกที่ยัง อ่อนแอให้สามารถช่วยตนเองได้ 6) สร้างความสัมพันธ์ของบุคลากรในเครือข่าย 7) สนับสนุนให้สมาชิกได้พัฒนางานอย่างเต็มกำลังตามศักยภาพและความชำนาญที่มีอยู่ โดยร่วมกัน ตั้งเป้าหมายในการพัฒนางานให้กับสมาชิกแต่ละกลุ่ม ส่งผลให้สมาชิกแต่ละกลุ่มมีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เป็นพื้นฐานในการสร้างความหลากหลายและเข้มแข็งให้กับเครือข่าย 8) สร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น ระหว่างบุคลากรทุกระดับของสมาชิกในเครือข่ายในลักษณะ ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน 9) จัดกิจกรรมให้สมาชิกใหม่ของเครือข่าย เพื่อเชื่อมต่อกันกับคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ในการสืบทอดความเป็นเครือข่ายต่อไป 10) จัดให้มีเวทีระหว่างคนทำงานเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการทำงานด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน 11) จัดให้มีช่องทางการทำงานร่วมกัน การสื่อสารที่ง่ายต่อการเข้าถึงที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน เช่น สร้างระบบการส่งต่องาน และสร้างเว็บไซต์เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายเข้าด้วยกัน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, 2558)

2. การเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่าย

การเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน โดยความร่วมมือของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน

มีจุดแข็งที่สำคัญที่แสดงถึงศักยภาพของเครือข่าย บทบาทของแต่ละเครือข่ายที่ทำงานร่วมกันในลักษณะของการบูรณาการประสานความร่วมมือกัน และนำเอาศักยภาพของตนเองในแต่ละองค์กรแต่ละสถาบันมาเป็นเครื่องมือในการแสดงให้เห็นถึงศักยภาพทั้งด้านเทคนิควิธีการ ทั้งกระบวนการกลยุทธ์ในการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน การบูรณาการ การประสานความร่วมมือ และการนำศักยภาพของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 การบูรณาการเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน เป็นการบูรณาการในการทำงานเชิงพื้นที่ของแต่ละเครือข่ายร่วมกัน โดยเครือข่ายแต่ละเครือข่ายจะมีความผูกพันความสัมพันธ์กับเครือข่ายอื่น ๆ ทั้งในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการร่วมด้วย เช่น ที่เป็นทางการมีการติดต่อประสานงานตามระบบราชการ และที่ไม่เป็นทางการ คือการติดต่อประสานงานในลักษณะแบบส่วนตัว เป็นต้น

2.2 การประสานความร่วมมือของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน เป็นการประสานความร่วมมือของเครือข่ายต่าง ๆ ในการนำเอาจุดแข็งของแต่ละเครือข่ายเข้าไปผสมผสานกับจุดแข็งของเครือข่ายอื่น ๆ ในการพัฒนากิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อต้านการทุจริตร่วมกัน การประสานความร่วมมือของเครือข่ายในเรื่องของการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของแต่ละเครือข่าย มีความสำคัญมากเป็นอย่างมากในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการต่อต้านการทุจริต จึงต้องอาศัยศักยภาพของเครือข่ายในการขอความร่วมมือไปยังส่วนงานหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการต่อต้านการทุจริต เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตจังหวัด ชมรม STRONG เป็นต้น

2.3 การนำเสนอศักยภาพของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน เป็นการนำเอาศักยภาพของแต่ละเครือข่ายมาเป็นเครื่องมือสนับสนุนส่งเสริมประสานความร่วมมือต่าง ๆ ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน ซึ่งเครือข่ายแต่ละองค์กรแต่ละสถาบันต่างก็มีศักยภาพมีความสามารถ ดังนั้นการนำเอาศักยภาพของแต่ละเครือข่ายมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงานนั้นก็เพื่อแสดงให้เห็นว่าแต่ละเครือข่ายมีจุดแข็งสำคัญอย่างไรบ้าง ซึ่งสามารถจะเป็นปัจจัยสำคัญหนุนเสริมในด้านใดบ้างให้กับเครือข่ายอื่น ๆ ในการทำงานต่อต้านการทุจริตร่วมกัน

3. การพัฒนาศักยภาพของเครือข่าย

การพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทูลงการอย่างยั่งยืน โดยศักยภาพของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อการทูลงการอย่างยั่งยืน เป็นการนำเอาศักยภาพของแต่ละเครือข่ายมาประสานความร่วมมือในการพัฒนาการต่อการทูลงการ ซึ่งเครือข่ายแต่ละองค์กรแต่ละสถาบันต่างก็มีศักยภาพมีความสามารถมีจุดแข็ง และจุดอ่อนแตกต่างกันไป การพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทูลงการอย่างยั่งยืน มีกระบวนการสำคัญที่จะทำให้เกิดศักยภาพในการทำงานแบบเครือข่ายนั้นคือการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่าย ซึ่งศักยภาพของเครือข่ายแต่ละเครือข่ายจะมีศักยภาพแตกต่างกัน สามารถนำเสนอกระบวนการมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร เป็นการมีส่วนร่วมในระดับที่ต่ำที่สุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการดำเนินการของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทูลงการอย่างยั่งยืนที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกระบวนการในการให้ข้อมูล ให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวข้องกับเครือข่ายเพื่อประกอบการตัดสินใจของเครือข่ายอื่น ๆ ที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในส่วนนี้ แต่กระบวนการมีส่วนร่วมในระดับการให้ข้อมูลข่าวสารนี้ ไม่ได้มีการเปิดโอกาสให้เครือข่ายแสดงความคิดเห็นสะท้อนกลับมา แนวทางในระดับนี้มีหลายวิธี เช่นการแถลงข่าว การแจกข่าว การจัดนิทรรศการของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทูลงการอย่างยั่งยืน

3.2 การมีส่วนร่วมในระดับเปิดรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ มีการเริ่มรับข้อมูลสะท้อนกลับจากเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทูลงการอย่างยั่งยืน มีกระบวนการเปิดโอกาสให้เครือข่ายเข้ามาแสดงความคิดเห็น แนวทางในการดำเนินการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทูลงการอย่างยั่งยืน ซึ่งระดับการมีส่วนร่วมการเปิดรับฟังความคิดเห็นนี้ ส่วนใหญ่ จะเป็นการสำรวจความคิดเห็น และการบรรยายให้ความรู้ โดยมีการซักถามได้ในประเด็นที่มีความสงสัย

3.3 การมีส่วนร่วมในระดับของการให้คำปรึกษาหารือ เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่สูงขึ้น เป็นกระบวนการในการให้เครือข่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเครือข่าย และศักยภาพเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทูลงการอย่างยั่งยืน เป็นการเปิดรับฟังความคิดเห็น ระดมความคิดเห็นของเครือข่าย และการเจรจาอย่างเป็นทางการ เพื่อประเมินความก้าวหน้า และระบุประเด็นหรือข้อสงสัยต่าง ๆ ของเครือข่ายการมี

ส่วนร่วมของประชาชนต่อการทุจริตอย่างยั่งยืน สำหรับแนวทางในการดำเนินการมีส่วนร่วมในระดับนี้ เช่น การจัดประชุม การจัดเวทีสาธารณะ การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเป็นต้น เพื่อประกอบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายต่อการทุจริตอย่างยั่งยืน

3.4 การมีส่วนร่วมในระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่สูงขึ้นจากระดับของการให้คำปรึกษาหารือ เป็นกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการวางแผนร่วมกันของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทุจริตอย่างยั่งยืน ซึ่งการมีส่วนร่วมในระดับการวางแผนร่วมกันนี้ มีขอบเขตไปถึงการร่วมกันวางแผนการดำเนินการ และการรับผิดชอบผลการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่าย

3.5 การมีส่วนร่วมในระดับให้เข้ามามีบทบาทร่วมปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายต่าง ๆ ในการปฏิบัติทำงานร่วมกัน ทั้งกระบวนการในการวางแผนดำเนินงานของเครือข่าย ทั้งในการนำเสนอข้อมูลผ่านเวทีสาธารณะต่าง ๆ การนำเสนอประเด็นสาธารณะ การประชุม การปฏิบัติร่วมกันการจัดตั้งคณะทำงาน เพื่อขับเคลื่อนเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทุจริตอย่างยั่งยืน เป็นต้น ซึ่งการมีส่วนร่วมในระดับให้เข้ามามีบทบาทร่วมปฏิบัติ เป็นกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่ายที่สามารถนำไปสู่การตัดสินใจในการดำเนินการพัฒนาขับเคลื่อนต่อการทุจริตอย่างยั่งยืน ซึ่งการเข้ามามีบทบาทของแต่ละเครือข่ายนั้นจะต้องให้เครือข่ายได้มีการแสดงศักยภาพเพื่อหนุนเสริมบทบาทของตนเองด้วย ในกระบวนการนี้ถือได้ว่ามีความสำคัญที่ทำให้เครือข่ายได้เพิ่มและพัฒนาศักยภาพของตนเองและสามารถดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่

4. กระบวนการเสริมสร้างเครือข่าย

กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทุจริตอย่างยั่งยืน เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการในการเสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการดำเนินงานร่วมกันตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยการส่งเสริมกระบวนการทางความคิดร่วมกัน การส่งเสริมกระบวนการตระหนักร่วมกันสร้าง และการส่งเสริมกระบวนการร่วมกันพัฒนา ดังนี้

4.1 กระบวนการทางความคิดร่วมกัน เป็นกระบวนการในการระดมความคิดและการประสานงานของทุกภาคส่วนที่เป็นเครือข่ายในการดำเนินการทั้งในส่วน of เครือข่ายต่าง ๆ เช่น เครือข่ายประชาสังคม หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งกระบวนการทาง

ความคิดร่วมกันของเครือข่ายนั้น เป็นการกระตุ้นให้เครือข่ายต่าง ๆ ตระหนักเห็นความสำคัญในบทบาทการมีส่วนร่วมต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน การร่วมคิดนั้นจะเป็นการระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่จะเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของแต่ละเครือข่ายในอันที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาร่วมกัน

4.2 กระบวนการตระหนักร่วมกันสร้าง เป็นกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน เป็นการวางแผนทางร่วมกันในการสร้าง และขยายบทบาทแต่ละเครือข่ายว่ามีบทบาท หรือศักยภาพด้านใดบ้างที่จะเอื้อประโยชน์ในการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพให้กับกลุ่มเครือข่ายในการต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน ซึ่งกระบวนการร่วมสร้างเป็นการสร้างและเปิดพื้นที่รองรับบทบาทของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน ที่จะต้องตระหนักเห็นความสำคัญในกระบวนการระดมความคิด และการประสานงานของทุกภาคส่วนที่เป็นเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน

4.3 กระบวนการร่วมกันพัฒนา เป็นกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งเครือข่ายประชาสังคม หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคส่วนต่าง ๆ ในการร่วมกันพัฒนาการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน และที่สำคัญความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นบทบาทของเครือข่ายโดยตรงในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ

สรุปผล

การเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน คือความร่วมมือของเครือข่ายต่าง ๆ ในการร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งในการต่อต้านการทุจริตตามบทบาทหน้าที่ และศักยภาพของตนเอง เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน ต้องอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนกลายมาเป็นเครือข่าย การสร้างความร่วมมือของเครือข่าย จึงเป็นการเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจ ที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระ เท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่าย เป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการ

ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือกระทำอย่างเข้มแข็ง ดังนั้น สถานะของสมาชิกในเครือข่ายควรมีความเท่าเทียมกัน ทุกคนอยู่ในฐานะหุ้นส่วนของเครือข่าย

การเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน คือการสร้างความร่วมมือของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน มีจุดแข็งที่สำคัญที่แสดงถึงศักยภาพของเครือข่าย บทบาทของแต่ละเครือข่ายที่ทำงานร่วมกันในลักษณะของการบูรณาการประสานความร่วมมือกัน และนำเอาศักยภาพของตนเองในแต่ละองค์กรแต่ละสถาบันมาเป็นเครื่องมือในการแสดงให้เห็นถึงศักยภาพทั้งด้านเทคนิควิธีการ ทั้งกระบวนการกลยุทธ์ในการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน การบูรณาการ การประสานความร่วมมือ และการนำศักยภาพของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน ไปสู่การพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน โดยศักยภาพของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน เป็นการนำเอาศักยภาพของแต่ละเครือข่ายมาประสานความร่วมมือในการพัฒนาการต่อต้านการทุจริต ซึ่งเครือข่ายแต่ละองค์กรแต่ละสถาบันต่างก็มีศักยภาพมีความสามารถ มีจุดแข็ง และจุดอ่อนแตกต่างกันไป การพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน มีกระบวนการสำคัญที่จะทำให้เกิดศักยภาพในการทำงานแบบเครือข่ายนั้น คือ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่าย ซึ่งศักยภาพของเครือข่ายแต่ละเครือข่ายจะมีศักยภาพแตกต่างกัน ส่วนกระบวนการเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน เป็นกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพซึ่งกระบวนการในการเสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการดำเนินงานร่วมกันตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยการส่งเสริมกระบวนการทางความคิดร่วมกัน การส่งเสริมกระบวนการตระหนักร่วมกันสร้าง และการส่งเสริมกระบวนการร่วมกันพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

โกวิท พวงงาม. (2553). *ธรรมาภิบาลท้องถิ่น : ว่าด้วยการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส*. กรุงเทพฯ : มิสเตอร์ก็อบบี้.

- ถวิลวดี บุรีกุล. (2550). *ทศธรรม : ตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- พระมหาสุทิตย์ อาภากร (อบอุณ). (2557). *เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : บริษัทนานมีบุ๊คพับลิเคชั่น จำกัด.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2550). *เครือข่าย : นวัตกรรมการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). *รายงานประจำปี 2551*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สังคิต พิริยะรังสรรค์. (2549). *คอร์รัปชันแบบเบ็ดเสร็จ*. กรุงเทพฯ : ร่วมด้วยช่วยกัน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. (2558). *หลักสูตร คู่มือและแนวทางการสร้างเครือข่ายภาครัฐต่อต้านการทุจริต*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ.
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12. (2547). *รูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายพัฒนาสังคมและสวัสดิการ*. (รายงานการศึกษา). กรุงเทพฯ : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ.
- สำนักงาน ป.ป.ช.. (2561). *หลักสูตรโค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ป.ป.ช..
- สุวรรณ สุวรรณเวช. (2545). *การทุจริตและประพฤตินิชอบในวงราชการตำรวจ*. เอกสารวิจัยหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- อัจฉริยะ วัฒนา และอวยชัย วัฒนา. (2561). *รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้นำเครือข่ายองค์กรประชาสังคมเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์*. (รายงานการวิจัย). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.